

Jono Kumwimp Kwapwe Kare Kar Mekia Akwapnámp Kar

Jon te Jisaso éréképá yárankimp éntér-sámpramp arop ou mekamp ankwapono.

Jon námoku kumwinámp buk fek te námokuráp e érik sér mono, 'Arop ankárakamp Jisaso man warákár karenámp arop'rá sénámpon. Mao kumwimp buk ankwap te, yininkaopwe pas ntia Wakmwaek Korop naenámp Ankank Yénképnámp Kar kumwimpono.

Matyu, Mak, Luk, máamá fákáreeraomékir buk kumwia napo, Jon te wakmwaek kumwimpon. Jisas narek pok tenánko, wakmwaek 60 yopwar niamp arake fek, Jono kumwimp buk te máamá apár mekamp koumteouráp arop mér mwanapria nimpon. Jisaso térenámp ankank ponankor farákáp mono, ankwapmwaek saráp farákáp námpon. Jisas farákápnámp kápae kare karan farákáp námpon.

Kar yiki yak konámpao arop arákáranámp kar

¹ Me koum sik kar, Kwaro ponankor ankank oukoumwan yoro momp fek, Kar yakámpono. Karao Kwarént yak, tá Kar námoku kare támao Kwarono. ☆ ² Me koum sik Kar te Kwarént yakámpono. ³ Am Kar fek táman ankank ponankor forokorimpon. Ankank ankwap ankwap mwae kup fek forokor mono. Ponankor ankank te am

---

☆ **1:1:** 1 Jo 1:1-2; Yé 19:13

Kar támao nángo forokorimpon. ✧ 4 Yiki yak am Kar mek yak námpon. Am yiki yak te kounteouráp aropamp ninik mek wae sankoropnámpon yiki yakono. ✧ 5 Am wae te kirikip mek wae puri akwap konámpara, kirikip te am waeran oupouroupea torokwari pap mono.

6 Kwaro arop ankárank sámp-kérépámp, am aropamp e te Jon. Mao te karan farákáprá koropámpon. 7 Mao te am waeramp kar táman farákáp nángo, kounteouráp arop ponankor maomp kar wawia méranáponoria farákápámpon. 8 Jon námoku te am wae támao mono. Mao te párák am waeramp karan farákáprá koropámpon. 9 Am wae te wae karerao maok, arop ponankoran wae sánk naeria oukoumwan te apárok ék námpon. ✧

10 Oukoumwan te am Kar apárok yak námpon. Kwaro am fek apár yoroimpan maok, apárokamp kounteouráp arop fárákap te man mér mo napon. ✧ 11 Námokuráp apár fi mek ék námpan maok, mao námokuráp arop fi te man wuri nke mo napon. 12 Aeno ankwap kounteouráp arop fárákap man warámp nap te, am fárákap man wae méria napon. Am taknap fákáreran te Kwaro kárákáre nénk nángo, am fárákap te fwap Kwaromp tárápu yakáp mwanapon. ✧ 13 Am arop Kwaromp tárápu yakáp nap te, naropwar ntia éntupwaromp yiri fekamp mo, tá aropamp pourou fek mwaekamp mo, tá aropamp ninik fekamp mono. Kwaro námoku yoroianánko, maomp tárápu yakáp napon. ✧

✧ 1:3: Kl 1:16-17; Hi 1:2 ✧ 1:4: Jo 5:26 ✧ 1:9: Jo 8:12
 ✧ 1:10: Jo 17:25 ✧ 1:12: Ga 3:26; Kl 2:6 ✧ 1:13: Jo 3:3-6; 1
 Pi 1:23

14 Aeria maok, Karao arop arákarea maok, yino ou mek yak námpon. Aenánko, yino maomp wae ntia kárakáre tokwae te wae nke námpon. Am wae tokwae am Táráp ankárankampamp Kwaro sámp-kérép nánko ék námp, maompono. Aeria maok, aropomp ntia kare kar ninik te maomp ninik mek saráp top-pwarámpeyak námpon. ✧ 15 Jono kounteouráp aropan wumwiria arakrá sér, “Mámá arop te ono yumwan wokwaek sériamp arop támaono. Ono yumwan sérrá: Arop onomp wakmwaek korop námp te, onomp Tokwae Karono. Am te apae riteanápe, ono oukoumwan korop mo nanko, mao te wokwaek kar yakámpon.”

16 Aropomp te am aropan top-pwarámpeyak nánko, am aropomp fek tapek nomwan ponankor kwapwe karerá kák konámpono. ✧ 17 Tá kare, Kwaro nompor lo Mosesomp yaek sánkámpon. Aeno Jisas Kraisomp yaekamp te nomo aropomp ntia kare kar ninikan sámp námpon. 18 Arop ankwap Kwarén te nke mo kareno. Am Kwaromp Táráp ankárank mao námoku saráp Naropwaromp wonae fik kar yakeakámpao am ankárank támao nomwan Kwar yénkép námpon. ✧

*Ént mek nér i konámp Jono farákápámp kar
Matyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18*

19 Juda poukeyak konap fákárerao pris fákáre ntiaka Livai fákáre Jerusalem meknámp tirá kérép napo, koroepa Jonén turunk, “Amo kare te wa nape?” 20 Aerapo maok, Jon te mek wouroump mono, érik arakrá sér, “Ono te Krais támao mono.”

✧ 1:14: Lu 9:32,35; Fl 2:7; Hi 2:14 ✧ 1:16: Ef 3:19 ✧ 1:18: Mt 11:27; Jo 6:46

21 Aeránko maok man turunkrá, “Ae te amo Elaija nie?” Tá mao sérrá, “Mono.” “Ae te amo yino yépékrá yakápnámp profet nie?” Tá nopok mao sérrá, “Mono.” ✧ 22 Aeránko maok, am fárákapao man warko turunkrá, “Amo te wa kareao nape? Yino te yinan sámp-kérépnap arop fárákapan amo nopok sénap kar tukupea sér mwanámpono. Amoku kare te apaera sér rape?” 23 Aerapo maok, Jono sérrá, “Ono te am arop profet Aisaia sérrá, ‘Arop kar ankáránkamp arop yak mo apár meknámp wumwiria sérrá, “Tokwae Karao korop naenámp mwae kup fwapokwapenk”rá sénaenámp’ rimp arop támaono.” ✧

24 Am arop fárákap Farisi fákáreao tirá kérépapo koropap támao Jonén warko turunkrá, 25 “Amo te Krai mo, amo te Ilaija mo, amo te am profet mo nap kwamp te, apaera máná kóumteouráp aropan ént mek nérrá kák napon?” 26-27 Jono nopok am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono te arop fárákapan ént fek nérrá kák konampon. Aeno yumo ou mek yaknámp arop ankwap ankáránk yumo te man mér mo napon. Am arop te onomp wakmwaek korop námpon. Ono te apárok kánanke kare nampara, maomp pukamp su fekamp paok aokorop * nanamp pwi mo nampono.” ✧ 28 Jono am kar sérimp te, ént Jordan mek nkamwaek fimwaekamp némp Betani mek yakrá am kar sérria kóumteouráp aropan ént mek nérrá kákámpono.

Jisas te Kwaromp Sipsip Morok’rá sénámp kar

✧ **1:21:** Lo 18:15-18; Ap 3:22 ✧ **1:23:** Ais 40:3 * **1:26-27:** Matyu 3:11 fekamp kar fi fek nkeae. ✧ **1:26-27:** Jo 1:33

29 Ankwap kumuruk, Jono nke nánko, Jisas maonámpok koropánko maok, “Nkenke! Nkote Kwaromp Sipsip Morokono. Mao te apárokamp koumteouráp arop ponankoramp kwatae ninik tirá épér naenámpon. ✧ 30 Am arop te ono wokwaek sérrá, ‘Arop onomp wakmwaek korop námp te, onomp Tokwae Karonó’rá sériamp támaono. Am te apae riteanápe, mao te ono oukoumwan korop mo nanko, mao te manénkir me koum sik yakámpon. 31 Onoku karerao kor, mao te wanonorá mér moiampan maok, párák koropea Israel fi mekamp koumteouráp aropan am arop mér mwanapria ént mek nérrá kák nampon.”

32 Aeritea maok, Jon Jisasén nke námpan sérrá, “Ono wae Yiki Kor Spiritao yámar meknámp ant yuri niampao ékiaka maomp pourouk narek tank nánko nke nampon. 33 Ono kareao kor manénkir te man mér moi námpan maok, Kwaro onan manénkir sámp-kérép nánko, koropea am koumteouráp aropan ént mek nérrá kák nampono. Wokwaek mao onan arakrá sér, ‘Amo nke napo, Yiki Kor Spirit ékiaka arop ankáránkampamp pourouk tank námp te, am arop támao koumteouráp arop fákáreran Yiki Kor Spirit fek nérrá kák naenámpon.’ ✧ 34 Aenánko onoku wae nke námpan arakrá farákáp nampon: Mao te Kwaromp Tárápono.”

Jisaso mént paokop mwanap arop yiawor éréképámp kar

35 Jono wakmwaek ankwap yae fek am ént mek nér i konap fek mao éréképá yárák i konámp

arop anánkaopwerént yak. ³⁶ Aeria mao nke nánko maok, Jisaso am fek koropá párákaprá akwap. Aenánko maok, Jono sérrá, “Nkenke! Nkote Kwaromp Sipsip Morokono!” ✧ ³⁷ Aeránko maok, am anánkaopwerao am kar wawia maok, Jisasomp wakmwaek akwapepon. ³⁸ Jisas arákarrá nke nánko maok, am arop yawor maomp wakmwaek akwapepo maok, Jisaso am arop yaworan arakrá turunk, “Yumo te apae ankankan oupourouk repe?” Tá am arop yaworao man sérrá, “Rabai, amo mae nap mek yak napon?” (Am ‘Rabai’ e fi te ‘Tis’ nono.) ³⁹ Jisaso am arop yaworan sérrá, “Yumo koropá nkenke.” Am ke te oukoumwan yiawor ke námpantá nimpon. Aeránko maok, am arop yawor akwapea mao yaknám nap nkeaka maok, mént yakrá akwapea kumuran.

⁴⁰ Am arop yawor Jonomp kar wawia, Jisasomp wakmwaek akwapep ankwap te Saimon Pitamp nánae Andru. ⁴¹ Mao akwapea náráp naenáp Saimonén oupouroukia sérrá, “Yino te wae Mesaian nke námpono.” (Am ‘Mesaia’rá sénap ankwap e te ‘Krais’ ono.) † ⁴² Andru man warámpea akwapea Jisasnámpok nánko maok, Jisaso man nkeaka sérrá, “Amo te Saimon, Jonomp tárápono. Nánkár wakmwaek waráp e te ‘Sifas’ ri pap mwanapono.” (Am takrá sénap te Grik kar fek te ‘Pit’ nono. Am ‘Pita’rá sénap fi te ‘Yumwi’rá sénapon.) ✧

Jisaso Filip ntiaka Natanielén wumwiria éréképámp kar

✧ **1:36:** Jo 1:29 † **1:41:** ‘Mesaia’ te Hibru kar fekamp e, tá ‘Krais’ te Grik kar fekamp enono. “Juda Tére konap Ninik” Buk 2 fekamp kware 68 fek nkeae. ✧ **1:42:** Mt 16:18

43 Wakmwaek ankwap kumuruk Jisas Galili mek akwap naeriaka Filiponámpok akwapea nkeaka sérrá maok, “Amo onomp wakmwaek koropae!” 44 Filip te Betsaida mekampono. Am taun te Andru ntia Pitamp taun nono. 45 Filipo akwapea Natanielén oupouroukia maok, man sérrá, “Am arop te wokwaek kar Moseso kumwimp lo, tá profetao kor am kar man kumwimp te, am arop te yino wae nke námpono. Mao te Josepomp táráp, Nasaret mekamp Jisasono.” Aeránko maok, Natanielo man sérrá, “Ae te kwapwe kare ankank fwap Nasaret meknámp korop námp nie?” ✧ 46 Aeránko maok, Filipo man sérrá, “Amo koropea nkeae.” ✧

47 Natanielo Jisasnámpok korop nánko maok, Jisas man nkeaka arakrá sér, “Yumo nkenke! Mámá arop mámáte Israel mekamp arop karenono. Mao te kwekár kar, tá kwekár ninik kánanke yak mo karenono.” 48 Tá Natanielo Jisasén arakrá turunk, “Amo mokopiaka onan mér napon?” Makránko Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Manénkir Filip amwan oukoumwan wumwi mo nánko, amo yao fik † pékri fek tankapo, ono am ke fek táman amwan nke nampon.” 49 Aeránko maok, Natanielo maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tisa, amo te Kwaromp Táráp, Israelomp Kingono!” ✧ 50 Aeránko Jisaso sérrá, “Ono amwan sénamp te amwan ono yao fik pékri fek nke namp fi kor fek táman amo mér napon? Am te kánankenono. Amo nánkár

---

✧ 1:45: Lo 18:18; Ais 7:14 ✧ 1:46: Jo 7:41-52 † 1:48: ‘Yao fik’rá sénámp te, kwantae ki niamp tank konámpon. ✧ 1:49: Mt 14:33; 16:16; Jo 12:13

wakmwaek máman kámákár akwapnámp ankank tokwae nke nanapon.” ⁵¹ Mak ritea maok, warko man sérrá, “Ono waeman kare kar yumwan sér rae: Nánkár wakmwaek te yumo nke napo, yámar me kikir akwap nánko maok, Kwaromp ensel fákárerao Arop Tárápamp pourou mwaek éká poká napo, nke mwarea napon.” ✧

2

Jisaso ént karan wain arákarea papámp kar

¹ Jisaso Filip ntia Natanielén éréképámp yae anánki yak nánko, arop ankárank distrik Galili mekamp taun Kana mek yupu sámp naerianánko maok, toupour. Tá Jisasomp éntupwar am yupu sámp naerianámp toupour fek am mek yakánko maok, ² am fárákapao Jisasén kor wumwiria maok, mao éréképá yárak i konámp arop fárákapan kor ‘Koropenk’rá sér. ³ Am toupour fek fánap wain ént pwaránko maok, Jisasomp éntupwaro man sérrá, “Mámá arop fárákap te wain ént mo nape.” ⁴ Jisaso man sérrá, “Ayae, amo apaeritea onan turunk rape? Ono nanamp yae te oukoumwan sikono.” ✧ ⁵ Aeránko maok, éntupwaro tére konap aropan sérrá, “Mao yumwan apae kar sénánko te, yumo ankár mao sénámpaok kipo.” ⁶ Am nap mek te Juda firao námoku i konap ninikaok yae yárár i konap énráp kwar fekamp sospen éri tokwae tokwampok tankáp. Am sospen ankákárank mek te 100 lita ént fwap tank naenámp. ⁷ Jisaso am tére konap aropan sérrá, “Sospen mek ént kokorarenke.” Aeránko maok, am fárákapao am

✧ **1:51:** Stt 28:12 ✧ **2:4:** Jo 7:30

mek kokorarea top-pwarámpará kák. ⁸ Tá mao am fárákapan sérrá, ‘Fír poukwapnámp aropaonámpok santukupenk’rángo, santukupap. ⁹ Fír poukwapnámp aropao am ént fári nki nánko maok, wae wain kare nánko maok, mao te am maokamp sámp naprá mér mo. (Aeno am térenap aropao saráp ént yinkip nap te wae mér.) Aeapo maok, táte fír poukwapnámp aropao am yupu sámpámp aropan wumwiria maok, ¹⁰ man arakrá sér, “Arop ponankor wain kwapwe kareanékir nénk napo, fépéria napo maok, wakmwaek am fárákap kápae kare fépéria pwarnap ke fek maok, táte warko wain kwatae taenámp wakmwaek nénk konapon! Ae konapan maok, amo kwapwe kare wain te pátea oukoumwan táman sankorop napon.”

¹¹ Am kárákáre te Jisaso manékir arop fárákapao nke nap fek Kwaromp kárákáre te aránorá yéncépnámp ankankono. Am yoroimp te Galili apár mekamp taun Kana mek yoroimpon. Aeria maok, am fek táman mént paokopap arop fákáre man mériapon. ✧

¹² Takia pwarará maok, Jisaso náráp éntupwar warámp, tá náráp nánaeounáp tárápu érékép, tá náráp éréképea yáarak i konámp arop fákáre érékép, makia pikia taun Kaperneam mek ankwap yinink yae yakápiap.

Jisaso lotu nap tokwae mek bisnis térenap aropan yéréperá kérépámp kar

Matyu 21:12-17; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46

¹³ Juda firamp Pasova yae wae fae nánko maok, Jisaso Jerusalem mek pokea maok, ✧ ¹⁴ Lotu

✧ **2:11:** Jo 1:14; 4:54; 11:4 ✧ **2:13:** Kis 12:1-27

nap tokwae yár mek nke nángo maok, arop bulmakau, sipsip, ant, arapek bisnis térerá yakáp. Tá mao nke nángo, arop ankwap fárákap ankwap firamp mani tia lotu nap tokwaeramp mani nonopokrá yakáp. ¹⁵ Jisaso paok sámpea mwepia am fek arop fárákapént maomp sipsip, bulmakau méntér yéréperá kérép nángo, am lotu nap pwarará pirikimprá tukup. Tá arop nonopoknap mani wakárrria kákánar méntér wakár-sir. ¹⁶ Aeria maok, arop ant nénk napan kor sérrá, “Yumo yiráp ant tia tukupenke! Yumo te onomp naropwaromp nap te mákiaka stua niamp arákarrá pap nape!” ¹⁷ Mao éréképá yarak i konámp arop fákárrero Jisaso taknámp nkea kar ankwap Buk fek yaknámp am ninik. Am kar te arakrá sénámpon: “Ono waráp napan warákár tokwae nampara, am nap fwapi yakanoria tére kárákáre nampon.” ✧

¹⁸ Juda taokeyakáp konap fárákap am Jisasonámp ninik nkea maok, man arakrá turunk, “Ae te amwan takaeria sánknámp kárákáre yinan yénkép naeria te, apae kárákáre yoro nanapon?”

¹⁹ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo mámá lotu nap tokwae párampea napo, ono warko yinink yae fek saráp ti nanampono.” ✧ ²⁰ Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Apae! Am lotu nap tokwae te 46 yopwar fek ti nap te, amo fwap yinink yae fek saráp ti nanap nie?”

²¹ Aeno am lotu nap tokwae Jisaso sénámp te námokuráp pourouan sérimpon. ²² Am tak rimp te nánkár wakmwaek Kwaro man apár me mekamp

yiniki yakeanánko, fárámpá papámp fek maok, mao éréképá yárok i konámp arop fárákapao am sérimp kar ninikiapon. Tá Kwaromp Buk fek yaknámp kar ntia Jisaso sérimp karan kor mér napon. Aea maok, Jisas sérimp kar, tá Kwaro sérimp kumwian kor mériapon. ✧

Jisas arop ponankoramp ninik méri yaknámp kar

²³ Jisaso Jerusalem mek Pasova yae fek yakánko maok, kápae kare koumteouráp arop koroepa mao nkwakwe make kárakáre yoro nánko nke. Aeria maok, am fárákap wae mao te Kraisonorá mér. ²⁴ Aeapao maok, Jisas te am fárákapao, wae kare naponorá ninik mono. ²⁵ Am te apae riteanápe, mao te ponankor aropamp ninik mek te wae méri yak námpon. Mao te apae ninik fae tákare nánko, arop ankwapao man ninik sánk mwanapanápe, mono. Mao námoku waeman aropamp ninik mér kare yak námpon.

3

Jisas ntia Nikodemus kar sérep kar

¹ Arop ankárank maomp e te Nikodemus mao te Farisi fákáre mekampao, Juda fi taokeyak konámp arop. ✧ ² Am aropao Jisasnámpok kumuruk koroepa maok, man sérrá, “Rabai, yino te wae mérono: Kwaro amwan te tisa niamp sámp-kérép námpono. Táte Kwaro arop ankwap méntér yak mo nánko te, am arop mokopia mámá amo yoro i konap kárakáre má yoro naenámpanáp mono.”

✧ **2:22:** Lu 24:6-8; Jo 12:16 ✧ **3:1:** Jo 7:50-51; 19:39

³ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono amwan kare kar sénampon: Arop warko wourékam yoro mo námp te, Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te nke naenámp pourou mono.” ✧

⁴ Aeránko maok, Nikodemuso man sérrá, “Ae te arop wae méri yak námp te mokopiaka warko wourékam yoro naenámp? Ae te fwap warko éntupwaromp yare mek youmpeanángo, éntupwaro warko fárákap naenámp nie? Tak naenámp pourou mono.”

⁵ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono wae amwan kare kar sér rae: Arop ént fek, tá Yiki Kor Spirit fek wourékam yoro mo námp te, Kwaro náráp firáp taokeyak námp mek te yoump naenámp pourou mono. ✧ ⁶ Ankank pourourao sámp námp oupourounki pap námp te pourouampono. Táte ankank Yiki Kor Spiritao yoroi námp te, am te Spiritampono. ✧ ⁷ Ono amwan sénamp kar táman korokop kwapono. Yumo ankár warko wourékam yoro kipo. ⁸ Ouwi te námoku akwap naerianámpaok akwap konámpon. Amo te párák minkan wa napan maok, am te maoknámp koropea, maok akwaprianrá mér mono. Tá Yiki Kor Spiritao arop wourékam yoro i konám te takeno.”

⁹ Aeránko maok, Nikodemuso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Am ankank amo sénap te mokopia korop naenámp?”

10 Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo Israel firamp tisa te, mokopia am ankank épérép rape? 11 Ono waeman amwan kare kar sér rae: Yino sénámp te yino wae mérnámp ankankan sénámpon. Tá yino nkenámp ankank te yino wae farákáp námpon. Aeno yumo yino farákápnámp kar te younkwek sir konapon. 12 Ono manénkir yumwan apárokamp ankank sénanko, yumo mér mo napon. Táte taknámp ono yumwan yámar mekamp ankankan sénanko te, yumo mokopia mér mwanapon? 13 Arop ankwap yámar mek pok moi námpon. Aropamp Táráp yámar me pwararea apárok ékámp te, mao ankárankampao mwar pok naenámpon. 14 Wokwaek kar Moseso apár mwar mek bras fek tákam wunéri yoroia narek yaopwae fek arápámp niamp, Aropamp Tárápan kor arop fárákapao narek aráp mwanapon. ✧ 15 Aenapo maok, arop ponankor man nkea mér nap te, yae-párák kare yakápria, yiki yak kwapwe sámpea yaká yakáp mwanapon.

16 Kwar te Táráp ankárankamp kare mwar yak námpon. Aenámpan maok, Kwaro ponankor kourteouráp aropan yonkwae touwe tokwae námp kwamp maok, am Táráp ankárankamp am arop fákáreran sánk námpon. Mao taki námp te, ponankor kourteouráp arop man méria, am fárákap yaomwi mek pik mono, ankár yiki yak kwapwe sámpea yakápi yakáp mwanapria ninámpon. ✧ 17 Kwaro Táráp mámá apár mek sámp-kérép námp te, mámá apár mekamp aropao

---

✧ 3:14: Nam 21:9; Jo 12:32 ✧ 3:16: Ro 5:8; 1 Jo 4:9-10

i konap apárokamp kouramp aropamp ninik yurukup naenámria te mono. Mao sámp-kérép nánko ék námp te, am fárákan warko érékép naenámria ninámpon. ✧

18 Arop am Kwaromp Tárápan mér námp te, mao kot mo, fwapon. Aeno arop man mér moianámp te, waeman kot naenám arop yak námpon. Am te apae riteanápe, mao am Kwaromp Tárápan ankáránkamp táman mér moianámpara námpon.

✧ 19 Am kot mwanap fi te aránono: Wae kwapwe te waeman apárok ék námpan maok, arop fárákan te kirikipan warákárria am waeran warákár mo i konapon. Am te apae riteanápe, am fárákan te kwatae ninik i konap aropara napon. ✧ 20 Arop ponankor kwatae ninik i konap te, am fárákan te waeran yopor napon. Maomp ninik érik farákár te monoria napara, wae fek korop mo i konapon. 21 Aeno arop kare kar ninik fek tére konámp arop te, mao fwap wae fek korop nánko, arop fárákan maomp tére nkea mériaka sérrá, ‘Maomp tére te Kwaromp kárákáre fek tére námpono’rá sér i konapon.’”

Jono ‘Jisas te wanono’rá érik sérimp kar

22 Takia pwarará wakmwaek Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákan Jerusalem pwarará, apár Judia mekmwaek tukup. Tukupéa maok, am mek am fákárerént yakria maok, am mek kouramp aropan ént mek énérrá kákámp. 23 Jono kor kouramp aropan ént Aion mek Salem wonae fik yak nánko maok,

---

✧ 3:17: Lu 19:10; Jo 12:47 ✧ 3:18: Jo 3:36 ✧ 3:19: Jo 1:5

am fek te kápae kare ént yak nánko maok, koumteouráp arop koropapo, am fákáreran ént mek nérrá kákámpon. ²⁴ Heroto Jonén oukoumwan kalabusia pap mo námp fekimpon. ✧

²⁵ Aenko maok, Jono éréképá yáarak i konámp arop fárákap, tá Juda mekamp arop ankáránk makia Juda firao Kwaro nke námp fek yiki kukur mwaria yaeráp ankank yárár i konap niníkan nonopok kar yorowar. ²⁶ Aeria maok, Jonént paokop i konap arop Jononámpok tukupea man sérrá, “Tisa, wokwaek kar arop amont Jordan mek nkamwaek fimwaek fokopeyakánko, amo maomp kar kwapwe farákápap, am arop te oukoumwan koumteouráp arop fárákap ént mek nérrá kák nánko, ponankor maonámpok tukup nape.”

✧ ²⁷ Aerapo maok, Jono am fákáreran kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yámar mekamp Kwaro arop ankwapan tére sánk mo nánko te, am arop te sámp mono. ✧ ²⁸ Yumwan te wae ono wokwaek am kar séranko, wawiapon. Ono te Kraís mono. Ono te am aropao akwap naenámp fek, mao onan, mekia akwapaeria sámp-kérépnámp aropono. ²⁹ Ono te am aropao yupu sámpanoria yaewour i konámp arop niamp takeno. Táte arop ankwapao yupu sámp námp te, am yupu te ankár mao sámp námpon. Tá maomp nouroup te párák fokopeyakrá maomp karan wonae fik woupwi pátea wawia warákár konámpon. Táte taknámp onomp niník mek te warákár tokwae nampon. ³⁰ Maomp e te ankár tokwae kari akwap nánko, onomp e te ankár kánanke kwaroki akwap naenámp.”

✧ 3:24: Mt 14:3-4 ✧ 3:26: Jo 1:26-34 ✧ 3:27: Jo 19:11

31 Arop nareknámp ék námp te ponankor ankankan nareki yak námpon. Aeno arop máná apár meknámp korop námp te, am arop te apárokampon. Aenámpara, mao te apárokamp niníkan téreria, máná apár mekamp ankankan saráp sérar i konámpon. Aeno arop yámar meknámp ék námp te, ponankor ankankan poukwapea nareki yak námpon. ✧ 32 Mao te ankank wae nke, tá wawianámpan farákáp konámpon. Ae konámpan maok, arop ankwap ankárankamp am kar farákápnámp sámpea, am kar níki-samp yáarak mo námpon. 33 Arop am kar wawia níki-samp yáarak námp te, am támao yénképrá: Kwar te kare kar sér i konámpria am karan mér kare námpon. 34 Am te apae riteanápe, am arop Kwaro sámp-kérép nánko koropeanámp, mao Kwaromp karan farákáp námpon. Kwar te man Yiki Kor Spirit aop-aopwekrá nénk mo i konámpono. ✧ 35 Naropwaro náráp Tárápan warákár námp te ankank ponankor náráp Tárápamp yaek sánk nánko, taokeyak naenámp. ✧ 36 Arop Kwaromp Tárápan mériaka 'Kareno'rá sénámp te, mao te yae-párak yiki yaká yak naenámp. Aeno arop Kwaromp Tárápamp kar wawia mántwaok yáarak moi námp te, mao te yiki yak naenámp sámp mono, Kwaromp yonkwae pwarámp te maomp pourouk yak námpon. ✧

4

Jisaso Samaria mekamp yupurént kar sérimp kar

✧ 3:31: Jo 8:23 ✧ 3:34: Jo 1:32-34 ✧ 3:35: Mt 11:27; Jo 5:20

✧ 3:36: Jo 3:16-18; 1 Jo 5:12

¹ Am ke fek maok, Farisi fákárerao wa napo, Jisaso kápae kare arop éréképea ént mek nérrá kák nánko, am arop fárákap Jisaso éréképá yáarak naenámp arop yakáp napo, am fárákap te Jono éréképá yáaraknámp arop fárákapan kámákár akwap námpon. ² Aerá sénapan maok, Jisas námoku te ént mek nérrá kák mo i konámpono. Námoku éréképá yáarak i konámp arop fákárerao arop ént mek nérrá kák napon. ³ Am Farisi fákáre támao am kar wae méria maok, Jisas am kar wawia méria maok, Judia apárok pwarará námoku éréképá yáarak i konámp aropan éréképea Galili apár mek akwap. ⁴ Tá am mwae kup mao akwap naerianámp te Samaria mekmwaek akwapeyak námpon.

⁵ Aea maok, mao wae akwapeaka apár Samaria mek taun Sikar mek am apár te wokwaek kar Jekopo náráp táráp Josepén sánkámp fek wonae fik am fek. ✧ ⁶ Jisas koroepa Jekopo wokwaek éntampor ént me tokwaeri yokoropámp fek, am fek nánko maok, yámar kuk nánko kokwae nánko, am ént me-tápok am fek tank.

⁷ Aenángo maok, Samaria mekamp yupu ankárank ént yinkip naeria koropánko maok, Jisaso man sérrá, “Onan ént yink-sáp napo, fánae.” ⁸ (Mént paokop i konap arop fákáre te fir ti mwaria taun mek tukup tenapon.) ⁹ Am Samaria mekamp yupu támao Jisasén sérrá, “Amo mwar Juda fi, tá ono mwar Samaria mekamp yupu te, amo mokopia onan ‘Ént sáp napo fánae’rá sénapon?” (Am yupu takrá sénámp te Samaria fi te ankwap fi ara, Juda fi mént tárápar mo i konapan sénámpon.)

✧ 4:5: Stt 33:19

☆ 10 Aeránko maok, Jisaso nopok am yupuan arakrá sér, “Táte amo Kwaro kwaporok nénk konámp ankank mérria, tá amwan ‘Ént sápaé fánae’rá sénámp aropan mérria man sénapo te, mao fwap amwan yiki yak sánk konámp ént sánk naenámpón.” 11 Aeránko maok, yupurao man sérrá, “Arop Tokwae, amo te baket mo, tá ént me te tokwaeri. Aenámp te, amo am yiki yak sánk konámp ént te maokamp yínkip nanapon? ☆ 12 Yinomp appe Jekopo am ént me te yinan sápnámpon. Am ént me te námoku, náráp tárápu, tá bulmakau, sipsip, makia fáriapono. Ae te amo Jekopén kwe-pwar nap nie?” 13 Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Arop ponankor mámá ént má fánapo te, maomp oumpour kor te warko káke naenámpón. 14 Aeno arop ankárankao ono sánk nae namp ént fánámp te, ankwap ke fek warko oumpour kor káke mono. Am ént ono sánk nae namp te ankár ént me meknámp oukur námprámp taknámp, ninik mek kor taknámpi yakria maok, yiki yak naenámp sánk nánko, kwapwe kare yaká yak naenámpón.” ☆ 15 Aeránko maok, yupurao sérrá, “Arop Tokwae, amo onan am ént sápaé. Aenapo nánkár wakmwaek te ono ént níkip mo nánko, ono mámá ént yínkip mo, tá ono warko mapek ént yínkiprá korop mo nanampono.”

16 Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo akwapea waráp poumaropan séria maok, warko arákarrá mapek koropae.” Aeránko maok, yupurao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono te

poumarop mono.” ¹⁷ Jisaso man sérrá, “Amo ‘Ono te poumarop mono’rá sénap te, amo te kare kar sénapon. Wokwaek amo mént yakap poumarop te éntikan maok, ¹⁸ tá oukoumwan amo mént yaknap arop te waráp poumarop mono. Aenámpara, waráp kar am te kare karonó.” ¹⁹ Aeránko maok, yupurao man sérrá, “Arop Tokwae, oukoumwan ono wae mér nampono, amo te profet ankwaponó. ²⁰ Yinomp appeyaenáp mámara faonkwe mapek koupoukarea, lotu i konapan maok, yumo Juda firao Kwarén lotu i konap némp te ankár Jerusalem mek saráponó.” ✧

²¹ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Yupu, amo te onomp kar man wawia mérae. Nánkár wakmwaek koropnámp ke fek Naropwar Kwarén yumo mámara faonkwek mapek lotu mo, tá Jerusalem mek kuri man lotu mono. ²² Samaria yumo te mér monap ankankan lotu napon. Aeno Juda yino te ankank wae mér námpan lotu i konámpon. Am te apae riteanápe, Kwaro arop fi ponankor warko érékép naenámp tére te Juda fi yinanmékir tére námpono. ²³ Aeno am korop naenámp yae te oukoumwan te wae korop námpon. Tá arop ponankor lotu kare mwaria nap kwamp te, Kwar Naropwarén Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek, tá kare kar ninik fek lotu mwanapon. Naropwar te take pourouráp lotunap arop fárákapan warákár tokwae námpon. ✧ ²⁴ Kwar te Spiritara, arop man loturia te, ankár Yiki Kor Spiritamp kárakáre fek, tá ankár kare kar ninik fek lotu mwanapon.” ✧ ²⁵ Aeránko maok,

yupurao man sérrá, “Ono wae mér nampon, Mesaia ék naenampon. ‘Mao te Kwaro Nánapinámp Arop Kraisono’rá sér i konapon. Nánkár mao ékria te nomwan kápae kare ankank sénaenampon.”

²⁶ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Am te Ono Taki Yak konamp má támao, amont kar sénampono.”

²⁷ Aerá séránko maok, mént paokop i konap arop fákáre warko arári koropea, man nkeapo maok, yupu ankáranként kar sérrá yak. Aenánko maok, am fárákapao nkea pwarápaeria ninik tokwae. Aenapao maok, ankwap ankárankampao Jisasén ‘Amo apae sámp nae rap?’, tá ‘Apaeritea amo am yupurént kar sénap?’rá turunk mono.

²⁸ Tá am yupurao náráp baket am fek pátará maok, warko taun mek arákarrá akwap. Mao akwa-pea koumteouráp aropan sérrá, ²⁹ “Yumo arop ankárankamp koropá nkenke. Mao te ono wok-waek kar yára kinamp ankank érik farákáp námpon. Am te Kwaro sámp-kérép nanamprinámp Krai támaoi kane.” ³⁰ Aeránko maok, am fárákapao taun pwarará Jisasnámпок korop.

³¹ Am ke fek táman, mént paokop i konap arop fákárerao Jisasén sérrá, “Tisa, amo wae fárae.”

³² Aerapo maok, mao am fárákan sérrá, “Ono fir wae tank námpono. Am fir te yumo mér mono.” ³³ Aeránko maok, mént paokop i konap arop fákárerao námoku sérarrá, “Ae te arop ankwapao man fir sankoropá sánk kare nape?”

³⁴ Aerapo maok, Jisaso am fárákan sérrá, “Onomp fir te aránono: Ono ankár Kwaromp ninikaok tere nanampon. Mao onan sámp-kérép

nánko ék namp te, ono ankár maomp tére ponankor térea pwar nanampon.” ✧

³⁵ Jisaso námoku éréképa yarak i konámp aropan sérrá, “Yumo kor tak tére mwanaponoria arakrá sér, ‘Fir kare naenámp yunk te yiawor yunk fek kare nánko mokwap konámpono.’ Aeno ono yumwan sénamp te: Yopwar mek fwapia énounkoupia fir wae kare námp nke kipo. ✧ ³⁶ Arop yopwar mekamp fir toupour námp te nopok am fek sámpria maok, fir kare námp ti námp ni-amp koumteouráp arop kápae kare tia yiki yakáp námp mek éréképa koropea párapok naenámp. Aenángo yoro i konámp arop ntia toupour i konámp arop, am arop yawor te énékér warákár konepon. ³⁷ Aenepara, mámara kar te kare karono: ‘Arop ankwap ankárakao yopwar yimp tenánko, arop ankwapao am fir ti konámpon.’ ³⁸ Ono te yumo wokwaek am mek tére moinap yopwar mekamp firan tukupá tienkria tirá kérépampon. Arop ankwap fárakapao am yopwar yoroia napo, yumo maomp tére kárakáre fek yaknámpan firan yumo párák tukupá ti napon.”

³⁹ Am taun mekamp Samaria arop kápae kare am yupuramp kar wawia Jisasén mériapon. Am te apae riteanápe am yupurao sérrá, ‘Kápae kare ankank ono wokwaeki namp te, mao érik farákáp námp’rá sénánko napon. ⁴⁰ Tá Samaria fákáreráo Jisasnámpan koropea man sérrá, “Amo te yinont mapek yakae.” ⁴¹ Aerá sénapantá maok, am fek anánki yakánko maok, kápae kare arop Jisaspamp kar námokuráp woupwi fek wawia maok,

✧ 4:34: Jo 6:38; 17:4 ✧ 4:35: Lu 10:2

mériapon. ⁴² Aeria maok, am fárakapao am yupuran sérrá, “Yino te amo sénap karan saráp wawia am aropan mér mono. Yinoku kareao kor mao námoku sénámp kar wawia, am arop te apárokamp arop ponankor warko érékép naenámp arop támaonorá mér námpon.” ✧

Jisaso Kingomp tére konámp aropamp táráp fwapi papámp kar

⁴³ Am fek anánki yakea maok, Jisas am feknámp distrik Galili mek akwap. ⁴⁴ (Jisas námoku kar farákápria maok, sérrá, “Profet te námokuráp némpouk te e yak mono.”) ⁴⁵ Ae konapan maok, warko Galili mek akwapánko maok, manénkir yae tokwae fek Jerusalem mek nkwakwe make kárákáre yororo nánko nkeap kwamp maok, mao koropánko man nkea warákariapon.

⁴⁶ Jisaso warko akwapea Galili mekamp taun Kana mek. Am taun mek te manénkir éntan wain ént arákarea papámpon. Am ke fek táman Kingomp ofisa am taun mek korop nánko, maomp poumou-táráp Kaperneam mek touwe sámpá yak. ✧ ⁴⁷ Am aropao wa nánko, Jisas Judia meknámp Galili mek koropeanrá sér. Aenapo maok, mao akwapea Jisasén sérrá, “Onomp táráp touwe sámpea sumpwi naeria waeane! Koropea fwapi papae.” ⁴⁸ Tá Jisaso man sérrá, “Ono nkwakwe make kárákáre yoro nanko, nke moria te, yumo onan mér mo mwarea napon.” ✧ ⁴⁹ Aenánko maok, Kingomp ofisa man sérrá, “Arop Tokwae, amo koupour koropae! Takria onomp táráp sumpwiantáno!”

✧ 4:42: 1 Jo 4:14 ✧ 4:46: Jo 2:1-11 ✧ 4:48: Jo 2:18

50 Tá Jisaso man sérrá, “Amo akwapae. Waráp táráp wae fwap yiki yak námpon.” Aeránko maok, am aropao Jisasomp kar wawia kare námponorá ninikia akwap. ✧ 51 Mao oukoumwan Kaperneam mek akwap mono, oukoumwan mwaeaoak nánko maok, maomp tére konap aropao koropea mwaeaoak kikipia man sérrá, “Waráp táráp te wae fwap tank námpono.” 52 Aerapo maok, mao am fárákapan turunkrá, “Mae ke fek fwapi námpon?” Aeránko am fárákapao man sérrá, “Yipirman yámar ankárank ke nánko, pourou touwe fopokor námp te wae worokor pik námpon.” 53 Aerapo maok, naropwaro kor yipirman take ke fek táman Jisaso ‘Waráp táráp yiki yak námpono’rá sérimp ninikia mér. Aenánko maok, maomp firáp aropao kor ponankor mériapon. ✧ 54 Jisaso Judia meknámp koropea Galili mekia maok, mámá kárákáre yoro námp te anánkan yoro námpon. ✧

5

Jisaso ént Betesda aokore fek arop ankárank fwapi papámp kar

¹ Taki pwatea maok, Juda lotu i konap Yae Tokwae korop námp fek, Jisaso Jerusalem mek akwap.

² Jerusalem mek sipsip mank konap ménki tokwae yak námp fek ént aokore am fek yak. Am ént aokoreamp e te Hibru kar fek te ‘Betesda’rá sér i konapon. Am ént aokore fik, tankáp mwanap naepik éntik yoroia pwate nap yak námpon. ³ Am kaerik am fek te kápae kare touwenap arop

---

✧ 4:50: Mt 8:13; Mk 7:29   ✧ 4:53: Ap 16:31   ✧ 4:54: Jo 2:11

am fek tankáp konap te yi néneráp arop, tá pu kwataenámp arop, tá kour surumpwi yakápnap arop fárákap am fek tankáprá ént meknámp purumpur aokanoria yépékrá tankáp i konapono. ⁴ Ankwap ke fek Tokwae Karamp enselo ént aokore mek am mek pikia anakop nánko, am ént purumpur aokea pwaránko maok, tá arop am mek manénkir mekia pik nánko te maomp touwerao kor warko fwap i konámpon.

⁵ Arop ankárankamp ént aokore fik am fek tank námp te maomp touwe te 38 yopwar yakámp.

⁶ Jisaso am arop ampánko, man nkea maok, maomp touwe te wokwaek karkampao yak námpria wae mérámp kwamp, Jisaso man sérrá, “Ae te amo te waráp pourou te fwapanoria nape?”

⁷ Aeránko maok, am touwenámp arop támao Jisasomp kar pwarokwaprá sérrá maok, “Arop Tokwae, ént purumpurnámp ke fek te, onan sámpeaka ént aokore mek pap naenámp arop te mono. Onoku pik nae nanko maok, arop ankwapao onan kámá-pwarará námomékir mekia pik konámpon.”

⁸ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo fárámp rá waráp am fek amp i konap ankank sámprá akwapae.” ✧ ⁹ Aeránko maok, am aropamp pourou koupour kar wae kwapwe kare. Aenánko maok, táte am arop náráp am fek amp i konámp ankank sámpea akwapámp. Am yae te Sabat yae fekara, ¹⁰ Juda taokeyakáp konap arop fákáre am fwapinámp arop táman sérrá, “Oukoumwan te Sabat yae fekara, amo te waráp amp i konap ankank sámpea akwap kwapono. Am te founo.” ✧

✧ 5:8: Mt 9:6 ✧ 5:10: Jer 17:21; Lu 13:14

¹¹ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Onan fwapi papnámp aropao onan, ‘Waráp am fek amp i konap ankank sámpea akwapae’rá séri námpon.”

¹² Am fárákapao man turunkrá, “Amwan te apae aropao sérrá, ‘Waráp am fek amp i konap ankank sámpea akwapae’ ri námpon?” ¹³ Aerapo maok, kápae kare koumteouráp arop am fek néntápapo, Jisas wae akwap tenámpara, am touwe fwapinámp aropao kor mao te wanonorá fwapia mér mono.

¹⁴ Wakmwaek Jisaso lotu nap tokwae mek man nkea maok, man sérrá, “Amo wawae! Oukoumwan te amo wae fwap napon. Warko amo kwatae niniki kwapono. Takria waráp pourou warko touwe tokwae kar koropantáno.”

✧ ¹⁵ Aeránko maok, am aropao akwapea Juda taokeyakáp konap arop fákárean sérrá, “Onan touwe fwapi papnámp arop te Jisas támaono.”

¹⁶ Aerámpantá maok, am fákárerao am feknámpia Jisasén yoporrá pokopiapon. Am te apae riteanápe, Sabat yae fek takrá tére námpantá niapon. ¹⁷ Aeapo maok, Jisaso nopok am fárákapan sérrá, “Onomp Naropwar te kápae kare por kumur méntép térerá koropea oukoumwan námpon. Tá ono kor tére konampon.” ¹⁸ Aerámpantá maok, am fákárerao wawia yonkwae pwarámpea Jisasén sámp-wouroump mwaria wae. Aeria mao arakrá sér, “Mao te Sabat yae anepér i konap lo mwar oupoukour akwap mono. Mao sérrá, ‘Kwar te náráp Naropwar kare’rá sénámpon. Am kar mao takrá sénámp te námoku támao Kwar niamp yak námpon!” ✧

Kwaromp Táráp tére naenámp kárákáre yaknámp kar

¹⁹ Jisaso am fárákapan nopok sérrá, “Ono wae-man yumwan kare kar sénampon: Táráp námoku mwar te námokuráp ninik fek saráp ankwap ankank tére naenámp pourou mono. Mao tére námp ankank te Naropwaro nánko nkea pwatea maok, kápae kare ankank Naropwaro tére námp te, Tárápao kor mántwaok tére námpon. ✧ ²⁰ Am te apae riteanápe, Naropwaro náráp Tárápan warákárria man ponankor ankank yénkép námpon. Tá yumo korokop tokwae mwanap ankwap tére tokwae kar, mámá oukoumwan tére námpan kámákár akwap námp yénkép naerámpon. ²¹ Naropwaro sumpwinap arop kéménkia paprá yiki yak nénk konámpono. Tá taknámp Tárápao kor námoku warákárnámp ninik fek aropan yiki yak nénk naerámpon. ✧ ²² Naropwar te arop ankwapan yurukuprá kot mo i konámpono. Kot mwanap tére te wae ponankor Tárápan sánk tenámpon. ✧ ²³ Aenámpara, arop ponankor Naropwaromp eran sakap konapnámp taknámp, Tárápamp eran kor sakap mwanapono. Arop Tárápamp e sakap mo i konámp te, Tárápan sámp-kérép nánko éknámp Naropwaromp eran kor sakap mono. ✧

²⁴ Ono wae yumwan kare kar sér rae: Arop onomp kar wawia onan sámp-kérép nánko éknámp Naropwar man mér námp te, mao te fwap yiki yaká yak naenámp. Am arop man kot mo, tá sumpwi konap pwararea oukoumwan te wae yiki yak námpono. ✧

✧ 5:19: Jo 8:29 ✧ 5:21: Jo 5:26 ✧ 5:22: Ap 10:42 ✧ 5:23: Fl 2:10-11 ✧ 5:24: Jo 3:16

²⁵ Ono yumwan kare kar sér rae: Am korop naenámp yae te oukoumwan te wae korop námpon. Aenámpara am arop fákáre oukoumwan sumpwi nap niamp yakáp nap, Kwaromp Tárápamp kar wa mwanapon. Tá am wanap arop fárákap te yiki yakáp sámp mwanapon. ²⁶ Naropwar te námoku yiki yak fi korara, Tárápan kárákáre sánk nánko, mao kuri yiki yak fi korrápono. ²⁷ Mao te Aropamp Tárápara, Naropwaro man koumteouráp aropamp ninik yurukuprá kot naenámp kárákáre sánk námpon. ²⁸ Yumo te am ono má sénamp kar táman ninik tokwae kwapono. Am ke korop naerianámp te, apár me mek yakápnap ponankor koumteouráp arop te Tárápamp kar wawia, ²⁹ apár me pwarará érik ouroumpá korop mwarea napon. Takia maok, arop fárákap kwapwe kare niniki nap te warko ferámpea yiki yakáp mwanapon. Aeno kwatae ninikinap arop fárákap te warko ferámpea tukupá kotia napo, kotao sérrá, ‘Ponankor yaomwi mek pikenk’rá sénaenámpon.’ ✧

Arop ankwap fárákap Jisas te wano`rá sériap kar

³⁰ Jisaso warko sérrá, “Ono te onokump ninik fek ankwap ankank tére nanamp pourou mono. Ono te Naropwaro sénámp karwaok sarápria koumteouráp aropamp ninik yurukup nampono. Tá ono kot namp yae-párak námp te, apae riteanápe, ono te onokump ninikaok mono. Onan sámp-kérép nánko ék namp Naropwaromp ninikaok saráp nampara námpon. ✧

³¹ Táte onoku mwar saráp téreria, onokump ninik fek kar farákáp nanko te, onomp kar te arop fárakapao karenoria fwapia mér mono. ³² Aeno arop ankwapao fokopeyakria onomp kar farákáp nánko te, ono wae am onomp kar farákáp námp te karenorá mér nampon. ☆

³³ Yumo Jononámpok arop tirá kérép napo, tukupea wa napo, mao onomp ninik ntia tére nanampan ‘Am te kare karonó’rá sérimpon. ☆

³⁴ Ono te arop ankwapao onomp kar, tá onomp tére ‘Karenorá sérenk’rá ninik mono. Aeno onomp ninik te, Kwaro yumwan warko éréképanoria maok, ono má kar farákáp nampon. ³⁵ Jon te lam wae niampi yakria arop yumwan ponankor wae sánkámpon. Tá fae tákáre ke fek yumo am wae táman warákár napao maok, warko pwarari napon.

³⁶ Aeno ankank Jonén kámákár akwap námp te mao oukoumwan ono tére nanamp máman farákáprá sérimpono. Am te am tére ponankor onomp Naropwaro onan, térea pwaraeria sámp námp támaono. Ono am tére nanko, aropan onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ono ék namp yénkép námpon. ☆ ³⁷ Tá onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ono ék namp te, mao námoku kor onan yumwan yénkép námpon. Aenámpan maok, yumo te maomp kar te kánanke wa mo kar, tá yumo maomp yimetáp nke mo kare napon. ☆ ³⁸ Yumo te am arop Naropwaro sámp-kérép nánko ék námp maomp kar wawia, mér mo napa, maomp karao kor yiráp ninik mek tank mo

---

☆ 5:32: 1 Jo 5:9 ☆ 5:33: Jo 1:19-27 ☆ 5:36: Jo 14:11 ☆ 5:37: Lu 3:22

námpon. ³⁹ Yiráp ninik te yumo Kwaromp Buk fekamp kar nkerá farákápria am kar ponankor yurukup napo, am támao yumwan yiki yaká yakáp mwanap sánk naenámprá ninik napao maok, am Kwaromp Buk fek kor onan yénkép konámpan, ✧
⁴⁰ yumo te ononampok koropea yiki yak sámp te monoria napon.

⁴¹ Ono te aropao onan e tokwae sápanáponoria mámara kar sér mono. ⁴² Aeno ono te yumwan wae mér nampon, yumo te Kwarén te ankár warákár mo kare napon. ⁴³ Onomp Naropwaro onan apárok ékaeria sámp-kérép nánko ék nampan maok, yumo onomp kar sámp mo napon. Aeno arop ankárankao námokuráp ninik fek koropea sénámp karan maok, yumo koupour kar maomp kar sámp konapon. ⁴⁴ Yumo te yumokuráp arop firaó e tokwae sánk napo, sámp mwar kar i konapono. Ae konapan maok, yumo tére kwapwe napo, Kwaro warákárria e tokwae sánk naenámpan maok, yumo kokwae napon. Yumo tak nap te mokopia onan mér mwanapon? ⁴⁵ Yiráp ninik te ono onomp Naropwaro nke námp fek yumwan kot naenámpan mpwe ninik mwanape. Mono. Yumwan mao kot naenámpan arop te Moses támaono. Am arop te yumwan yaewour naenámprá niniknap aropono. ⁴⁶ Táte yumo Mosesomp kar mér nap kwamp te, yumo onomp karan kor wawia mér mwanapon. Am te apae riteanápe, mao kumwinámp kar te yumwan onan érik yénkép námpon. ✧ ⁴⁷ Aeno táte yumo mao kumwinámp kar karenorá mér moia te, mokopia onomp karan kor karenorá mér

---

✧ 5:39: Lu 24:27 ✧ 5:46: Ap 3:22

mwanapon?” ☆

6

Jisaso 5000 aropan fir nénkámp kar

¹ Am kar wae pwaránko maok, Jisaso ént aokore Galili mek nkwaemwaek fimwaek yoump. (Am ént aokore ankwap e te Taiberias.) ² Aenánko maok, mao touwenap arop fwapokwaprá kák námpanotá maok, kápae kare koumteouráp arop maonámpok tukup. ³ Jisas faonkwek pokea námoku éréképá yáarak i konámp aropént tank. ⁴ Am ke te Juda firamp Pasova fári konap yae tokwae wae fae námpono. ⁵ Jisaso nke nánko maok, kápae kare koumteouráp arop maonámpok koropapo maok, Filipén turunkrá, “Nomo te maokamp pan sámpeanánko am koumteouráp arop fár mwanapon?” ⁶ Mao am takrá sénámp te Filipén mokopon nke nae ritea námpon. Aeno mao námoku te am tére nanamprianámp te wae mér námpon.

⁷ Aenánko maok, Filipino maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Táte nomo 200 mani silva fek pan sámpeanánko te, koumteouráp arop fárakap ponankor kánanke-táráp karrá fár mwanapan kor take pwi mo naeria námpon.” ⁸ Aenánko méntér paokop i konap arop, Saimon Pitamp nánae Andru man sérrá, ⁹ “Máyaknámp táráp ankárankampao mwar bali fekamp pan éntik, tá éntékam anánkaopwe tank námpon. Aenámpan maok, koumteouráp arop te ou tokwae námpara, má pan ntia éntékam te mokopia pwi

---

☆ 5:47: Lu 16:31

naenámpané?” ¹⁰ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Koumteouráp aropan sénapo tankápanápono.” (Kápae kare apwar pwae kwapwe yak námpono.) Tá am arop tankáp napo, kouroump nap te 5000 niamp arake. ¹¹ Am fárakapao tankápapo maok, Jisaso pan sámpea maok, Kwarén ‘Aesio’rá séria maok, táte am koumteouráp arop fárakapan nénkea maok, tá éntékam anánkaopweran kor tak. Mao am fárakapan nénk nánko maok, am fárakapao fépéria napo pwi. ¹² Fépéria pwi napo maok, Jisaso námoku éréképá yarak i konámp aropan sérrá, “Yumo fir ankwapmwaek tankápnámp popokenke. Takria fir ankwapmwaek kwaporok pwarantáno.”

¹³ Aeránko maok, arop fépéria pwar napo, am bali fekamp pan éntik fekamp ankwapmwaek oukoumwan tankáp námp koupoukarea éntér-sámpramp basket mek kákapono. ¹⁴ Koumteouráp arop fákáreráo Jisas am ankank yoroimpan nkeaka sérrá, “Kare korono. Máte profet Kwaro ‘Apárok sámp-kérép nanamp’rá sérímp támaono!”
 ✧ ¹⁵ Aerapo maok, Jisaso am kar wawia mér, am fárakap te koropea námwan sérémékéri fákeyakrá ‘Náráp king yakae’rá sér mwaria napon. Aeria maok, mao am némp pwarará faonkwek arákarrá pokámpon. ✧

Jisaso ént aokore mek ént yumunturik akwapámp kar

Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52

¹⁶ Kumuran Jisasént paokop i konap arop fákáreráo ént aokore mek tukupea maok, ¹⁷ am fákáreráo bot ankárank sámpea bot meknámp ént

✧ 6:14: Ap 3:22 ✧ 6:15: Mt 14:23

aokore tépériaka Kaperneam mek tupup mwaria mwaeak tupup. Aeapo maok, wae kumuri yak nánko maok, Jisas te am fárakapaonapok oukoumwan akwap mo. ✧

¹⁸ Am fárakapao bot mek tankápapo maok, kárakáre kor ouwi koropria, am ouwi támao ént panánkarrá sankorop. ¹⁹ Aenánko, am fárakapao ént arákaprá tukupea, éntik, tá tokwampok kilomita fekria maok, am fárakapao nke napo, Jisas wae ént yumunturik koropeaka bot yak námp fek wonae fik. Aenánko, am fákáre te apáp tirink napo maok, ²⁰ Jisaso am fárakapan sérrá, “Máte ono korop rae. Yumo te apápi kwapono.” ²¹ Aeránko maok, am fárakapao warákáránkia, Jisasén bot mek warámp-sinapo maok, koupour kar am bot wae am tupup mwaria nap mek akwapámpon.

Koumteouráp aropao Jisasén oupourounkrá tukupea nkeap kar

²² Wakmwaek ankwap kumuruk maok, am koumteouráp arop ént aokore mek nkwaemwaek fimwaek yakáp. Am fárakap te wae mér, yipirman te bot ankwap tank moimpon. Ankárankamp bot mwar tank nánko, Jisas te am mek korokwap mono. Mao éréképá yarak i konámp arop fákáre mwar am mek kounkouria tupupapon. ²³ Aenapo maok, Taiberias mekamp bot ankwap fárakap Tokwae Karao pan Kwarén ‘Aesio’rá séria nénkánko fáriap némpouk am fek korop. ²⁴ Tá koumteouráp arop fárakapao kor nkeapo maok, Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárakap yakáp mo. Aenapantá maok, am fárakapao bot

---

✧ 6:17: Mk 6:46

ankwap mek kounkouria tukupea Kaperneam mek Jisasén oupourounkiap.

Jisas te yiki yak sánk konámp pan'rá sénámp kar

²⁵ Am koumteouráp arop fárakap wae tukupea Jisasnámpok ént aokore ankwapmwaek fikria maok, man arakrá turunk, “Tisa, amo mapek te makár korop napon?” ²⁶ Mak rapo maok, Jiaso am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan kare kar sénampon: Yumo te ono yumwan yénkép nanko nkenap kárakárerao yénkép naenámp fi mér mwaria onan oupourounkrá korop mono. Yumo te am pan ono yumwan fékerrá nénk nanko, fépéria yare tokwae nap am fi fek táman yumo onan oupourounk napon. ²⁷ Yumo te kwatae akwap konámp fir táman sámp mwaria tére kwaponono. Yumo te ankár yaká yak konámp firan sámp mwaria tére kipo. Take pourouráp fir te Aropamp Tárápao yumwan nénk naenámpnon. Naropwar Kwaro tak naenámpria wae kárakáre man sánk tenámpon.” ✧

²⁸ Aeránko maok, am fárakapao man sérrá, “Ae te yino mokopiaka Kwaro warákárnámp tére tére mwanámpon?” ²⁹ Aerá sérapo maok, Jiaso am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo Kwaro warákárnámp tére mwanap te aránono: Yumo ankár am arop Kwaro sámp-kérépánko ék námpan mér kipo.” ✧

³⁰ Aeránko maok, am fárakapao am kar wawia man arakrá turunk, “Ae te amo apae nkwakwe make kárakáre yoro napo, yino táman nkea waráp kar te karenoriaka mér mwanámpon? ³¹ Wokwae

kar yinomp ounáp fákáre kwar saráp mek mana fáriapon. Am te Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, ‘Am pan te yámar mekaman am fárákapan nénkánko fáriapon’rá sénámpon.’ ✧ ³² Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono te waeman yumwan kare kar sér rae: Am pan Moseso yumwan nénkámpan te yámar mekamp mono. Onomp Naropwar te yámar mekamp pan kareran yumwan nénk konámpono. ³³ Am pan Kwaro nénk námp te, yámar mek pwarará ékia apárokamp kountouráp aropan yiki yak mwanap nénk konámpono.” ³⁴ Aeránko maok, am fárákapano man sérrá, “Arop Tokwae, amo te ankár am pan ti-sáp saráp yakampo!” ³⁵ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Onoku karerao yiki yak nénk konámpan nono. Arop ononampok korop námp te yae-porokwe mono. Tá arop onan mér námp te mao te éntantá oumpour kour káke mono. ✧

³⁶ Ono yumwan wae séri nampono, yumo onan wae nke napao maok, yumo onan mér mo napon. ³⁷ Ponankor kountouráp aropan onomp Naropwaro onomp yaek sápan námp te, am fárákapan te ononampok korop mwanapon. Tá arop ononampok korop námp te, ono te man yépe nanamp pourou mo kareno. Ono yámar me pwarará ék namp te onokump ninikaok yarak naeria mono. ✧ ³⁸ Ono te onan sámp-kérépnámp Naropwaromp ninikaok naeria ék nampon. ³⁹ Mao onan manénkir sámp-kérépnámp nánko éknámp ninik te aránono: Mao onan sápnámp kountouráp arop fárákapan te ankwap ankárankamp pwar mono,

---

✧ **6:31:** Kis 16:4,14-15 ✧ **6:35:** Jo 4:14 ✧ **6:37:** Jo 17:6-8

nánkár wakmwaek pwarnámp yae fek te ono ankár ponankor kékéménkrá kák nanampon.

✧ 40 Onomp Naropwaromp ninik te aránono: Arop ponankor Tárápan nkea méria maok, yiki yakáp mwanap sámpea yae-párak kare yaká yakáp mwanapon. Tá nánkár pwarnámp yae fek ono am fárakapan kékéménkrá kák nanampon.” ✧

41 Tá Juda fi Jisaso ‘Ono támao am yámar me pwarará éknamp pan nono’rá sénámp kar wawia námoku kok téréménkrá kara wae. 42 Aeria maok, am fárakapao sérrá, “Mámá arop máte Jisas Josepomp tárápono. Nomo maomp éntupwar naropwar te wae mér námpono. Am te mokopia oukoumwan mao sérrá, ‘Ono te yámar me pwarará ék namp’rá sénámpon?’”

43 Makrá sénapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Yumo te yumoku ou mek yumoku támao téréménka wae kwapono.

44 Arop ankárankao námokuráp ninik fek te ononampok korop naenámp pourou mo kareno. Onomp Naropwaro onan manénkir sámp-kérépánko ékamp te, támao am aropamp ninik mek farop-sirarea ononampok warámpá korop naenámp. Aenángo maok, ono man am yae pwar námp fek apár me mekamp fárámpá pap nanampon. 45 Profet fákárerao kumwiap kar Kwaromp Buk fek yak námpao sérrá, ‘Kwaro ponankor koumteouráp arop kar yénkrá farákáp naenámp.’ Kwaro am tak nánko, koumteouráp arop ponankor onomp Naropwaromp kar wawia man mér sámpea, ononampok korop konapono. ✧

✧ 6:39: Jo 10:28-29; 17:12 ✧ 6:40: Jo 11:25-26 ✧ 6:45: Ais 54:13

46 Arop ankwap ankárank te onomp Naropwarén te nke moi námpon. Am arop Kwarént yakea éknámp aropao saráp Naropwarén nke námpon. ✧ 47 Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop onan mér námp te yiki yak naenámp kwapwe sámp naenámp. ✧ 48 Onoku támao yiki yak nénk konámp pan nono. ✧ 49 Wokwaek kar kwar saráp mek yiráp wokwaekamp appeyaenápén pourouan yaewourimp pan mana fépériapao maok, am fárákap te wae surumpwiapon. 50 Aeno am pan yámar me pwararea ék námp te, koumteouráp arop fépéria nap te surumpwi mono. 51 Ono te am yiki yak konámp panao yámar me pwararea ék nampon. Táte arop ankárankao am pan fárianámp te, mao te yiki yaká yak naenámp. Am pan ono man sámk nanamp te, am te onokump pourounono. Ono apárokamp koumteouráp aropan nénk nanko te, am fárákap te yiki yakáp mwanapon.”

52 Aeránko maok, Juda fákáre am kar wawia námoku kok kákkarria maok, arakrá sér, “Mámá arop te mokopiaka námokuráp émi nomwan ti-sáp nánko, nomo fár mwanámpon?”

53 Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono te yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo Aropamp Tárápamp émi fár mo, tá yumo maomp yiri fár moia te, yumo te yiki yakáp te sámp mono. 54 Arop onomp émi fánámp, tá onomp yiri fánámp, mao te yae-párak kare yiki yaká yak nánko, ono man am yae pwar nánko kéménki pap

nanampon. ⁵⁵ Am te apae riteanápe, onomp émi, tá onomp yiri te fépér mwanap ankank kare támaono. ⁵⁶ Arop onomp émi fánámp, tá onomp yiri fánámp te, mao onont yak nánko, ono mént yak nanampon. ✧ ⁵⁷ Onomp Naropwaro yiki yak námpao onan sámp-kérépánko, ono ékamp te, ono onomp Naropwaromp kárakáre fek yiki yak nampono. Aenampara, arop onan fánámp te, mao te onomp kárakáre fek yiki yak sámp naenámp. ⁵⁸ Am pan támao yámar me pwararea ékámpon. Am pan te yiráp ounápo fária wakmwaek faokariap pan niamp te mono. Arop mámá pan fánámp te ankár yiki yaká yak naenámp.” ⁵⁹ Jisaso Kaperneam mekamp lotu nap mek yakria koumteouráp aropan kar yénkrá farákápria am farákapan mámá kar sérimpon.

Jisas te yiki yak sampnámp kar

⁶⁰ Námoku éréképá yarak i konámp arop kápae karerao am kar wawia maok, am ou mekamp kápae kare arop farákap arakrá sér, “Am kar mér mwanámp pourou mo námp te, wa mokop fwap wa naenámp?” ⁶¹ Am farákapao man te sér moapo maok, Jisas námoku wae mérámp kwamp maok, námoku éréképá yarak i konámp aropao námoku kok sérarapo maok, Jisas am farákapan sérrá, “Má kar te yumo wa napo, yiráp mér kwatae pap námp nie?” ⁶² Ae te yumo am kar sámp moiaka nánkár nke napo, Aropamp Táráp wok-waek yakámp némpouk narek pok nánko te, yumo te mokop mwanapon? ⁶³ Yiki Kor Spirit námoku maok aropan yiki yak sánk konámpon. Arop

---

✧ 6:56: Mt 26:26-28

námoku arop ankwapan yiki yak sánk naenámp pourou mo kareno. Má kar ono yumwan sánk namp, mao te Kwaromp yiki yak sánk konámp Spiritamp ankankono. ✧ ⁶⁴ Aeno yumo ankwap fákáre te oukoumwan onan mér mo napon.” (Wokwaek kar arop man mér mo mwanap te, Jisas manénkir méri tenámpon. Tá am arop námwan yopor aropamp yaek sánk naenámp aropan kor wae méri tenámpon.) ⁶⁵ Aeapantá maok, mao sérrá, “Am táman ono manénkir yumwan sériamp te, onomp Naropwaro aropan kárakáre sánk mo nánko te, ononampok korop naenámp pourou mono.” ✧

⁶⁶ Jisaso am kar farákápea pwaránko maok, Jisasént paokop i konap kápae kare arop fárakap méntér paokop mo, Jisasén pwarará warko arári tukup. ⁶⁷ Aeapo maok, Jisaso námoku éréképea yarak i konámp arop éntér-sámprampan turunkrá, “Ae te yumo kor wae onan pwatea tukup mwaria nape?” ⁶⁸ Aeránko maok, Saimon Pita maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Tokwae Kar e! Yino te wanámpok tukup mwanámpon? Waráp kar te yiki yak kwapwe sánk konámpon. ⁶⁹ Yino wae wawia méria maok, amo te Kwaro námoku nánapia sámp-kérép nánko ék nap yiki kor kare arop támao naprá mér kare námpon.” ✧

⁷⁰ Aerapo maok, Jisaso am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono wae éntér-sámpramp yumwan onomponoria nánkáráp nampon. Aenampan maok, yumo ou mekamp arop ankárankamp maomp ninik mek te kwatae-

---

✧ **6:63:** 2 Ko 3:6 ✧ **6:65:** Jo 6:44 ✧ **6:69:** Mt 14:33; 16:16

aropono.” ⁷¹ (Má sénámp kar máte Saimon Iskariotomp táráp Judas am arop te Jisasént paokop i konap éntér-sámprampao maok, ankwap ankárankao nánkár wakmwaek Jisasén man farop mwanap aropamp yaek sánk naenámpan sénámpon.)

7

Jisasomp nánaeounáp Jisasén mér moiap kar

¹ Am kar pwaránko maok, Jisas Galili mekmwaek akwap. Juda firao man farop mwariakapantá maok, Judia mekmwaek akwap moimpon. ✧ ² Juda firao sákae kánanke mek yakápiap ninikrá lotu i konap yae wae fae nánko, ✧ ³ Jisasomp nánaeounápo man sérrá, “Amo te máamá apár pwarará Judia mek akwapea napo maok, amo éréképá yáarak i konap arop fárákákap waráp mwar pourouráp térenap nke mwanapon. ⁴ Arop ankárank, arop námwan méranoria te kánánkámp tére mo i konámpon. Aeno amo am tére nap kwamp te, ankár kounteouráp aropao nke nap fek érik fokopeyakrá téreampo.” ⁵ Maomp nánaeounápo kor man fwapia mér moria man makrá sér. ✧ ⁶ Aerapo maok, Jiaso am fárákapan sérrá, “Ono érik tére nanamp yae te oukoumwan sikono. Máamá ponankor yae te yirápono. ⁷ Kwaromp kar wa monap fákáre te yumwan tirá wour mono. Onan maok am nkwakwe make ninik kwatae ti-yakáp napo, am táman érik sérar nanko, am fek onan yopor naponno. ✧ ⁸ Yumoku maok am lotu i konap Yae Tokwae tukupea nkenke! Ono

---

✧ 7:1: Jo 5:18   ✧ 7:2: Lo 16:13   ✧ 7:5: Ap 1:14   ✧ 7:7: Jo 15:18

te onomp yae oukoumwan sik námpara, akwap mono.”⁹ Mao am fárákapán makrá séritea maok, Galili mek yépékrá yak.

Jisaso sákae kánanke mek yakápiap niniknap yaeran nkemp kar

¹⁰ Tá Jisasomp nánaeounáp fákáre am Yae Tokwae nke mwaria tukupapo maok, Jisaso kor wakmwaek akwapámpao maok, mao te érik akwap mono, akwapea meaok yárákimp. ¹¹ Aenko Juda firan taokeyakáp konap arop fákáre man am Yae Tokwae fek am fek oupourounkrá paokopria maok, sérrá, “Am arop te maok yakáne?” ¹² Aerapo maok, koumteouráp arop fákáreráo kánánkámp téréménkrá sérarrá maok, “Am arop te yae-párak kare aropono.” Aerapo ankwap fárákapao sérrá, “Mono. Mao te kápae kare aropan kwekárará sér i konámpono.” ¹³ Aeria maok, Juda taokeyakáp konap arop fákárerán apáp napara, arop ankwap ankárank érik sér mono. ✧

¹⁴ Am lotu i konap ke fek amore mek Jisas akwapea lotu nap tokwae mek koumteouráp aropan kar yénkrá farákápámp. ¹⁵ Aenánko maok, Juda firan taokeyakáp konap arop fákáre am kar wawia ninik tokwaeria maok, arakrá sér, “Mámá arop máte skul moi námp te, maokámp máma mér sámp námpon?” ✧ ¹⁶ Aerapo maok, Jisaso am fárákapámp kar pwarokwaprá sérrá, “Mámá kar ono yumwan sánk námp te onokump mono, onan sámp-kérép nánko éknámp Kwaromp karonó. ✧ ¹⁷ Aeno arop ankárankámp Kwaromp karwaok akwap naeria

---

✧ **7:13:** Jo 12:42; 19:38 ✧ **7:15:** Mt 13:54 ✧ **7:16:** Jo 12:49; 14:10

te, mao te ono farákápnamp kar fi máte fwapia méria maok, am kar te Kwaro sénámpaoeane, tá ono onokump ninik fek farákáp nampaoeanierá mér naenámpón. ¹⁸ Arop námokuráp ninik fek kar farákáp námp te, ankwapao náráp e narek sampokanoria ni konámpón. Aeno arop mao sámp-kérépnámp aropamp e narek sampok námp te, mao te kwekár mono. Yae-párák kare aropono.

¹⁹ Wokwaek kar Moseso yumwan lo kar sánkámpán maok, yumo te ankwap ankáránk am lo karaok tukup moiapon. Ae nap tane yumo te apaerá onan sámp-wouroump mwaria nape?” ²⁰ Aeránko maok, am fárákapao man kar pwarokwaprá sérrá, “Amwan te kwatae-arop woukoupeyakri kane! Amwan te wa sámp-wouroump naeriane?” ✧ ²¹ Aerapo maok, Jisaso kar pwarokwaprá sérrá, “Ono manénkir Kwaromp kárákáre yénképnámp tére nanko, yumo ponankor nkea ninik tokwaeapon. ²² Moseso yumwan manénkir ‘Yipi fékérenk’ ria sérimp te (Am ninik te kareran maok, Mosesoimpanápe, yiráp ouyaenápoimpan maok) yumo Sabat fek kor fwap poumou-táráp yipi fárákap konapon. ✧ ²³ Yumo te Mosesomp lo táman ninikia mántwaok tukupria maok, tárápamp yipi Sabat yae fek fárákap konapan maok, tá ono Sabat yae fek arop ankwap pourou fwapi pap nanko te, yumo apaerá onan kokwarok napon? ✧ ²⁴ Yumo te ankank ponankor yi fek saráp yurukupi kwapon. Ankár yae-párák kare ninik fek yurukup kip.” ✧

✧ 7:20: Jo 8:48-51 ✧ 7:22: Wkp 12:3 ✧ 7:23: Jo 5:8-10,16

✧ 7:24: Jo 8:15

Jisasén Kraís támao nierá niniknap kar

²⁵ Jerusalem mekamp kourteouráp arop ankwap fárakapao sérrá, “Má arop máte Juda taokeyakáp konap arop man sámp-wouroump mwaria nap támao nie? ²⁶ Ae te nkenke! Mao te kar érik farákáp nánko, man te kar sér mo i konapon. Ae te arop fárakapao kor, máte Kraís támaonorá ninik nap nie? ²⁷ Kraís koropeanámp ke fek nomo te mao maoknámp koropeanrá mér mono. Aeno nomo te māmá aropamp némp te wae mér námpon.” ✧

²⁸ Jisaso lotu nap tokwae mek yakria kourteouráp aropan kar yénkrá farákápria maok, tékén arakrá sér, “Yiráp ninik te yumo onan wae méria, tá onomp némp kareran kor, wae mér námpria nape? Aeno ono te onokump ninik fek korop mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko maok, ono ék namp, maomp ninik te kare karan maok, yumo man te mér mo napon. ²⁹ Ono man te wae mér nampon. Am te apae riteanápe, ono manénkir mént yakampan, mao onan sámp-kérép nánko ék nampon.” ✧

³⁰ Aerámpantá maok, arop ankwap fárakap am kar wawia man fákapea pap mwariakapan maok, mao sumpwi naenámp yae te oukoumwan sik námpantá maok, man sámp mo, pwarariapon. ✧

³¹ Aeno kápae kare kourteouráp arop man mér napao am mér monap aropan sérrá, “Ae te Kraiso māmá arop térenámp man kwe-pwar naenámp ninik rapie?” ✧

✧ **7:27:** Jo 7:41-42 ✧ **7:29:** Mt 11:27 ✧ **7:30:** Jo 8:20; 13:1

✧ **7:31:** Jo 2:23; 11:45

Jisasén tukupá sámpenkria plisman fákáre tirá kérépap kar

³² Farisi ankwap fárakapao wawapo maok, arop fákárerao ‘Jisas te nkwak mak námp’rá kar sérarapo maok, táte am fákáre ntia pris tokwae fákáre, Jisasén fákapenkria lotu nap tokwae taokeyakáp konap plisman fákáre tirá kérép. ³³ Aeapo maok, Jisaso sérrá, “Ono te yumont tokwae yak mono. Ono warko arákarrá onan sámp-kérépnámp Naropwaronámpok pok nanampon. ³⁴ Aenanampan maok, ono akwapea yaknamp némp te, yumo am fek tukup mwanap pourou mo napara, yumo onan oupourouk napao maok, nke mono.” ✧
³⁵ Aeránko maok, Juda fi taokeyakáp konap aropao námoku kok sérarrá, “Mao te maok ankwap nánko, nomo man nke mo mwanámpon? Ae te nomp ankwap fákáre Grik fi mek yakáp nap fek akwapeaka kar farákáp naeri kan? ³⁶ Mao sérrá, ‘Yumo onan nke mwariá oupourouk napao maok, onan nke mono.’ Tá ankwap kar sérrá, ‘Yumo te ono akwapea yaknamp némpouk te tukup mono.’ Makrá séri námp te apae kar fino?”

Yiki yak sánk konámp ént

³⁷ Am sákae kánanke mek yakápiap ninikrá lotu-nap yae akwapea, ankwap Sarere fek nap te, am yae te tokwae karonó. Am yae wae pwar naeria nánko maok, Jisaso fokopeyakra tékén sérrá, “Arop ankárak éntantá oumpour kor káke námp kwamp te, ononampok koropeaká fánaenampon. ³⁸ Am te Kwaromp Buk fekamp karao arakrá sénámp, ‘Arop onan mér námp te yiki yak naenampan sánk

---

✧ 7:34: Jo 8:21

konámp ént kup tokwae maomp ninik mek pe yakria kwarákarea akwap naenámpón.’” ✧ ³⁹ Am sénámp te, ‘Arop námwan mér napan Yiki Kor Spirit sámp mwanapon’rá sérimp. Am ke fek te Jisas oukoumwan yámar mek pok mo námpara, Yiki Kor Spirit oukoumwan ék moimpon. ✧

Koumteouráp arop anánk mwaek pirikíranap kar

⁴⁰ Arop ankwap fárakapao Jisas sénámp kar wawia sérrá, “Kare karonó, am arop am te Kwaro sámp-kérép naenámpria yépékrá yakápnámp profet támaono.” ✧ ⁴¹ Ankwap fárakapao sérrá, “Mao te Kraís támaono.” Aerapo, ankwap fárakapao sérrá, “Mono. Am Kraís te Galili meknámp korop mono. ⁴² Kwaromp Buk fekamp karao sérrá, ‘Kraís te Devit yakámp fi meknámp taun Betlehem mek korop naenámpón. Am taun te Devit yakámp némpón.’” ✧ ⁴³ Am fákáreráo Jisasén ninikria séraria maok, anánk fi pir-pwar. ✧ ⁴⁴ Ankwap fákáreráo fákápá pap mwaria napan maok, arop ankwap ankárankampao man sámp mono.

Juda taokeyakáp konap arop fákáre Jisasén mér moiap kar

⁴⁵ Am lotu nap taokeyakáp konap soldia fákáre warko arári tukupapo, pris tokwae fákáre ntia Farisi fákáreráo man turunkrá, “Yumo te apae riteaka man warámpea korop moi napon?” ✧ ⁴⁶ Aerapo maok, lotu nap tokwae taokeyakáp konap soldia fákáreráo maomp kar

✧ **7:38:** Jo 4:10,14 ✧ **7:39:** Jo 15:26; Ap 2:4 ✧ **7:40:** Ap 3:22

✧ **7:42:** Mai 5:2; Mt 2:4-6 ✧ **7:43:** Jo 9:16 ✧ **7:45:** Jo 7:32

pwarokwaprá sérrá, “Wokwaek kar te arop ankwap te am aropamp kar niamp tak moiapon”
 ✧ 47 Aerapo maok, Farisi fákárerao am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Mao te yumwan kor poupwekáp reanie? 48 Ae te yumo nke napo, yino arop taokeyak konámp arop, tá Farisi fákáre, yino te ankwap Jisasén mэр námp nie? Mo karono! ✧ 49 Aeno arop fákáre man mэрap te am koumteouráp arop te lo épérépria napara, Kwaro man ‘Faokorenk’rá sénaenámpo!”

50 Nikodemus te Farisi fákáre mekampao wokwaek Jisasén akwapea nkea mэрimp aropao maok, am fárákapan sérrá, 51 “Nomp lo te ‘Arop kwaporok fákapá papenk’rá sénámpanápe, mono. Nomo te nánkár maomp kar fwapia wawiaka mériaka fákeyakrá maok, man fákap konámpon.” ✧

52-53 Aeránko maok, maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ae te amo kor Galili mekamp aropaoi kwapon? Amo Kwaromp Buk fek yaknámp kar fwapia nkeaka mérae! ‘Profet ankwap ankárank te Galili meknámp korop mono’rá sénámpon!”

8

Kokoporinámp yupuamp kar

1 Arop ponankor wae námokuráp nap mekmwaek tukupapo maok, Jisas mwar Oliv faonkwek pok. 2 Tá mao koumounek kar warko ékia lotu nap tokwae mek yakánko maok, koumteouráp arop koroepa koupoukourapo, Kwaromp kar yénkrá farákáprá tank. 3 Aenánko poumou nap mekamp yupu ankwap kokoporánko

nke nap, lo yénkrá farákáp konap arop ntia Farisi fákáreráo am yupu warámp-sankoroepa kuk pátea maok, ⁴⁻⁶ Jisasén mokopon nke mwarria poupwekáprá sérrá, “Tisa, má yupu te poumou nap mekampao kokopor nánko, arop ankwap man nke námpon. Moseso kumwimp lo karao sérrá, ‘Taknámp yupuan te yumwi fek arokopá pap kip’rá sénámpon. Aeno amo te mokoprá ninik rap?’”

Aerapo maok, Jiaso me woukoupá tankrá kwar mek yae kurépi fek kukumwirá tank. ✧
⁷ Aenánko maok, am fárákap foukouri yakáprá turunkupa wae napantá maok, mao warko fárámpea fokopeyákrá am fárákan sérrá maok, “Ae te yumo ou mekamp kwatae ninik mo i konámp aropao manénkir am yupuan yumwi ankárank fek yankopano.” ⁸ Aerá séria maok, mao warko me woukoup-tankrá kwar mek yae kurépi fek kukumwirá tank. ⁹ Aenánko, am yupuan kot mwarianap arop fárákap te am kar wawia maok, wae pwarará ankákárankrá tukup. Méro fárákapaomékir tukupapo maok, tá ménki tárápu fárákap wakmwaek tukup. Aenapo, am yupu mwar Jisas tank námp fek fokopeyak.

¹⁰ Aeria maok, Jisas fokopeyákrá am yupuan turunkrá, “Má arop fárákap te maok tukup nape? Ae te arop ankwapao amwan kot naenámp yak mo nie?” ¹¹ Tá am yupurao sérrá, “Arop Tokwae, arop ankwap ankárank yak mono.” Jisas kor man sérrá, “Ono kor amwan kot mono. Akwapae. Wakmwaek te warko kwatae niniki kwapono.” ✧

Jisas apárokamp aropan wae yokornámp kar

¹² Jisaso lotu nap tokwae mek yakápnap fárákapan sérrá, “Ono te apárokamp arop fákáreramp waenon. Arop onan éntér pap námp te, mao te kirikip mek yarak mono, yiki yak sánk naenámp wae kwapwe fek yarak naenámp.” ✧

¹³ Aeránko maok, Farisi fákárerao am kar wawia man sérrá, “Amo te amokuráp karan farákápnapon. Aenapara, má arop fárákápn waráp kar te karenoria mér mono.” ¹⁴ Aerapo maok, Jisaso am fákáreramp kar pwarokwaprá sérrá, “Tá kare, ono onokump karan farákápn naman maok, onomp kar te karenono. Am te apae riteanápe, ono te ono am feknámp fárámpea korop namp némp wae mér, tá ono akwap nanamp némp wae mér nampon. Aeno yumo te onomp némp kare te mér mo nap, tá ono akwap naenamp némp am táman kor yumo te mér mono. ¹⁵ Yumo te apárokamp ninik fek aropan yurukuprá sérar i konapon. Aeno ono te arop ankwapan yurukup mo i konampon. ✧

¹⁶ Aeno arop ankwapan yurukup naeria te, ono yae-párák kare ninik fek yurukup i konampon. Am tak namp te onoku mwar mono, onomp Naropwaro onan sámp-kérép nángo ék namp, mao onont tére konámp. ✧ ¹⁷ Aeno yiráp lo te kar araki yak námp: Arop anánkaopwerao ankár pourouráp kar sénepo maok, am arop yaworamp kar te ‘Karenora’ ria sér i konapon. ¹⁸ Ono onoku te wanonorá farákápnámp sénamp, tá onomp Naropwar onan sámp-kérép nángo ék namp, mao kuri onan te wanonorá farákápnámp kar te ankáránkamp

pourouráp karono.” ✧

¹⁹ Aeránko maok, Farisi fákárerao man turunkrá, “Waráp naropwar te maok yak námpon?” Jisaso am kar pwarokwaprá sérrá, “Yumo onan mér moia te, yumo onomp Naropwarén kor mér mono. Yumo onan méria maok, onomp Naropwarén kor mér mwanapon.” ✧

²⁰ Lotu nap tokwae mek, mamá kar te Jisaso Kwarén sánk konap mani kák konap aokore wonae fik tankrá koumteouráp aropan kar yénkrá farákápámpon. Aempan maok, arop ankwap man sámp moap te, maomp yae te oukoumwan sik námpantá niapon. ✧

Jisas te yámar mek yaká yak konámp arop’rá sénámp kar

²¹ Mao warko am fárákanan ankwap kar sérrá, “Ono wae akwap nae rae. Yumo yiráp kwatae ninik te taki yak nánko, yumo sumpwi mwarea napon. Yumo te ono akwap naenam némpouk te tukup mwanap pourou mono.” ²² Aerámpantá maok, Juda taokeyakáp konap arop fákárerao sérrá, “Apae riteaka mao sérrá, “Yumo te ono akwap naenam némpouk te tukup mo kare nono’rá sénámpon? Ae te námoku támao náráp pourou sámpea sumpwi naeria ni kane?” ✧ ²³ Aeapo maok, mao am fárákanan sérrá, “Yumo te apárokamp arop fino. Aeno ono te yámar mekampono. Yumo te má apár mekampono, ono te má apár mekampono. ²⁴ Ae namp kwamp, ono yumwan wae sénampon: Yumo sumpwi napo kor, yiráp kwatae ninik taki

---

✧ **8:18:** 1 Jo 5:9 ✧ **8:19:** Jo 14:7 ✧ **8:20:** Jo 7:30 ✧ **8:22:** Jo 7:34-35

yak naenámpon. Táte yumo Ono Taki Yak konamp onan mér moia te, yiráp kwatae ninik taki yak nánko yumo sumpwi mwanapon.”

²⁵ Aeránko maok, am fákáreráo man turunkrá, “Ae te amo te wanono?” Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono te wanonorá wokwaek kar yumwan sériamp támaono. ²⁶ Ono yumo i konap ninikan kot i konámp aropnámp yurukupia yumwan kot nanamp te, kápae karenono. Aeno mao manénkir onan sámp-kérépánko ékamp te, maomp ninik te ankár kare kar sér i konámpon. Tá ono kor maomp kar ponankor wawi namp, táman saráp apárokamp aropan farákáp konampon.”

²⁷ Am fárákap te, náráp yámar mekamp Naropwarén sénámponrá mér moiapon. ²⁸ Aenapantá maok, Jisaso am fárákapan arakrá sér, “Nánkár wakmwaek Aropamp Tárápan yaopwae porokopramp fek narek sampoká aráp napo maok, Ono Taki Yak konamp mér mwanapon. Tá ono onokump ninik fek ankwap ankárank tére mono, onomp Naropwaro onan yénképrá sérimp karan saráp farákáp konamp yumo mér mwanapon. ☆

²⁹ Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ék namp, mao te onont yak námpon. Mao te onan nápar yakaeria pwar mo nám, am te apae riteanápe, ono kápae kar por mao warákárnámp ninikaok tére nanko námpon.” ☆ ³⁰ Kápae kare koumteouráp arop Jisas takrá sénámp kar waria man mériapono.

Arop kare kar karan mér nap te amwar kar yakáp mwanap kar

³¹ Aeria maok, Jisaso námwan mérap Juda fákáreran sérrá, “Yumo ono sénamp kar má sámpea fákapea paokopria te, yumo te onomp arop fi kare yakáp mwanaponon. ³² Tá yumo am kare kar kar mér napo te, am kare kar karao yumwan fwapokwapeanánko, yumo fwap amwar kar yakáp mwanaponon.”

³³ Tá nopok am fárákapao sérrá, “Yino te Abrahamomp fekamp arop fino. Yino ankwap ankárankamp ke fek arop ankwapamp kwaporok tére konám arop yakáp moimpon. Aenámp te amo apaeritea yinan ‘Amwar kar yakáp kip’rá sér rape?”

³⁴ Aerapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono yumwan kare kar sér rae: Arop ponankor kwatae ninik fek yakáp nap te, táte am kwatae ninikamp tére konap aroponon. ✧ ³⁵ Kwaporok tére konap arop fárákap te nap mek yaká yak mo i konámpon. Am arop námokuráp tárápao maok, mént ankár am nap mek yaká yak konámponon. ³⁶ Ae konámpara, Tárápao yumwan fwapokwapia amwar kar pwatanánko te, yumo amwar kar yakáp mwanaponon. ✧

³⁷ Yumo Abrahamomp fekamp arop fi yakáp nap te, ono wae mér nampon. Aenampan maok, onomp kar yiráp ninik mek yak mo námpon. Aenámpara, yumo onan sámp-wouroump mwaria naponon. ³⁸ Ono farákáp namp ankank te, onomp Naropwaro yénkép námpan farákáp nampon. Aeno yumo te yiráp naropwaro séri námpaok naponon.” ✧

‘Yiráp naropwar te Satan’rá sénámp kar

³⁹ Am fárákapao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yinomp naropwar te Abrahamono.” Aerapo maok, Jisaso nopok am fárákapan sérrá, “Táte kare yumo Abrahamomp toutounápao nap kwamp te, Abrahamo i konámp ninik niamp taknámp mwanapon. ⁴⁰ Kápae kare por ono farákápnamp kare kar kar te, ono manénkir Kwaro námpan sámpea ni konampan, yumo oukoumwan onan sámp-wouroump mwaria napon. Abraham te take pourouráp ninik moimpon. ⁴¹ Yumo te yiráp naropwaromp ninikan saráp sámp napon.”

Am fárákapao man sérrá, “Yinomp éntupwar te mwaeao k yárákia yinan sámp mono. Yinomp naropwar ankárank te Kwarono.” ⁴² Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Táte kare, Kwaro yiráp naropwaranánko te, yumo onan warákár mwanapono. Am te apae riteanápe, ono te Kwarént yakea nampao ék nampon. Ono te onokump ninik fek ék mono. Kwaro onan sámp-kérép nánko, ono ék nampon. ✧ ⁴³ Ae te apaeriteaka yumo te ono sénámp kar wa mo kare napara napon? Am fi te ará: Yumo onomp karan wa mwanap pourou mono. ⁴⁴ Yiráp naropwar te Satanara, yiráp naropwaromp ninikaok paokop mwaria kárákáre napon. Wokwaek kar te maó arop tirá wour i konámp aropono. Mao te kare kar ninikaok mo i konámpono. Man te kare kar ninik yak mono, yankar sérar i konámp ninikao saráp yak námpon. Am yankar sérar te maó námokurápara, maó támao yankar sérar i

---

✧ 8:42: Jo 16:28

konámpono. Am te apae riteanápe, mao te yankar sérar i konámp arop, tá mao támao yankar sérar i konap ninikamp naropwarono. ✧ ⁴⁵ Aenángo yumo te maompara, ono te kare kar karan farákáp konampan maok, yumo onomp kar wawia mér mo napon? ⁴⁶ Yumo nke napo, ono kwatae niniki tenanko te, yumo ankár onomp kwatae ninik am érik sérenke. Aeno táte ono kare kar kar farákáp nanko, yumo apaerá karenoria mér mo napon? ✧ ⁴⁷ Kwaromp tárápu te ankár Kwaromp karan saráp wawi konapon. Aeno yumo te Kwaromp tárápu mo napara, yumo Kwaromp kar wa te monoria napon.”

‘Námo wokwaek kar yakampono’rá sénámp kar

⁴⁸ Aeránko maok, Juda fákáreráo maomp kar pwarokwaprá man arakrá sér, “Yino amwan ‘Samaria mekamp arop ankárank kwatae-arop woukoupeyak námp’rá sérinámp te waeman kare karonó.” ✧ ⁴⁹ Aerapo maok, Jisaso nopok kar pwarokwaprá sérrá, “Onomp pourouk te kwatae-arop noumpoukoupeyak mono. Ono te onomp Naropwaromp eran sakap nampan maok, yumo onomp e apárok sámp-anámp napon. ⁵⁰ Ono te onokump eran sakap mon, nánkár kot wawi konámp Aropao onan yurukupia onomp e sakap naenámp. ⁵¹ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop ankwap onomp karwaok námp te, mao te sumpwi mo kareno!” ✧

⁵² Aeránko maok, Juda fákáreráo man sérrá, “Yino oukoumwan te amwan wae mér námpon,

---

✧ **8:44:** Stt 3:4; 1 Jo 3:8 ✧ **8:46:** 1 Pi 2:22 ✧ **8:48:** Jo 7:20

✧ **8:51:** Jo 5:24

waráp pourouk te kwatae-arop woukoupeyak námpon! Abraham te wae sumpwi, tá profet fákáreao kor wae sumpwi tenapan maok, amo sérrá, ‘Arop ankáránkamp onomp karwaok yarak nám te, mao te sumpwi mono’rá sénap te, mokopianono? ⁵³ Ae te amo nomp ounáp Abrahamén kwe-pwar namp rape? Mao wae sumpwi, tá profet fákáreao kor wae faokor tenapon. Waráp ninik te amo te wanono?”

⁵⁴ Jisaso nopok sérrá, “Ono onokump eran sakap nanko te, onomp e te kánanke kwataeno. Aeno yumo yiráp Kwarrá sér i konap, mao námoku onomp e sakap námpon. ⁵⁵ Aenámpan maok, yumo te man mér mo napon. Ono maok man mér nampon. Aeno ono sérrá, ‘Ono man mér mo nampono’rá sénanko te, ono kor yumo napnám kwekár i konamp aropono. Aeno ono wae man méria nampan, ono maomp karwaok akwap nampon. ✧

⁵⁶ Yiráp ounáp Abraham mao te ono ék nanamp ke nke naeria warákár karimpon. Takia wae nkeaka yonkwae kárámpámpon.” ⁵⁷ Aeránko maok, Juda fákárerao man sérrá, “Amo te oukoumwan 50 yopwar yak moi napao, amo yakrá ‘Námo wae Abraham nke namp’rá sér rapie?” ⁵⁸ Aerá sénapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Abraham te oukoumwan yak mo fek onomékir Ono Taki Yakampon.” ✧

⁵⁹ Aeránko maok, am fákárerao yumwi sámprá paokoprá Jisasén yankop mwariakapo maok,

Jisaso sánánkar e-poup lotu nap tokwae meknámp akwap. ✧

9

Yi aompi yaknámp aropamp kar

¹ Jisas akwapria nke nánko, arop ankárank éntupwaro sámpámp ke feknámpia yi aompi yak námp yak. ² Aenko maok, Jisaso éréképá yarak i konámp arop fákárerao man turunkrá, “Tisa, wa mokop kwatae ninikianánko, éntupwaro am yi aompi yaknámp táráp sámp námpon? Am arop námoku kwatae niniki námp ni, tá éntupwar naropwaro kwatae ninik nep nie?” ✧

³ Mak rapo maok, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Am aropao námoku kwatae ninik námp fek mo, maomp éntupwar naropwaro kor kwatae niniki nep fekamp mono. Am ankank maomp pourouk koropámp te Kwaro mámá aropamp pourou fwapokwapianánko, maomp kárákáre érik korop nánko, koumteouráp arop fárákap nke mwanapria námpon. ✧ ⁴ Oukoumwan te wakor wae yak námp fek ara, onan sámp-kérépánko ékamp Kwaromp tére mwanámpon. Kumur nánko te, arop tére mo mwarea naponu. ⁵ Ono oukoumwan má apár mek yak namp ke fek te, ono mámá apár mekamp aropamp wae yak namponu.” ✧

⁶ Mao makrá sériaka pwarará maok, táte kwar mek atopia arákaria maok, am kwar yokwapea am aropamp yi mek pap. ⁷ Aeria maok,

---

✧ **8:59:** Wkp 24:16; Jo 10:31-33 ✧ **9:2:** Kis 20:5 ✧ **9:3:** Jo 11:4 ✧ **9:5:** Jo 8:23

mao man sérrá, “Amo akwapeaka ént aokore Siloam mek waráp yimetáp yárárae.” (Am ént aokore ‘Siloam’rá sénap te, am te arakono: ‘Sámp-kérépánko akwap’rá sér i konapono.) Aenánko maok, am yi aompi yaknám arop akwapea yimetáp yárária, yi wae fwap nkeria arákarrá koropámpon.

⁸ Aenko maomp némpoukamp arop, tá man wokwaek ‘Mani sápenk’ ria sérrá tank nánko nkeap aropao kor, am fárákapao sérrá, “Ae te nko arop te tankrá aropan ‘Mani sápenk’ ri konám arop támaoi kane.” ⁹ Aerapo maok, ankwap fárákapao sérrá, “Mono. Arop ankwapao mao niamp námpon.” Aerapo maok, am aropao námoku sérrá, “Máte ono támaono.”

¹⁰ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Ae te mokopia waráp yi fwap námpon?” ¹¹ Aerapo mao am fárákan sérrá, “Jisas’ ri konap aropao kwar ént mek ouroukoupea onomp yi mek forokwapea maok, onan sérrá, ‘Amo akwapea ént Siloam aokore mek yi yárárae.’ Aeránko maok, ono akwapea am mek yi yárária nanko, wae fwap nánko, ono nke nampon.” ¹² Aeránko maok, am fárákapao man turunkrá, “Ae te am arop te maok yak námpon?” Aerapo maok, mao sérrá, “Ono mér mono.”

Farisi fákárerao am arop yi fwapínám fi oupourounknq kar

¹³ Arop fárákapao am yi aompi yakám arop warámpea Farisi fákáreaonapok tukup. ¹⁴ Am te Sabat yae fek Jisaso am kwar ouroukoupea maomp yi firékarea pap tenánko niapon.

¹⁵ Farisi fákáreaonapok warámpea tukupapo maok,

am fárákapao man warko turunkrá, “Waráp yi te warko mokopia fwapi námpon?” Aerapo maok, mao am fárákapán sérrá, “Mao kwar ouroukoupea onomp yi mek forokwapeanánko, ono yi ént mek yárária maok, fwap nke nampon.”

¹⁶ Aeránko maok, Farisi ankwap fákáreráo sérrá, “Yino te wae mér, am arop te Sabat loaok mo námpara, Kwaro man sámp-kérép moimpon.” Aerapo maok, Farisi ankwap fárákapao sérrá, “Ae te kwatae ninikráp arop te mokopiaka nkwakwe make kárákáre takrá yoro naenampon?” Aerá séria maok, anánk fi pírékarapono. ✧

¹⁷ Aeria maok, Farisi fákáreráo warko am yi aompi yakámp aropan turunkrá, “Waráp yi fwapi papnámp arop te amo mokope aroponorá ninik rap?” Aerapo maok, am aropao sérrá, “Mao te profet ankwapono.” ¹⁸ Tá kare, wokwaek am arop te yi aompi yakámpán maok, oukoumwan te wae yi fwap firikir námpon. Aenampan maok, Juda taokeyakáp konap arop, am kar te karenorá mér te monoria nap kwamp maok, am yi fwap nkenámp aropamp éntupwar naropwarén koropenkria wumwi. ¹⁹ Maomp éntupwar naropwar korop nepo, man arakrá turunk, “Má arop te yiráp táráp nie? Yumo sérrá, ‘Éntupwaro sámpámp fek yi aompi yakámpono’rá sénáp nie? Takanánko te mokopiaka warko fwap nke námpon?”

²⁰ Aerapo maok, éntupwar naropwaro sérrá, “Yino te wae mér nempono, am te yinomp tárápono. Wokwaek éntupwaro sámpámp feknámpia yi aompi yaká yak námp te, yino wae mér nempon.

✧ **9:16:** Jo 3:2; 9:31-33

21 Aeno oukoumwan te maomp yi mokopia fwapiánrǎ mér mono. Tá wa maomp yi firékarea pap nǎmp am táman kor yino mér mono. Wae tékép nǎmpara, nǎmoku fwap sénaeria nǎmpono. Man turunkenke.”

²²⁻²³ Am te wokwaek kar, Juda taokeyakáp konap arop fákáreráo sérrá, “Arop ankárankao ‘Jisas te Kraisono’rá sénánko te man te, lotu nap mek korop kwaponoria yérépe mwanámpon.” Aerá sér i konapantá, éntupwar naropwar am táman apápria maok, ‘Wae tékép nǎmpara, yumoku man turunkenk’rá sénepon. ☆ ²⁴ Aerepo maok, warko am yi aompi yakámp arop táman am fárákapao man koropaerá wumwia sérrá, “Waráp yi fwap nánko te, Kwaro nke nǎmp fek man saráp kare kar warákárrá ‘Aesio’rá sérampo. Yino wae mérono, am arop te kwatae ninikráp aropono.”

²⁵ Aerapo maok, mao kar pwarokwaprá arakrá sér, “Mao te kwatae ninikráp arop ni fwap nie? Ono kor mér mono. Aeno ono mérnamp ankank te, wokwaek onomp yi aompi yakámp, oukoumwan onomp yi wae fwap kwapwe kare nánko nke nampon.”

²⁶ Aeránko maok, am fárákapao man sérrá, “Mao te amwan apae nǎmpon? Waráp yi te mokopia firékarea pap nǎmpon?”

²⁷ Aerapo maok, mao am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono waeman yumwan sénamp maok, yumo am kar wa te monoria napon. Apaeritea yumo kápae kare por turunk rap? Ae te yumo kor maomp wokwaek paokop mwaria nape?”

☆ 9:22-23: Jo 7:13

28 Aeránko maok, am Farisi fákáre man wouroumpriaka sérrá, “Amoku maok am arop kwataeramp wakmwaek yaraknap aropono. Yino te Mosesomp wakmwaek paokop i konámpono. 29 Yino te Kwaro Mosesén sérinámp karan saráp mérámpono. Aeno yino te am arop te maoknámp koropreanrá mér mono.” ✧

30 Aerapo maok, am aropao am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Am onomp yi fwapi papnámp aropan yumo sérrá, ‘Yino mér mo námp te maoknámp koropean’rá sénapo, ono korokop tokwae nampono. 31 Nomo te wae mér, Kwar te kwatae ninikráp aropamp kar te wa mo i konámpono. Aeno arop ankárank Kwarén loturiaka Kwaromp ninikaok akwapnámp aropan maok, Kwaro maomp karan wawi konámpon. ✧ 32 Wokwaek karia koropea oukoumwan námp te, arop ankárank éntupwaro sámpámp fek yi aompiyakámp arop maomp yi fwapi papámp kar te yak mono. 33 Aeno Kwaro am arop sámp-kérép moi yakánko te, mao te am takeniamp tére mono.” ✧

34 Aeránko maok, am fárákapao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Waráp éntupwaro amwan sámpnámp ke feknámpia koropea amo oukoumwan nap te kwatae ninikráp aropono. Amo yinan yénkrá farákáp nae rape?” Am fárákapao makrá séria maok, man lotu nap mekamp yérépea ek sámp-kérép.

Jisasén mér monap aropamp ninik te yi aompiyak námp niamp’rá sénámp kar

³⁵ Jisaso am aropan arop fárákapao yérépea sámp-kérépnap kar wawia maok, mao akwapea oupouroukia nke. Jisaso man nkea maok, man arakrá sér, “Amo te Aropamp Tárápan mér nap ni mo nie?” ³⁶ Aeránko maok, am aropao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Arop Tokwae, am Aropamp Táráp te wanono? Amo onan sénapo te, ono fwap man mér nanampon.” ³⁷ Aeránko maok Jisaso man sérrá, “Amo am arop te wae nke napon. Am arop te oukoumwan má amwan kar sénámpono.” ³⁸ Aeránko maok, am aropao man sérrá, “Tokwae Kar e! Ono wae mér nampon.” Makrá séria maok, Jisasén kwaráp torokomprá man lotuimpon.

³⁹ Aenko maok, Jisaso sérrá, “Ono ék namp te apárokamp arop fárákapaonap ninikan yurukup naeria ék nampon. Aenampara, arop fárákap yi aompi yakáp nap te fwap nke mwanapon. Tá arop fárákap náráp yi te fwap nke námprá ninik nap te, yi aompi yakáp mwarea napono.” ✧

⁴⁰ Aeránko maok, Farisi ankwap fákáre wonae fik am fek yakápia maok, am kar wawia man sérrá, “Ae te yinan kor yinomp yi te aompi yaknámprá sénae rape?” ✧ ⁴¹ Aerapo maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo yumokuráp yi aompi yaknámprá mér nap te, arop yumwan mokopia kot mwanapanáp, fwapon. Aeno yumo sérrá, ‘Yinomp yi te fwap yae-párák yakáp námpono’rá sénap te, yumo te oukoumwan kwatae ninik fek yakáp napon.”

10

Sipsipamp yáran wounáprá sénámp kar

¹ Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop sipsipamp yár ménki porok yoump moria, yár ankwap feknámp oupukarrá piknámp arop te, am te oukun arop, tá ankwapamp ankank sámp naerianámp aropono. ² Aeno arop ménki porok yoump námp te, táte sipsip taokeyak konámp arop námoku támaono. ³ Aenko maok, ménki kikíp konámp aropao, am arop mankanoria ménki kik-pwaránko maok, am arop mankria námokuráp sipsipamp e ankákárankrá nánáránko, maomp kar wawia ouroumpea mank napo éréképea ek akwap konámpon. ⁴ Mao náráp sipsip ponankor éréképea ek akwapea maok, mekia akwap nánko, maomp sipsip ponankor maomp kar wuri wawia maomp wakmwaek éntér kákeeka tukup konapon. ✧ ⁵ Am sipsip fákáre te arop ankwapamp wakmwaek te tukup mo, pírikimpá tukup i konapon. Am te apaerianápe, mao wa nap te, ankwap aropamp kar námpantá napono.” ⁶ Jisaso am fárákapan máma wounáp kar farákáp námpan maok, am fárákapao kar fi fwapia mér moiapon.

Jisas te ‘Sipsip kwapwe kare taokeyak konámp arop’rá sénámp kar

⁷ Aeria maok, Jisaso warko sérrá, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Ono támao ono sipsip akwap korop naenámp ménkinono. ⁸ Sipsip taokeyak konap arop ponankor manénkir yakápap te, am arop fárákáp te oukunrá, ankank ti konap aropono. Ae konapara, sipsip te am fárákapamp

---

✧ **10:4:** Jo 10:27

kar wa moiapon. ⁹ Ono támao ono ménkino. Arop ankárank ononampok koropeaka am yár mek yoump námp te, Kwaro man warko warámp naenámpon. Aeanánko mao te mek youmpea warko ek akwapria fir oupourounkrá fánaenámpono. ☆

¹⁰ Oukun arop te ankwap ankankan níkia korop mono. Sipsip oukunria, yénképrá kákria sámpá yampourou naeria korop konámpon. Aeno ono te am fárákap fwap yiki yak sámpea napo, yiki yak am fárákapan top koupouri yak naenámpria korop nampono. ¹¹ Ono támao ono sipsip kwapwe kare taokeyak konamp aropono. Sipsip kwapwe kare taokeyak konámp arop te mao námoku am sipsip fárákap yaewour naeria náráp pourou sámp konámpono. ☆ ¹² Aeno maniantá saráp térerá yarak i konámp arop te sipsip taokeyak konámp arop kare mo, tá sipsipamp naropwar mo ara, nke nánko, yao pwae mekamp as korop nánko te, am sipsip párapoprá farákapá akwap konámpono. Aenánko, yao pwae mekamp asao ankwapmwaek yourounkwe nánko, ankwapmwaek pirikimp konapono. ¹³ Am taknámp arop te sipsipantá ninik mono, maniantá saráp tére námpono. ¹⁴⁻¹⁵ Ono támao sipsip kwapwe kare taokeyak konamp aropono. Onomp Naropwaro onan wae mér, ono kor onomp Naropwarén wae mérnamp taknámp, onomp sipsipao kor onan wae mér, ono kor onomp sipsip wae mér nampono. Aenampara, onomp sipsipan yaewourria, fwap sumpwi nanampon. ☆ ¹⁶ Onomp sipsip ankwap

---

☆ **10:9:** Jo 14:16   ☆ **10:11:** Sng 23:1; Jo 15:13   ☆ **10:14-15:** Jo 10:27; 1 Jo 3:16

fákáreao kor yakáp napon. Am fákáre te má yár mekamp mo ara, ankwap fek yakáp napon. Ono am fákáreao kor éréképa koropea nanko, am fárákapao kor onomp kar wa mwanapon. Aeria maok, ankárankamp fi sipsip mwar yakáp napo maok, ankárankamp sipsip taokeyak konámp arop yak naenámp. ✧ ¹⁷ Ono am sipsipantá onomp pourou sámpea, sumpwia warko fárámp nanampara, onomp Naropwar onan warákár kare námpono. ✧ ¹⁸ Arop ankárankao onan kwaporok sámp-wouroump mono, onokump ninik fek onoku fwap sumpwi nanampon. Ono fwap onomp pourou sámpea sumpwi nanampon. Tá ono fwap warko yiki yak sámpea fárámp nanamp pwi nampono. Onomp Naropwaro onan “Tak nanapono’rá séri námpono.” ✧

¹⁹ Aeránko, Juda fákáreao am kar wawia maok, warko anánk fi pir-pwar. ²⁰ Takia maok, kápae kare aropao sérrá, “Mao te kwatae-arop noumpoukoupea épépérép námpono. Yumo apaerá man woupwi pátea maomp kar wa rape?” ²¹ Aerapo maok, táte nopok ankwap fárákapao sérrá, “Má kar máte arop kwatae-arop noumpoukoupa yaknámp aropamp kar mono. Ae te kwatae-arop woukoupa yak námp te, fwap arop yi aompi yak nánko, firékarea pap naenámp nie?”

Juda fákáre Jisasén ‘Mono’ ria yoporiap kar

²² Jerusalem mek, komontnámp ke fek lotu nap tokwae ménki kik-pwarariap yae ninikria warákárrá lotu i konap yae koropámp. ²³ Am ke fek

---

✧ **10:16:** Jo 11:52 ✧ **10:17:** Fl 2:8-9 ✧ **10:18:** Jo 19:11

maok, Jisaso lotu nap tokwae mek Solomonomp naepik mwaek yákrá akwap. ²⁴ Aenánko maok, Juda fákáerao mankea man kuk-sirarrá, am fárákapao man sérrá, “Amo Kraisao nap kwamp te, mae ke fek amo te wa karenorá érik sénanapon? Yinomp ninik épérép námamp tane!”

²⁵ Aerapo, Jisaso am fárákapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono waeman yumwan séri nampan yumo mér mo napon. Onomp Naropwaromp kárákáre fekamp ponankor tére tére namp te, am tére támao, ono te wa karenorá yumwan yéncép námpon. ✧ ²⁶ Aeno yumo te onomp sipsip fi mo napara, yumo onan mér mo napon. ²⁷ Onomp sipsip fákáre te ono wae mér nanko, am fárákap onomp kar wuri wawia, onomp wakmwaek korop konapon. ²⁸ Aenapo maok, ono am fárákapán yiki yaká yakáp mwanap nénk nanko, mao te moyakáp mo kareno. Tá arop ankwap te onomp yaekamp pouroukoup mono. ✧ ²⁹ Onomp Naropwaro am fárákapán onan sámp námamp te, námoku ankáránkamp támao tokwae karia ankank ponankoran kor poukeyak námpara, arop ankwap te maomp yaekamp pouroukoup mono. ³⁰ Onomp Naropwar te, yino ankáránkamp támaono.”

³¹ Aeránko maok, Juda fákáre am kar wawia yumwi sámprá warko man yankop mwariakapo maok, ³² Jisaso am fárákapán sérrá, “Ono yumwan manénkir onomp Naropwaromp kápae kare tére kwapwe wae yéncép namp te, yumo apae téreran

---

✧ **10:25:** Jo 5:36; 10:38 ✧ **10:28:** Jo 3:16; 6:39; 10:3

ninik nap kwamp onan yumwian yankop mwaria nape?”

³³ Aeránko maok, Juda fákáreráo man kar pwarokwaprá sérrá, “Yino te tére kwapweran ninikria amwan yumwi fek yankop mono. Amo aróp kareáo maok, Kwarén wouroump sérría ‘Ono te Kwar’rá sénap fekeano.”

³⁴ Makrá sérapo maok, Jisaso am kar pwarokwaprá am fárákapán sérrá, “Yumokuráp lo karan kumwia nap te Kwaromp kar araki yak námpon: ‘Ono sérrá, “Yumo te kwar fákárenono.”’

✧ ³⁵ Kwaro am aróp fárákapán kar farákápria, ‘Am fárákap te “Kwar”rá sérímpón.’ Nomo te wae mér, Kwaromp Buk fekamp kar te ankár taki yak konámpono. ³⁶ Aeno onomp Naropwaro onan nánapia sámp-kérép nánko, ono má apár mek ék nampara, ono sérrá, ‘Ono te Kwaromp Tárápono’rá sénanko, yumo onan apaerá ‘Kwarén wouroump nap’rá sénapon?’

³⁷ Aeno táte ono onomp Naropwaromp tére mo nanko, yumo onomp kar karenorá mér mo mwanapon. ³⁸ Aeno ono te maomp tére nampon. Táte yumo onan, amo te karenorá mo nap kwamp te, yumo ono tére namp máman mér kipo. Aeria maok, onomp Naropwaro onont yak nánko, ono onomp Naropwarént yak namp fwapi ninikia mér mwanapon.”

³⁹ Am fárákapao warko man fákáp mwariakapo maok, mao am ankwap mwaeknám warákarrá akwapámpon.

⁴⁰ Jisaso warko arákarrá akwapea ént Jordan tápampá akwap. Akwapea manénkir Jono arop ént mek énérrá kákámp fek yak. ⁴¹ Aenko maok, kápae kare koumteouráp arop maonámpok koro-pea maok, sérarrá, “Karenó. Jon te nkwakwe make ankank kárákáre yoro moimpan maok, máná aropao naenámp karan mao farákápámp kar te ponankor kare karono.” ⁴² Aeria maok, am fek táman kápae kare arop man méria, karenoriapono.

11

Lasarus sumpwimp kar

¹ Arop ankárank touwe sámpámp, mao te Betani mekamp Lasarus. Am Betani te Maria ntia Marta aenenkamp némpono. ✧ ² Am yupu Maria te Tokwae Karamp puk wel kwarákárria maok, mao námokuráp me pwae fek pukamp wel féki torokorimpon. Am touwe sámpnámp arop Lasarus te am aenenkamp ménkinono. ✧ ³ Aenko maok, antáp yaworao Jisasnámpok kar sámp-kérépria arakrá sér, “Tokwae Kar e, amo man nouroupria warákár konap arop te touweane.” ✧ ⁴ Jisaso am wawia maok, sérrá, “Am touwe te arop sumpwi naenámp touwe mono. Am te koumteouráp arop Kwaromp kárákáre nkea man warákárrá man e tokwae sánk mwanapono. Tá am fek táman Kwaromp Tárápao kor e tokwae sámp naenámp.” ✧

⁵ Jisas te Marta, maomp nánae Maria, tá ménkináp Lasarus am anánkwapoan te warákár konámpon. ⁶ Am Lasarus touwenámp kar koropánko maok, wawitea am yaknámp némpouk

---

✧ **11:1:** Lu10:38-39 ✧ **11:2:** Jo12:3 ✧ **11:3:** Jo11:36 ✧ **11:4:** Jo9:3

anánki yak. ⁷ Aea maok, wakmwaek námoku éréképá yáarak i konámp arop fákáreran sérrá, “Nomo warko Judia mek tukup mwaro.”

⁸ Aeránko maok, am éréképá yáarak i konámp arop fákárerao man sérrá, “Tisa, oukoumwan kar amwan Juda fákárerao yumwi fek arokopea sumpwi pap mwaria wae nap te, amo warko am fek akwap nae rapie?” ✧

⁹ Jisaso maomp kar pwarokwaprá wounáp kar sérrá, “Ae te ankárankamp yae fek yáamar éntér-sámpramp ke akwap mo i konámp nie? Aeno arop yáamar wae kare fek yáarak námp te, sikiríp mo i konámpono. Am te apae riteanápe mao te waeman apárok yokorámp wae nke námpono. ¹⁰ Aeno arop kumuruk yáarak námp te, mao nke naenámp wae yokor mo námpara, sikiríp konámpon.”

¹¹ Makrá séria maok, wakmwaek am fárákanpan sérrá, “Nomp nouroup Lasarus amp námpono. Aenámpan maok, ono akwapea kéménkia fárámpá pap nanampono.” ✧ ¹² Aeránko maok, am éréképea yáarakámp arop fákáre támao am kar wawia maok, sérrá, “Tokwae Kar e! Mao amp nánko, maomp touwe warko fwap naenámpo.” ¹³ Jisaso sérámp kar te Lasarus sumpwimpan séránko maok, am fárákap te Lasarus párák amp námpan sénámpwe ninikiapono.

¹⁴ Aeapo maok, warko Jisaso érik sérrá, “Lasarus te wae sumpwi námpono. ¹⁵ Aenámpan maok, ono am ke fek méntér yak moi namp táman yumwan ninikria warákár nampono. Aenampara, yumo

---

✧ 11:8: Jo 10:31 ✧ 11:11: Mt 9:24

am fek táman Kwarén mér mwanapono. Oukoumwan nomo maonámpok tukup mwaro.”

¹⁶ Jisas takrá séria pwar nánko, Tomas maomp ankwap e Tam Feae, mao Jisasén paokop i konap ankwap fákáreran sérrá, “Tak mwaro. Nomo ponankor tukupea mént sumpwi mwaro!” ☆

Warko fárámp naenámp ntia yiki yak te Jisas ‘Námo támaono’rá sénámp kar

¹⁷ Jisas ntia mao éréképá yarak i konámp arop fárákap tukupea némp Betani wonae fikria maok, mao wa nánko, Lasarus te wae péri me mek yiautori yak námpon. ¹⁸ Betani te Jerusalem mek wonae fik kar 3 kilomita fek yak námpon. ¹⁹ Aenámpara, Juda mekamp kápae kare koumteouráp arop Marta ntiaka Maria aenenkamp ménkináp sumpwi námpantá, am aenenkan yonkwae porokwe sánk mwaria koropea méntér yakáp.

²⁰ Aenapo maok, Maria nap mek tankánko maok, ²¹ Marta ‘Jisas koropán’rá sénap kar wawia akwapea mwaeao kikipia maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, amo mapek yakaporía te, onomp ménki te sumpwi mono.” ☆ ²² Aerá séria maok arakrá sér, “Ono wae mér nampon, amo Kwarén ‘Ankank sápaé’ ria sénapo te, amwan fwap sánk naenámpon.”

²³ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Waráp ménki te fwap warko fárámprá yiki yak naenámpon.” ²⁴ Tá Marta man sérrá, “Ono wae mér nampon, nánkár pwarnámp yae fek, sumpwinap arop ponankor warko ferámp nap fek fárámp

naenámpono.” ✧ ²⁵ Aeránko Jisaso man sérrá, “Warko fárámp konap te onoku támao, tá yiki yak te onoku támaono. Arop onan mér námp sumpwi námpao kor, mao oukoumwan yiki yak naerámpon. ²⁶ Tá arop ponankor yiki yakápria onan mér nap fárákap te sumpwi napao kor, fwap yiki yakáp mwanapon. Amo te mámá wae mér rape mo nie?”

²⁷ Aeránko maok, tá Marta Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, yeno! Ono wae mér nampon, amo te Kwaromp Tárápono. Amo te am arop Kwaro apárok sámp-kérép nánko, náráp koumteouráp arop warko érékép nanap rimp támaono.” ✧

Jisaso Lasaruséntá yonkwae touweria émimp kar

²⁸ Marta aerá séria pwarará, youmpea nánae Marianámpok akwapea warámpá youmpea aop mwaek yakria maok, sánánkar sérrá, “Tisa koro-pea yakria amwan koropaenáne.” ²⁹ Mak ránko maok, Maria am kar wawia koupour fárámpá Jisasén akwapá nke. ³⁰ (Jisas te oukoumwan némpouk akwap mo, máte akwapea Marta man kikipimp fek yak.) ³¹ Juda fákáreráo Marian koukarrá yonkwae touwerá nap mek am mek yakáp napao nkeapo, Maria am feknámp fárámpá ek oukur akwapánko maok, am fárákapao ninikrá, máte akwapea péri me fek ém naeria akwapri kanria éntér kákia énénti tukup.

³² Maria akwapea Jisaso yak námp fekria maok, man nkea maomp puk wonae fik kwaráp torokompria man sérrá, “Tokwae Kar e! Amo

mapek yakaporia te, onomp ménki sumpwi mono.”

³³ Maria ém nánko maok, tá mént koropap Juda fákáreráo kor éménk. Aenapo maok, Jisas man nkeria maok, mao kuri yonkwae touwea waeria maok, ém naenámp niamp. ³⁴ Aeria maok turunkrá, “Yumo man te maok pap napon?” Aeránko maok, am fárákapao kor man sérrá, “Tokwae Kar, amo koropea nkeae!”

³⁵ Aerapo maok, Jisaso kor ém. ✧ ³⁶ Aenángo, Juda fákáreráo nkea sérrá, “Yumo nkenke! Mao te am aropan nouroup kar i konámp kwamp námpon.” ³⁷ Aenángo maok, arop ankwap fárákapao sérrá, “Má arop te arop yi aompi yak námpan kor firékarea pap konámp te, mámá aropan kor apaeritea yaewour mo nánko, sumpwi námpon?” ✧

Jisaso Lasarusén fárámpea papámp kar

³⁸ Jisaso warko yonkwae touwea waeria maok, akwapea am papnap péri me táp fek. Am papnap me te manénkir péri me yokoropeaká maok, péri ankwap kárakére sámpea top kor fek nánkáráp tenapono. ³⁹ Ae tenapo maok, Jisaso sérrá, “Yumo am péri kárakére támá far-farrá tukupenke!” Aeránko maok, am sumpwinámp aropamp antápnáp Marta man sérrá, “Tokwae Kar e! Mao am mek tank námp te wae yia wori yak námpara, wae mákáre kwatae korop naeria námpono.” ⁴⁰ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ono wae manénkir amwan sériampon, ‘Amo méria te, Kwaromp kárakére fwap nke nanapon!’ ” ✧

⁴¹ Aeránko maok, am fárákapao péri kárakére keakapapo maok, Jisaso narek tokoreyakrá sérrá, “Ayao, amo ono sénamp kar wawi napantá amwan ‘Aesio’rá sér rae. ⁴² Ono te wae mér nampon, amo ono sénamp kar ankár wa saráp yak konapon. Aeno ono ninik namp te, mámá yakápnap koumteouráp arop amo onan sámp-kérép napo ék namp mér mwanapria, mámá kar sér rae.” ✧

⁴³ Makrá séria pwarará maok, tékén kar wumwia sérrá, “Lasarus, amo ek oukur-koropae!”

⁴⁴ Makránko maok, am sumpwinámp arop fárámpeaka érik mankánko maok, maomp pu, yae, tá yimetápok waempyam fek woukoup tenap yak nánko, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo am waempyam aokor-aokoria pwarapo akwapano.”

‘Jisasén sámp-wouroump mwanámp’ ria kar papap kar

⁴⁵ Kápae kare Juda fákáre koropea Mariant koukarrá yonkwae touwenap arop fárákap Jisaso am ankank taknámp nkeaka man mériapono. ✧

⁴⁶ Aenapan maok, ankwap fárákap te tukupea Farisi fákáreaonapokria am Jisasoinámp ankank táman farákáp.

⁴⁷ Aenapo maok, pris tokwae fákáre ntia Farisi fákáre Kaunsil fákáreran koropenkria wumwi. Wae koropea koupoukour napo maok, am fárákapan sérrá, “Am arop te kápae kare nkwakwe make ankank yoro námp te, mokop mwanámpon?”

⁴⁸ Táte nomo man kwaporok takanoria pwate nánko te, arop ponankor man mér mwarea napon. Tá Rom mekamp arop fákáre koropea

nomp lotu nap tokwae souroumpouriaka nomp arop fárákapán kor méntérantáno.”

⁴⁹ Aerapo maok, arop ankáránk Kaiafas mao te pris taokeyak konámp arop am yopwar fek yakria maok, mao am fárákapán sérrá, “Yiráp ninik te épépérép kare nape. ⁵⁰ Yumo te ankáránkamp ankánk yumwan fwap yaewour naenámp te mér mo napon. Arop ankáránkao ponánkór kóumteouráp aropantá sirarrá sumpwi naenámp te kwapwe kareno. Takria nomp arop fi ponánkór surumpwiantáno.”

⁵¹ Kaiafas te námokuráp ninik mekámp karan sér mono. Mao te am yopwar fek pris éréképá yak konámp aropara, Jisas Juda fian yaewourrá sumpwi naenámpán profet kar fek sénámpon. ⁵² Mao sumpwi námp te Juda firan saráp yaewour mono, am sumpwi námp te Kwaromp tárápu ponánkór apár-apár yakáp nap kóupoukareaka ankáránkamp fi yakáp mwanapria námpon. ✧

⁵³ Aeria maok, am yae feknámpia man sámpwouroump mwanap mwae oupouroumkrá kar sérrará tukup. ⁵⁴ Aeapo maok, Jisaso warko Juda fákáre ou mek érik akwap mono. Am fek pwarará námoku éréképá yárák i konámp arop fákáre éréképea arop yak mo apár wonae fikamp taun ankáránk Efraim mek énéni tukupea am fek yakápiapon. ✧

⁵⁵ Juda firamp Pasova Fári konap Yae wae fae nánko maok, kápae kare némpouk mwaekamp arop Jerusalem mek Kwaro nke námp fek námokuráp ninik fwapokwap mwaria tukup. ✧ ⁵⁶ Aeria maok,

✧ **11:52:** Jo 10:16,17-21; 1 Jo 2:2 ✧ **11:54:** Jo 7:1 ✧ **11:55:** Kis 12:14-20

Jisas te maok yakánrá oupourouk. Am fárákap lotu nap tokwae mek yinkea yakáprá námoku kok sérarrá maok, “Yumo te mokoprá ninik rap? Mao te koroepa Pasova Yae Tokwae te nkea ni moi kane?”⁵⁷ Aerapo maok, pris tokwae fákáre nti-aka Farisi fákárerao kounteouráp aropan sérrá, ‘Arop ankárankao Jisas te maok yakánrá mér námp kwamp te, yinan sénapo, man fákap mwanámp’rá séri naponu.

12

Maria Jisasomp puk sanda kwarákarimp kar

¹ Pasova Fári konap Yae oukoumwan tokwampok yae tankánko maok, am ke fek Jisaso apár me mekamp kéménkia papámp arop Lasarusomp némp Betani mek akwap. ✧ ² Aenko maok, am némpouk am fek Jisasén ‘Aesio’rá sér mwaria, maompor fir nánap. Marta fir yorokwae nánko maok, Lasarus Jisasént fár mwanap aropént tank. ³ Aeapo maok, Maria sanda mani tokwae fekamp, hap kilo botol sankoroepa maok, Jisasomp puk forokwapea pwarará maok, námokuráp me pwae fek féki torokorrá yakánko maok, am nap mek sanda nánákáre kwapwe top-pwarámpá yak. ⁴ Aenko mént paokopiap arop ankárank Judas Iskariot am arop te nánkár wakmwaek Jisasén arop outiri naenamp mao sérrá, ⁵ “Am sanda te nomo aropan sánkria am fekamp 300 yae fek térea sámp konámp niamp 300 mani silva sámpeaka, ankank monap aropan nénk mwar mpup!” ✧ ⁶ Mao te ankank

✧ 12:1: Jo 11:1,34 ✧ 12:5: Jo 18:2-3

monámp aropan ninikrá sér mono, mao maniráp yam taokeyakria mani oukun i konámp aropao námpon.

⁷ Aeránko maok Jisaso sérrá, “Am yupu te numwar takano. Mao am taki námp te, niki-samp yakrá akwapea, ono sumpwi nanko, onan apár me mek papnap yae fek naenámpon. ✧
⁸ Ankank moráp arop fárákap te yumont yakápi yakáp mwanapon. Aeno ono te yumont yaká yak nanamp mono.”

Pris tokwae fákárerao Lasarusén sámp-wouroump mwaria sérariap kar

⁹ Kápae kare Juda fákárerao wa napo, Jisas Betani mek yakánko maok, am arop fárákap te maonámpok korop. Am fárákap te Jisasén saráp koropea nke mono. Manénkir Jisaso Lasarusén apár me mekamp kéménkia papámpan mér napara, Lasarusén kor nke mwaria korop napon. ✧ ¹⁰⁻¹¹ Aeriaka, kápae kare Juda fákáre pris tokwae fákáreran pwarará tukuprá Lasarusén nkeaka Jisasén mérapantá maok, pris tokwae fákárerao sérrá, ‘Lasarusén kor mént sámp-wouroump mwar’ ria kar papapono.

Jisas Jerusalem mek king niampia akwapámp kar

Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40

¹² Jisaso Lasarusént fária pwaránko, ankwap yae fek kápae kare koumteouráp arop Pasova Yae nke mwaria Jerusalem mek koropea koupoukour yakáp. Aeria am fárákapao wawapo maok, ‘Jisas

Jerusalem mek korop naean'rá sér. ¹³ Am wawia maok, oupuk pwae niamp yao pwae fékéria tukupea, mwaeaoK Jisasén kikipia tékén arakrá sér, “Nomo Kwarén warákár mwaro! Kwaro Tokwae Karamp e fek koropnámP arop má e tokwae sánkano!

Mao te Israel firamp King yak naenámpono.” ✧

¹⁴ Jisaso donki soup ankárank sámpea am fek tank. Aenánko, am te Kwaromp Buk fek yaknámP kar niampon. Am te arakrá sénámpono:

¹⁵ “Taun Saion mekamp kourteouráp arop, yumo te apápi kwapono!

Yiráp king oukourmwan má korop námP nkenke.

Mao te donki soup fek tankrá korop námpono.” ✧

¹⁶ Manénkir am ke fek te mao éréképá yarak i konámP arop fárakap te am kar fi te mér moiapono. Aeno nánkár wakmwaek Jisas warko arákarrá pokria wae tokwae sámp námP fek maok, am Kwaromp Buk fek yaknámP kar ninikria, arop fárakapao Jisaséniapan kor ninikia, ‘Am te Jisas táman sénámpon'rá mériapon.

¹⁷ WokwaeK kápae kare kourteouráp arop Jisasént yakápria nkeapo, Jisaso Lasarusén apár me mekamp fárámpea papámpon. Oukourmwan am kourteouráp arop te am Jisasoimp táman arop ankwap fárakapan kar farákáp napon. ¹⁸ Aenapo, kápae kare kourteouráp arop Jisaso manénkir am ankank yoroimp kar táman wawia maok, am fárakap maonámPok tukupea mwaeaoK kikip.

¹⁹ Tá Farisi fákáreráo kor námoku támao am nkea námoku kok sérarrá, “Nkenke! Nomo mwaria nánap námP te tak mwanámP pourou moiane!

Ponankor kourmteouráp arop te man éntér kákia tukup napon.”

Grik ankwap fárakap Jisasén nke mwarianap kar

²⁰ Kourmteouráp arop fákáreao tukupea Jerusalem mek Pasova yae fek Kwarén lotu mwariakapo maok, táte Grik ankwap fákáreao kor mént tukup. ²¹ Am Grik fákárea

te Galili mekamp taun Betsaida mekamp arop Filiponámpok koropea maok, man arakrá sér, “Arop Tokwae, yino te Jisasén nke mwarianeano.”

²² Aerapo maok, Filipino kor akwapea Andrun séria warámpea énénkér akwapea Jisasén sérepo maok,

²³ tá Jiaso am arop yaworamp kar mao sumpwi naempan wounáp kar sérrá, “Óukourmwan má ke fek te Aropamp Táráp e tokwae sámp naenámp ke te wae korop námp. ✧ ²⁴ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Wit ki apárok piká tankrá yipi takére mo námp te, am ankárank támao saráp yak konámpon. Aeno apárok piká tankea yipi takérea téri pokea maok, ki kápae kare tank konámpon.”

²⁵ Am wounáp kar séria pwarará maok, kar kare sérrá, “Aeno arop námokuráp pourouan yiki yak naenámpan ninikrá yarak námp te, maomp yiki yak moyak naerámpon. Aeno arop námokuráp pourouan wampwe pwarará, onan ninik námp te, mao fwap ankár yiki yaká yak naenámpon.

✧ ²⁶ Aeno arop ankárank onomp tére naenámp kwamp te, ankár ononampaok kuno. Takria maok, mae némpouk ono yak námp te onomp tére aropao kor onont am fek yak naenámpon.

✧ ²⁶ Aeno arop ankárank onomp tére naenámp kwamp te, ankár ononampaok kuno. Takria maok, mae némpouk ono yak námp te onomp tére aropao kor onont am fek yak naenámpon.

Aeria maok, arop onomp tére nánko te, onomp Naropwar te man e tokwae sánk naenámpón.” ✧

Jisaso námoku sumpwi naenámpan sénámp kar

²⁷ Jisas warko ankwap kar arakrá sér, “Oukoumwan te ono yonkwae touweria ninik tokwae nampono. Aenampara apaerá sénanampon? Ae te ono onomp Naropwarén sérrá, ‘Oukoumwan má ankank korop námp má sámp-sirae’rá sénanamp nie? Ono takrá sér mono. Am ankank te ankár onomp pourouk korop naenámpria ék namp támaono. ✧ ²⁸ Ayao, waráp e tokwae kwapwe yéncép napo, arop fárákapao nke mwanapono.” Jisaso makrá séránko maok, táte yámar meknámp kar ankárank arakrá sér, “Ono te wae onomp e tokwae kwapwe kare yéncép nampara, warko oukoumwan kor tak nanampono.” ²⁹ Aeránko am koumteouráp arop fárákap wonae fik am fek yakáp napao, am kar wawia arakrá sérrá, “Wi! Oukurér párákapáne!” Tá ankwap fákáreráo sérrá, “Mono, enselo mént kar sénámpono.”

³⁰ Aerapo maok, Jisaso sérrá, “Am kar yumo wa nap te onan yaewour mono. Yumwan yaewour naenámpan námpon. ³¹ Oukoumwan Kwaro má apár mekamp koumteouráp arop younkoupria, táte má apár mekamp arop poukeyak konámp arop kwatae yérepea kérép naenámpón. ✧ ³² Oukoumwan te ono má apár mek yak nampan maok, nánkár te onan ka-sampokea napo, am ke fek táman ponankor koumteouráp arop ononampok érékép-korop nanampon.” ✧

✧ **12:26:** Mt 28:20; Jo 14:3 ✧ **12:27:** Mt 26:38 ✧ **12:31:** Jo 16:11 ✧ **12:32:** Jo 3:14-15

³³ (Jisaso am takrá sérimp te námoku sumpwi naenámp mwaekamp ninik fek sérimpon.)

³⁴ Aeránko maok, am koumteouráp arop fákáreráo maomp kar pwarokwaprá man sérrá, “Yino wa nánko Kwaromp loao sérrá, ‘Krais te ankár yaká yak naenámpo’rá sénámpon. Amo mokopia ‘Aropamp Táráp narek sampok mwanap’rá sér rape? Am ‘Aropamp Táráp’ te wanono?” ✧

³⁵ Aerapo maok, Jisaso am fárákan wounáp kar sérrá, “Wae te fae tákáre ke fek yumont yak námpon. Oukoumwan wae yumont yak námp fek yiráp paokop te ankár wae fek paokop kip. Yumwan kirikip koropea oupouroup naeane. Arop kirikip mek yáakria te, mao te maok akwap raerá mér mo i konámpon. ✧ ³⁶ Wae te oukoumwan yumont yak námpara, yumo ankár wae táman méria maok, yumo waeramp arop fákáre yakáp mwanapon.” ✧

Juda kápae kare Jisasén mér moiap kar

Jisaso makrá séritea maok, am fárákan pwarará youmpea mek yak. ³⁷ Am fárákan Jisaso nkwakwe make kárákáre yoro nánko nke napao maok, man te mér mo napon. ³⁸ Aenapo maok, profet Aisaiamp kar méntér pwi námpon. Aisaiáo sérrá,

“Tokwae Kar e!

Wa mokop yinomp kar wawia mér námpon?

Wa mokop Tokwae Karáo

náráp kárákáre yénképnámp tére

oukoumwan má térenámp niamp nke námpon?” ✧

✧ **12:34:** Dan 7:13-14 ✧ **12:35:** Jo 8:12 ✧ **12:36:** Ef 5:8

✧ **12:38:** Ais 53:1

39 Am fárákap Jisasén mér mwanap pourou mono. Am tak mwarap fi táman Aisaia ankwap kar kumwi námpon:

40 “Kwaro am fárákapamp yi nke mwanap pourou moi papria

ninikan kor épérépi pap.

Takria am fárákap ankank nkeria, kar fi méria,

ononampok arákarrá korop napo,

ono am fárákan fwapokwapi papantáno.” ✧

41 Aisaia am takrá sénámp te, apae riteanápe, Jisomp kárákáre tokwaeran nkea pwatea am Jisas táman sérimpon. ✧

42 Karenono, kápae kare Juda taokeyakáp konap aropao kor man mérapo maok, Farisi fákáreráo námwan, lotu nap mek korop kwaponoria taokorantá apáp nap kwamp, maomp mérap érik sér moiapon. ✧ 43 Am fárákap te Kwaro námwan warákár naenámpria te mono, arop fárákapao námwan warákáranápon kar i konapon.

Jisaso farákápnámp kar támao aropamp ninik yurukup naenámp kar

44 Jisaso tékén sérrá, “Arop onan mér námp te onan saráp mér mono, onomp Naropwaro onan sámp-kérép nánko ék nampan kor mént mér námpon. 45 Arop onan nke námp te, onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ék namp man kor nke námpon. ✧ 46 Ono má apár mek ék namp te ará: Arop fárákap onan mér nap te kirikip mek yakáp mono. ✧ 47 Aeno arop ankárankao onomp kar wawiaka onomp karwaok yarak mo námp te, man

✧ 12:40: Ais 6:10; Ap 28:26-27 ✧ 12:41: Ais 6:1 ✧ 12:42: Jo 9:22 ✧ 12:45: Jo 14:9 ✧ 12:46: Jo 1:9; 8:12

te ono arop yurukuprá kot i konámp aropnámp taknámp mono. Ono ék namp te má apár mek yakrá koumteouráp aropan yurukuprá kot naeria-aka ék mono. Ono ék namp te am arop fákáreran warko érékép naeria ék nampon. ✧ 48 Aeno arop onan younkwek sirarrá onomp kar sámp mo námp te, man yurukuprá kot naenámp arop te yak námpon. Ono farákápnamp kar támao nánkár pwarnámp yae fek mao am fárákapan yurukuprá kot naenámp. ✧ 49 Ono te onokump ninik fek má kar farákáp mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ékamp, mao námoku kápae kare kar onan farákápaerianámp sáприя, am farákáp nanamp ninikan kor sáp námpon. 50 Ono te wae mér nampon, onomp Naropwaromp kar te yiki yaká yakáp mwanap nénk konámpon. Aenámpara, kápae kare kar ono farákáp namp te onomp Naropwaro ‘Arakae’rá sénámpaok i konampono.” ✧

13

Jisaso námoku éréképá yáarak i konámp arop fákáreramp pu yárárimp kar

¹ Pasova Yae kumur korop naerianánko, am ke fek táman Jisas wae mér, má apár pwarará Naropwaronámpok pok naenámp ke korop. Aenánko maok, náráp koumteouráp arop fákáreran má apár mek yakáp napan yonkwae touwemp te ankár yonkwae touwe tokwaerá akwapea, sumpwimp ke fekimpon. ✧

✧ 12:47: Jo 3:17 ✧ 12:48: Hi 4:12 ✧ 12:50: Jo 8:28 ✧ 13:1: Jo 15:13

² Kumuran Jisas ntia mao éréképá yáarak i konámp arop fárákap fépérrá tankáp. Aenapan maok, Saimon Iskariotomp táráp Judasén te wae Satano Jisasén arop outiri naenámp ninik wokwaek sánk tenámpono. ³ Jisas te wae mér, Naropwaro ankank ponankor maomp yaek sánkámp, tá námwan sámp-kérépánko ékiakámpan warko arákarrá Kwaronámpok pok naenámpan kor wae mér. ✧ ⁴ Ae námp kwamp maok, Jisaso am fir taki tank nánko, fárámpea waempyam éri wor paprá tawel sámprá kámpea pwarará maok, ⁵ ént dis mek kwarákár. Takia maok, wae am feknámp námoku éréképá yáarak i konámp arop fárákapamp pu yáraria * pwarará maok, táte am kámpnámp tawel fek am fárákapan féki torokor.

⁶ Takria Saimon Pitamp wonae fik koropánko maok, Pita man sérrá, “Tokwae Kar e! Amo te onomp pu yárár nae rape?” ⁷ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono térenamp ankank te oukoumwan te amo mér mono, tá nánkár wakmwaek maok, amo mér nanapon.”

⁸ Aeránko maok, Pita man sérrá, “Amo onomp pu te yárár mo karonu!” Aerá séránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ono amwan éntup moia nanko te, amo warko onont yak nanap pourou mono.” ⁹ Aeránko maok, Saimon Pita man sérrá, “Tokwae Kar e, ae te takanángo te, onomp pu mwar yárári kwapon. Ankár yae kor, me kor méntér yárárael!”

¹⁰ Mak ránko maok, Jisaso man wounáprá sérrá,

✧ **13:3:** Jo 13:27; 16:28   * **13:5:** Pu yárár i konámp tére te tére aropao saráp i konámpono.

“Arop wae éntupianámp te warko koupour kar éntup mo i konámpon. Puan saráp yárár napo kor, waeman ponankor yiki kukurámpon. Yumo te waeman yiki kor yakáp napan maok, ono yumwan ‘Ponankor’rá sér mono.” ¹¹ (Jisas te am arop námwan yopor aropamp yaek pap naenámp te wae mér. Ae námp kwamp maok, mao sérrá, “Yumo ponankor yiki kukur mono.”)

¹² Jisaso am fárákapamp pu yárária pwatea warko náráp waempyam sámpea yirímptea warko tank. Aeria maok, am fárákan turunkrá, “Ono yumwan má térenamp fi te yumo wae mér nap nie? ¹³ Yumo onan ‘Tisa’, tá ‘Tokwae Kar’rá sénap te, tá kare yae-párák kare sénapon. ¹⁴ Ono Tokwae Kar, tá Tisa wuriman, tére arop arákarea yiráp pu yárár nampara, yumo kor yiráp ankwapnáp ankwap fárákapamp puan kor takrá yárár kipo. ☆ ¹⁵ Ono máamá nínik yumwan yénkép namp te, yumo kor ono yumwan yénkép nampnám maknámp tére kip. ☆ ¹⁶ Ono yumwan kare kar sénámpon: Tére konámp arop te maomp arop tokwae kámákár akwap mono. Tá sámp-kérép nánko korop námp te, am sámp-kérépnám aropan kámákarrá nareki yak mono. ¹⁷ Oukoumwan te yumo ono amnamp nínik fi kor wae mér napara, yumo ampaokria te, yumo fwap warákár mwanapon. ☆

¹⁸ Ono te yumwan ponankor sér mono. Ono onomponoria nánkárápnamp arop fárákan yumwan te wae mér nampan maok, Kwaromp Buk fek kar arakrá yak námp waeman kare korop naenámp mér nampon. Am kar te arakrá

☆ **13:14:** Lu 22:27 ☆ **13:15:** Fl 2:5; 1 Pi 2:21 ☆ **13:17:** Je 1:25

sér, ‘Arop onont pan fánámpao onan younkwe sinaeria námpon.’ ¹⁹ Am ankank te oukoumwan korop mo nánko, ono yumwan manénkir sér rae: Nánkár wakmwaek am ankank koropeanángo, yumo fwap Ono Taki Yak namp mér mwanapono. ✧ ²⁰ Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Ono tére arop sámp-kérép nanko, man warámpea yaewour námp te, tá onan táman warámpea yaewour námpon. Tá arop onan warámp námp te, mao onan sámp-kérépánko ékamp Kwarén kor warámp námpono.”

Judasó Jisasén yopor aropamp yaek pap naerianámp kar

Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23

²¹ Jisas takrá séria pwarará, yonkwae touwea waeria maok, érik farákarrá arakrá sér, “Ono yumwan waeman kare kar sér rae: Yumo ou mekamp ankwap ankárank onan yopor aropamp yaek pap naerámpon.” ²² Makrá séránko maok, mao éréképá yarak i konámp arop fárákap námoku kor am kar épérép nap kwamp maok, nonopok énoukouprá, máte wan sérianria mér mono. ²³ Mént paokop i konap arop ankárankamp Jisaso man warákár kar i konámp arop te Jisasomp éntér mwaek wonae fik kar tank. ✧ ²⁴ Aenánko maok, Saimon Pita, man wan sérianrá turunkaeria me fi wink. ²⁵ Aeránko maok, mao wonae fik kar éntér kor fek youmprá woukoupria maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, amo te wan sér rap?” ²⁶ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Nánkár nomo énéngi fánámp arop ankárankampan ono pan sámpea sup mek

✧ 13:19: Jo 14:29 ✧ 13:23: Jo 21:7,20

anámpea sánk nampao maok, am arop táman sénampon.” Mak ritea maok, pan sámpea sup mek anámpea Saimon Iskariotomp táráp Judasén sánk.

²⁷ Judaso am pan sámpea pwar nánko maok, Satano maomp ninik mek yoump. Aenko maok, Jisaso man arakrá sér, “Ankank amo tak naenap te koupour takae.” ²⁸ Aeránko maok, arop ponankor énéni tankáp nap Jisaso Judasén sénámp kar fi te ankwap ankárankampao mér mono. ²⁹ Ankwap fárákapao ninikrá, Judas te mani kériramp yam poukwap konámpara, Jisas man te ‘Am mani fek lotu mwanap yae fekamp ankank akwapá tie’rá sérámpwe ninik. Tá ankwap fárákapao ‘Ankank monap aropan nénkae’rá sérámpwe nikiapon. ✧

³⁰ Aeapo maok, Judas am pan fákáre sámpea pwarará koupour kar apárok oukur akwapánko maok, wae kirikipeyak.

Jisaso mao éréképá yarak i konámp arop fákáreran lo wourékam nénkámp kar

³¹ Judas wae apárok akwap tenánko maok, Jisaso sérrá, “Oukoumwan te Aropamp Táráp wae e tokwae sámp námpon. Tá Kwaro Aropamp Tárápaonámp fek e tokwae sámp námpon. ³² Kwaro mao tére námp fek e tokwae sámpria te Aropamp Tárápan kor Kwaro námoku e tokwae sánk nánko, am ankank te koupour kar naenámpon. ✧ ³³ Onomp tárápu kwae! Kánanke kwarok ke fek saráp ono yumont yak nanampon. Aeno nánkár te yumo onan oupouroung mwanapon. Ono manénkir Juda taokeyakáp konap fákáreran makrá sériampan oukoumwan yumwan kor take

pourouráp kar táman sér rae: Yumo te ono akwap nanamp némpouk te tukup mo kareno. ☆ ³⁴ Ono te yumwan oukoumwan lo wourékam nénk nampon. Am te arak: Yumo ankákárank nonopok nounouroupria warákár kipo. Ono yumwan nouroupia warákár kari namp te, yumo kor taknámp ankár nonopok nounouroupria warákár kar tak kipo. ☆ ³⁵ Yumo yiráp ankwapyaenáp fárákapént nonopok nounourouprá warákár kare napo maok, arop ponankoran yumo onomp firáp yakáp nap yénkép napo, mér mwanapon.” ☆

Jisaso ‘Pita te “Námwan mér mono”rá sénaean’rá sénámp kar

Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34

³⁶ Saimon Pita man sérrá, “Tokwae Kar, amo te maok akwap nanapon?” Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono akwap naerianamp némpouk te amo oukoumwan onan éntér papá akwap nanap pourou mono. Aeno nánkár wakmwaek maok amo onan éntér papá korop nanapon.”

³⁷ Aeránko maok, Pita man turunkrá, “Tokwae Kar, apaeritea ono oukoumwan waráp wakmwaek akwap mo nanampon? Ono fwap amwan yaewourrá onomp pourou sámp nanamp tene!”

³⁸ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Waráp ninik te, amo fwap onan yaewourrá waráp pourou sámp nanap nie? Ono amwan waeman kare kar sér rae: Kakaruk oukoumwan aráp mo nánko, amo onan te ‘Mér mo namp’rá yinink por sénae rapono.”

☆ **13:33:** Jo 7:33-34   ☆ **13:34:** Jo 15:12; Ef 5:2   ☆ **13:35:** Jo 17:23; 1 Jo 3:14

14

Jisas te 'Arop Naropwaronámpok pok mwanap mwae kup'rá sénámp kar

¹ Jisas warko am fárákapan sérrá, “Yumo te kokorokoriaka yonkwae touwe tokwae kwapon. Yumo Kwarén méria ankár onan kor mént mér kip. ✧ ² Onomp Naropwaromp nap aok-aokore te kápaé kare ara, ono pokea yiráp por nap aokore nánaprá párapok nanampon. Aeno am nap aokore yak mo nánko te, ono yumwan takrá sér mono. ³ Ono pokeaka yiráp por népe nánapia pwar namp kwamp te, warko ékia yumwan éréképa pokeaka ono yak namp fek énéki yakáp mwanámpon. ✧ ⁴ Yumo te ono pok naenam némpouk poknám mwaé te yumo wae mér napon.” ⁵ Aeránko maok, Tomaso man sérrá, “Tokwae Kar e, amo te maok akwap nae rape? Yino am te mér mo námpon. Tá mwaeran kor mokopia mér mwanámpon?”

⁶ Jisaso man sérrá, “Onoku támao mwae kupono. Tá ono kare kar sér i konap fi korono. Ono te yiki yak fi korono. Arop Kwaronámpok korop naenam te ankwap mwae te yak mono, ono mwarono. ✧ ⁷ Yumo onan wae méri yakáp nap kwamp te, oukoumwan yumo fwap onomp Naropwarén kor mér mwanapon. Yumo man te wae nke napara, oukoumwanian man mérrá tukup napon.” ⁸ Filipino Jisasén arakrá sér, “Tokwae Kar e, amo yinan Naropwar yénképea napo maok, am támao wae yinomp ninik fwap farákár naenampon.”

⁹ Nopok Jisaso man sérrá, “Filip, ono yumont waeman kápaé kare ke fek yak nampan maok,

amo te onan oukoumwan mér mo nap nie? Arop onan nke námp te, onomp Naropwarén kuri wae nke námpon. Amo mokopiaka ‘Waráp Naropwar yinan yéncépaé’rá sér rape? ✧ 10 Ae te amo onomp Naropwarént koumpeyak nanko, onomp Naropwaro onan koumpeyak námp te amo mér mo rape? Ono yumwan sénamp kar te onokump ninik fek sér mono, onomp Naropwaro onont yakria maok, náráp tére am tére konámpon. ✧ 11 Yumo te má kar man ankár mér kipo: Ono onomp Naropwarén koumpeyak nanko, tá onomp Naropwaro kor onan koumpeyak námpon. Táte yumo takrá mér mwanap pourou mo nánko te, yumo ankár ono kápae kare tére namp táman ninikria maok, yumo onan mér kip. ✧

12 Ono waeman yumwan kare kar sér rae: Arop onan mér námp te, mao kor ono nkwakwe make tére konamp te, fwap takrá tére naenámpon. Mao te tére tokwaeria onomp tére kámákár akwap naenámpon. Am te apae ritea námpanápe ono te onomp Naropwaronámpok pokea yak nanampon.

13 Kápae kare ankank yumo onan mér nap fek turunk nap te, ono fwap yumwan nénk nanampon. Aenanko maok, Tárápao tak námp fek Naropwaro e tokwae sámp naenámpon. ✧ 14 Ponankor apae ankank yumo onomp e fek turunk nap te, ono fwap ampaok nanampon.”

Jisaso ‘Yiki Kor Spirit sámp-kérép nanamp’rá sénámp kar

✧ 14:9: Kl1:15 ✧ 14:10: Jo12:49 ✧ 14:11: Jo10:38 ✧ 14:13: Mt 7:7; Jo 16:23-24; 15:7

15 Jisas warko arakrá sér, “Yumo onan nouroup kareria te, yumo ankár ono sénamp kar ponankor ampaok mwanapon. ✧ 16 Aenapo, ono onomp Naropwarén turunk nanko, yumont Fearámpá Yakria Kárákáre Sánk naenámp Ankwap sámp-kérép naenámpon. Aenángo maok, mao te ankár yumont yaká yak naenámpon. ✧ 17 Am Fearámpá Yak naenámp te kare kar sér i konámp Spiritono. Apárokamp koumteouráp arop te man sámp mwanap pourou mono. Am te apae riteanápe man nke mo, man mér mono. Aeno yumo maok man mér napara, yumont yakria, yiráp ninik mek yaká yak naenámpon. ✧

18 Ono te yumwan kwaporok taki yakápenkria párapok tenanko, yumo kweri tárápu niampia yakáp mono. 19 Ono te fwap warko yumonapok korop nanampon. Kánanke kwarok ke fek, apárokamp koumteouráp arop te onan warko nke mono. Aeno yumo maok onan nke mwanapon. Ono yiki yak nampara, yumo kor taknámp yiki yakáp mwanapon. 20 Am yae fek táman maok, ono onomp Naropwarént koumpeyak nanko, yumo kor onont koumpeyakáp napo, ono yumont koumpeyak namp mér mwanapon. ✧ 21 Arop onomp kar sámpea ampaok kar námp te, am arop onan nouroup kare námp yénkép námpon. Tá arop onan nouroup kare námp te, onomp Naropwaro nouroup kare nángo, tá ono kor man nouroup kareria onoku kare man érik yénkép nanampon.” ✧

✧ 14:15: 1 Jo 5:3 ✧ 14:16: Jo 14:26; 15:26 ✧ 14:17: Jo 16:13

✧ 14:20: Jo 17:21 ✧ 14:21: Jo 15:10

²² Jisaso makrá séránko maok, Judas Iskariot te mono, Judas ankwapao, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, apaeritea amo yinan saráp amoku kare yénképria máamá apárokamp koumteouráp aropan yénkép mo nanapon?” ²³ Aeránko maok, Jisaso nopok man arakrá sér, “Arop onan nourouprá warákár kare námp te, mao te ono sénamp karwaok kar yárok naenámpono. Aenángo onomp Naropwaro kor am aropan nouroupria warákárria maok, yino énéngér koropeaka mént yaká yak nenempon. ✧ ²⁴ Arop onan nouroup kar mo námp te, mao te fwapia onomp karwaok mo i konámpon. Máamá yumwan yénkrá farákápnamp kar máte onokump kar mono. Onomp Naropwaro onan sámp-kérépánko ono ékamp maomp karonó.

²⁵ Ono oukoumwan yumont yaknamp ke fek, ono yumwan am kar farákáp nampon. ²⁶ Aeno ‘Yumont Fearámpá Yakria yumwan Kárákáre Sánk naenámp’rá sénamp te Yiki Kor Spiritono. Onomp e fek onomp Naropwaro man sámp-kérép nánko, ék naenámpón. Mao te yumwan kápae kare ankank yénk naenámpón. Tá mao yumwan ninik sánk nánko, ono yumwan wokwaek farákápnamp kar ponankor warko ník mwanapon. ✧

²⁷ Ono yumwan pwar naeramp kwamp, yonkwae porokwe néng tenanko, am yiráp ninik mek yak naenámpón. Tá ono yumwan yonkwae porokwe néng naeramp te, apárokamp aropao néng konap niamp mono. Aenampara, yumo te kokorokoriaka apáp tirinkia yonkwae sékéria wae kwapon. ✧ ²⁸ Yumo te ono yumwan farákápnamp

✧ **14:23:** Yé 3:20 ✧ **14:26:** Jo 15:26; 16:7 ✧ **14:27:** Jo 16:33; Fl 4:7

kar mǎmá wae wa napon: Ono yumwan pwarará akwap nae rae. Tá ono warko yumonapok arákarrá korop nanampon. Yumo onan warákár nap kwamp te, ono onomp Naropwaronámpok akwap nampan kor warákár mwanapon. Am te apaeritea námpanápe, onomp Naropwar te narek kar onan kámákár yak námpon. ✧ ²⁹ Mámá kar yumwan farákáp namp te, am ankank oukoumwan korop mo nánko, ono manénkir farákáp nampon. Aenampara, nánkár am ankank korop nánko, nkea maok, yumo mér mwanapono.

³⁰ Ono te yumwan kápae kare kar sénanamp pourou mono. Am te apae riteanápe, apárokamp arop poukeyak konámp arop wae koropáne. Mao te onan kwe-pwar naenámp kárákáre te yak mono. ✧ ³¹ Aeno ono nínik namp te apárokamp arop fárákap te fwapia mér kipo: Ono onomp Naropwarén te warákár tokwaeria maok, kápae kare ankank tére namp te mao onan séri nampaok nampono.

Yumo fápárámpenke! Wae tukup mwaro.”

15

Jisas te ‘Yao wain aopwe niampono’rá sénámp kar

¹ Jisaso wounáp kar arakrá sér, “Ono te yao wain aopwe karenono. Onomp Naropwar te yao wain yopwar naropwarono. ² Onomp yowe kor ponankor tank mo nánko te, onomp Naropwaro karrá tokopea épér i konámpon. Tá yowe kor ponankor kí tank konámpan maok, onomp

---

✧ **14:28:** Lu 24:31-32 ✧ **14:30:** Jo 12:31

Naropwaro ki kápae kare tank naenámpria yowe fae tákáre fek fékérá, yowe kor fwapokwap i konámpono. ³ Ono sénamp karao yumwan wae fwapokwapianánko yiki kukur yakáp napon. ⁴ Yumo te ankár onont koumpeyakáp napo, ono yumont koumpeyak nanampon. Yao wain yowe fek pukupá yak mo námp te ki tank naenám pourou mo i konámpon. Tá taknámp yumo kor onont koumpeyakáp moia te, yumo kor yao niamp ki tank mono.

⁵ Onoku támao ono wain aopwe kor nanko, yumo te wain yowe kor niamp. Arop ankwap onont koumpeyak nánko, ono kor mént koumpeyak nanko te, mao te kápae kare ki tank naenámpon. Aeno yumo onan pwararea te, yumoku mwar tére mwanap te pwi mono. ✧

⁶ Arop ankwap onont koumpeyak mo nánko, man far-pwar mwanap te, yao yowerao yákáre nánko, koupoukarea yaomwi mek épéria yank i konap niamp taknámp mwanapon.

⁷ Aeno yumo onont koumpeyakáp napo te, onomp kar yiráp ninik mek yak nánko, yumo fwap apae ankank turunk napo, am ankank fwap kopro naenámpon. ✧ ⁸ Aeno yumo kápae kare yao ki niamp éni nap te, arop nke nap fek yumo te onomp fákáre yakáp nap yénkép nánko, am fek táman onomp Naropwaromp e sakap napo, e tokwae sámp naenámpon. ✧ ⁹ Onomp Naropwaro onan nouroup tokwae konám te, ono kor takeniamp ninik fek yumwan nouroup tokwae nampono. Yumo kor ankár am ono nouroup

i konamp ninik mek saráp yakáp kipo. ¹⁰ Táte yumo onomp lo karwaok kar paokop nap te, yumo waeman ono yumwan nouroup i konamp ninik mek am mek yakáp nap te, ono kor onomp Naropwaromp karwaok karria ono maomp nouroup i konámp ninik mek yak konamp niamp napon. ✧ ¹¹ Onomp ninik te, onomp warákár konamp yumont yakria, am warákár yiráp ninik mek topwarámpeyak naenámpria, ono yumwan máma kar sénampon. ✧ ¹² Onomp lo te araki yak námpon: Ono yumwan nouroup kare nampnám taknám yumo ankákárank ankár nonopok nounouroup kipo. ✧ ¹³ Táte arop náráp nouroup fárákapan nouroup kareriaka man yaewourrá náráp pourou sámp nám te, am ninikao koumteouráp aropao ankwapan nouroup i konap ninikan kámákár akwap námpon. ✧ ¹⁴ Táte ono yumwan sénampnám maknám nap te, yumo onomp nouroup yakáp napon. ¹⁵ Tére konap arop te, tére taokeyak konámp aropamp ninik te mér mono. Ae kona-para, ono yumwan warko ‘Tére konap arop’rá sér mono. Onomp naropwaromp kar ponankor wawinamp, am te ono wae yumwan séri namp támao yumwan onomp nourouprá yénkép námpon.

¹⁶ Yumo te onan náráponoria nánkáráp mono. Ono maok yumwan onomponoria nánkárapea nanko maok, onomp firáp yakáp napon. Aenampara, ono yumwan tére nénk tenanko, tukupea ki énkiriaka, yiráp ki énkínám am yae-párák yaká yak nae-námpono. Aeria maok, yumo onomp Naropwarén apae ankank sámp mwaria

---

✧ **15:10:** 1 Jo 2:5   ✧ **15:11:** Jo 17:13   ✧ **15:12:** Jo 13:34

✧ **15:13:** 1 Jo 3:16

ono warákárnamp niniként turunk nap te, mao yumwan fwap sánk naenámp. ✧ 17 Ono yumwan lo arakrá sánk nampon. Yumoku kok ankákárank ankár nonopok nounouroup kar kipo.”

Jisas ‘Yumwan apárokamp aropao yopor mwanap’rá sénámp kar

18 Jisas warko sérrá, “Aeno apárokamp arop fárákap yumwan ampwae-sámp nap te, yumo te wae mérono, manénkir onan tak napara napon.

✧ 19 Aeno yumo apárokamp aropamp yakáp nap niamp wuri popwar yakáp napo te, am apárokamp arop fákáre te, tá wae yinoku finoria warákár mwanapon. Aeno yumo te mámá apár mekamp arop mono. Ono yumwan wae onomponoria nánkáráp namp te, yumo mámá apár mekamp niniként tapokwap mo mwanapria ninampon. Aenampara, apárokamp kountouráp arop yumwan ampwae-sámp napon. ✧ 20 Ono yumwan farákápnamp kar má yumo fwapiaka niki-samp kip: Tére konap arop te náráp arop tokwaeran kámákár akwap mono. Arop fárákap onan nkwakwe make touwe sáp nap te, yumwan kor tak mwarea napon. Táte arop fárákap onomp karwaokia nap te, yumwan kor yiráp karwaok mwanapon. ✧ 21 Aeno am fárákap te onomp Naropwar onan sámp-kérépánko ékamp man mér moitea napara, am fárákap ponankor kwataenámp ninikan tak napon. Am te apaeritea napanápe, am fárákap te yumo onomp firáp yakáp nap wae méria napon. ✧

✧ 15:16: Jo 15:5; 16:23 ✧ 15:18: 1 Jo 3:13 ✧ 15:19: Jo 17:14

✧ 15:20: Jo 13:16 ✧ 15:21: Jo 16:2-3

²² Táte ono ékia kar farákáp mo nankoria te, am farákáp náráp kwatae ninik yak námprá mér mono. Aeno oukoumwan te am farákápamp kwatae ninik mek wouroump mwanap mwae te yak mono.

²³ Aeno arop onan ampwae-sámp námpté, onomp Naropwarén kor ampwae-sámp námpon. ☆ ²⁴ Táte ono am farákáp ou mek yakria tére namp, arop ankwapao wokwaek takrá tére moimpanánko te, am farákáp yino te kwatae ninik námprá mér mono. Aeno am farákáp onomp tére wae nke napara, onan ampwae-sámpria, onomp Naropwarén mént ampwae-sámp napon. ²⁵ Am farákápao am taknap ninik te am farákápamp lo kumwi napao sénámp niamp napon. Am támao arakrá sér, ‘Arop farákáp onan kwaporok fwapnae mek ampwae-sámp napon.’ ☆

²⁶ Aeno yumwan yaewourria kárakáre sánk naenámp Spirit te onomp Naropwarént yak námpan, nánkár ono yumonapok sámp-kérép nanampon. Am Spirit te kare kar sér i konámpao Naropwarént yakeanámpan ék naenámp. Mao ékia te, ono i konamp ninik érik farákarrá yéncép naenámp. ☆ ²⁷ Aenánko, yumo kor wokwaek onont yakriaka, ono tére fi yokor námpté feknámpia onont yakáprá koropea oukoumwan napara, yumo kor ono te wanonorá farákáp mwanapon.” ☆

16

¹ Jisas wae am fek ankwap kar arakrá sér, “Yumo onan mér nap pwar te monoria namp kwamp, ono

☆ 15:23: Lu 10:16 ☆ 15:25: Sng 69:4 ☆ 15:26: Jo 14:26

☆ 15:27: Ap 5:30-32

yumwan mǎmá kar sénampon. ² Arop fǎrákapao, yinont lotui kwaponoria táraokwamprá yérépe mwarea napon. Nánkár wakmwaek, ankwap ke fek te arop fǎrákapao yumwan tirá wouria am fǎrákapamp ninik te yino Kwaromp tére kwapwe námpan mpwe mwarea napon. ✧ ³ Am fǎrákap te onomp Naropwarén mér mo, tá onan kor mér mo napara, am ninik tak mwarea napon. ✧ ⁴ Aeno oukoumwan te ono yumwan sérinamp am ankank te korop naerámpon. Am te nánkár wakmwaek arop fǎrákapao yumwan tak napo maok, ono yumwan sérarinamp kar mǎmá warko ninik mwanapon.”

Jisaso Yiki Kor Spiritamp téreran sénámp kar

Jisaso warko ankwap kar sérrá, “Wokwaek kar onoku yumont yak nampara maok, ono yumwan má ankank korop naenámp kar sér moiamp. ⁵ Aeno oukoumwan te mao onan sámp-kérépánko ékamp Naropwaronámpok pok nae nae. Yumo te ankwap ankáránkamp onan ‘Amo te maok akwap nae nap’rá turunk moi napon. ⁶ Ono oukoumwan yumwan mǎmá kar sénanko te, yumo yonkwae touwe tokwae napon. ⁷ Aenapan maok, ono yumwan waeman kare kar sénampon: Yae-párák ono yumwan pwarará pok namp te, yumwan yaewour námpon. Aeno ono pok mo nanko te, yumwan kárákáre sánk naenámp Spirit te yumonapok ék naenámp pourou mono. Aeno táte ono pokea maok, ono sámp-kérép nanko yumonapok ék naenámp. ✧ ⁸ Mao ékiaka yénkép nánko te

---

✧ **16:2:** Mt 24:9; Lu 6:22   ✧ **16:3:** Jo 15:21   ✧ **16:7:** Jo 14:16

apárokamp arop fárakap kwatae ninik fi kor mérrá, tá yae-párak kare ninik fi kor mér, tá Kwaro arop kot naenámp fi kor mér mwanapon. ⁹ Kwatae ninik fi kor yénkép námp te, arop fárakap onan mér mo nap aranon. ¹⁰ Yae-párak kare ninikrá sénámp fi te ará: Ono onomp Naropwaronámpok pok nanko, yumo te warko onan nke mono. ¹¹ Kwaro arop kot naenámp fi yénkép námp te, máamá apár mek taokeyaknámp aropan te Kwaro waeman kot námpon. ☆

¹² Ono te kápae kare kar oukoumwan yumwan farákáp nanamp yak námpan maok, oukoumwan yumo sámp mwanap pourou moiane. ¹³ Nánkár kare kar sér i konámp Spiritao ékia maok, yiráp ninik ékékér nánko, yumo kare kar kar mér mwanapon. Am tak námp te, mao námokuráp ninik feknámp sér mono. Mao Naropwaromp kar wawianámp, am táman yumwan farákáp naenámp. Mao te yumwan wakmwaek korop naenámp ankank farákáp naenámp. ☆ ¹⁴ Mao te onomp karan sámpea yumwan farákáp nánko, am taknámp ninik támao arop wanap fek onomp e tokwae ntia onomp kárakáre yénkép naenámp. ¹⁵ Onomp Naropwaromp kápae kare ankank te onompono. Aenámpara, ono sérrá, ‘Mao te onomp karan sámpea yumwan farákáp naenámp.’ ”

Yonkwae touwenap pwarará warákár mwanap kar

¹⁶ Jisas warko ankwap kar sérrá, “Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan warko nke mono, tá warko wakmwaek kánanke kwarok ke

fek yumo onan nke mwanapon.” ¹⁷ Aeránko maok, mao éréképá yáarak i konámp arop ankwap fákáreráoko námoku kok sérarrá, “Mámá kar te apae kar firan nomwan sériane? Mao sérrá, ‘Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan nke mono. Warko wakmwaek kánanke kwarok ke fek onan nke mwanapon’rá sénámpon. Tá ankwap sérrá, ‘Ono onomp Naropwaronámpok pok nanamp’rá sénámp te apae kar finono?’” ¹⁸ Aeria maok, am fárákapao sérrá, “Am ‘Kánanke kwarok ke’rá sénámp te apae ankankono? Nomo am kar fi mér mo námp tane!”

¹⁹ Am fárákapao man turunk mwaria nap te, Jisas wae méria maok, am fárákan sérrá, “Ae te ono farákápnamp kar fi man yumo téréménk rape?” Aerá séria maok, “Ono te arakrá sénampon: Kánanke kwarok ke fek saráp yumo onan nke mono. Tá wakmwaek kánanke kwarok ke fek yumo warko onan nke mwanapon. ²⁰ Ono waeman yumwan kare kar sérrá: Yumo te yonkwae touwe tokwaeria, éménka wae mwanapon. Aenapan maok, apárokamp koumteouráp arop te warákár mwanapon. Yumo te yonkwae touwe napan maok, warko am pwarará warákár kar mwanapon. ²¹ Yupu táráp sámp naerianámp ke fek te, touwe tokwae sámpria yonkwae touwe konámpon. Aenámpao maok, mao wae táráp sámpea te, am touwe sámp námp te wae ník mo pwarará, táráp wae koropá yak námp táman warákár konámpon. ²² Ae konámpnámp taknámp oukoumwan yumo yonkwae touwe sámp napon. Nánkár wakmwaek ono yumwan warko nke nanko te, yiráp nínik te warákár naenámp. Yiráp

am warákár te arop ankwapao sámp-sir mono.
 ✧ 23 Am ke fek te yumo onan ankwap ankank turunk mono. Ono yumwan waeman kare kar sénampon: Yumo onomp Naropwarén onomp e fek ‘Ankank sápaé’ ria kar toropwap napo te, mao yumwan fwap nénk naenámpon. ✧ 24 Yumo wokwaekia koroepa oukoumwan nap te, onomp e fek onan ankank sámp mwaria kar toropwap moiapon. Oukoumwan te yumo ankár onan kar toropwapria te, yumo fwap sámpea warákár napo, am warákár te yiráp ninik mek top-pwarámp kari yak naenámpon.” ✧

Jisaso apárokamp kárákáreran kwe-pwarnámp kar

25 Jisas warko sérrá, “Ono manénkir te yumwan te wounáp kar fek máamá kar sérariampon. Nánkár wakmwaek te ono yumwan warko wounáp kar fek sér mono. Yumwan te onomp Naropwaro i konámp ninik érik sénanampon. 26 Nánkár am ke fek ono te onomp Naropwarén sénanko, yumwan yaewour naenámp te yak mono. Am te apae riteanápe, yumo ankank sámp mwaria te, fwap yumoku kor onomp Naropwarén onomp e fek turunk mwanapon. 27 Onomp Naropwaro námoku yumwan warákár námp te, apae riteanápe yumo onan nouroupria warákárria, wae ono Kwarént yakea ékamp méri yakáp napo námpon. ✧ 28 Wokwaek te, ono onomp Naropwarént yakea, ono man pwarará apárok mapek ékampon. Aeampan oukoumwan te ono máamá apár má

✧ 16:22: Jo 20:20 ✧ 16:23: Jo 15:7 ✧ 16:24: Jo 15:11

✧ 16:27: Jo 14:21,23

pwarará, onomp Naropwaronámpok arákarrá pok nae rae.”

²⁹ Aeránko maok, mao éréképea yáarak i konámp arop fákárerao sérrá, “Tá kare, oukoumwan te amo wounáp kar sér mono, wae érik sénapon.

³⁰ Oukoumwan te yino amwan wae mér námpon, amo te nánkár aropao amwan turunkia napo, nopok sénaeria yépék mono. Amo ankank ponankor méri yak napon. Aenapara, yino kor amo Kwarént yakea ék nap wae mérámpon.”

³¹ Aerapo maok, Jisaso am fárakapamp kar pwarokwaprá sérrá, “Oukoumwan te yumo wae mér nap nie? ³² Yumo wawenk! Oukoumwan te ankank korop naenámp ke wonae fik kar námpon. Ye! Oukoumwan te wae korop námpara, yumwan ti yérepe napo, yumo ponankor ankákáranrá yiráp némpoukmwaek turukumpria onan pwate napo, onoku nápar yak nae rampon. Aenanampan maok, onoku nápar yak mono. Onomp Naropwaro onont yak námpon. ✧ ³³ Ono yumwan má kar farákáp namp te, yumo onont koumpá yakápria yonkwae porokwe fek yakáp mwanapria nampon. Má apárok te yumwan nkwakwe make touwe korop naenámp yak námpan maok, yiráp ninik te fwapia kárákáre fek yakáp kip. Wawenk! Ono te mámá apár mekamp kárákáre te waeman kwe-pwar tenampon!” ✧

17

Jisaso náráp arop fákáreran Kwarén kar toropwapimp kar

✧ 16:32: Mt 26:31,56; Jo 8:29 ✧ 16:33: Jo 14:27; 1 Jo 5:4

1 Jisaso mao éréképá yáarak i konámp arop fárákapan kar farákápea pwarará maok, narek yámar mek tokoreyakrá arakrá sér, “Ayao, oukoumwan te wae yae faeane. Amo waráp Tárápan e tokwae érik yénkép napo, waráp Tárápao kuri amwan e érik yénkép naenámp. 2 Am te apae riteanápe, amo man tak naenámp kárakáre sánk napon. Amo man koumteouráp arop ponankor taokeyakria amo man nénknáp arop fárákapan yiki yak nénkeanáko, yiki yaká yakáp mwanapria nánapi napon. ☆ 3 Tá am yiki yaká yakáp mwanap kwapwe te aráno: Am yiki yak sámpnap arop fárákap te amo ankárankampao saráp Kwar kare yak nap mér napon. Aeria maok, amo Jisas Kraiss sámp-kérép napo, ék námp mér napon. ☆

4 Ono te amo onan, takrá téreaeria sápnáp tére te wae térea pwar nampon. Am tak namp támao apárokamp aropan waráp e tokwae ntia kárakáre yénkép námpon. ☆ 5 Ayao, wokwaek kar má apár oukoumwan yak mo fek, ono amont yakamp fek te e tokwae sámp-fákeyakampono. Onomp ninik te, oukoumwan kor waráp wonae fik yak namp fek, onan am e tokwae sápaeria nae. ☆

6 Amo mómá apár mekamp arop onan sápnáp te, am fárákapan amo wanonorá te wae érik yénképá pwara nampon. Am arop fárákapan warápan onan sápnáp te, waráp kar wae waw-iaka fwap mántwaok yae-párak paokop napon. 7 Oukoumwan te am fárákapan kápae kare ankank amo onan ti-sápnáp te amonapoknámp korop

☆ 17:2: Jo 6:39-40 ☆ 17:3: 1Jo 5:20 ☆ 17:4: Jo 4:34 ☆ 17:5: Jo 17:24

námprá wae mér napon. ⁸ Kápae kare kar amo onan sápnap te, ono wae am fárákan fárákápnanko, sámpea karenoria mér napon. Wokwaek ono amont yakea nanko amo onan sámpe-kérépapo ono ékampan kor, wae mér napon. ✧

⁹ Ono am fárákan yaewouriaka kar toropwap nampon. Ono te ponankor apárokamp arop fárákan yaewourrá kar toropwap mono. Ono te amo onan sápnap arop fákáreran yaewourrá kar toropwap nampono. Am te apaeria námpanápe am fákáre te warápon. ✧ ¹⁰ Onomp arop fárákan ponankor te warápn fárákanono. Tá warápn arop fárákan ponankor te onomp fárákanono. Tá arop fárákan am onomp fákáre táman nkeria onomp e sakap napon.

¹¹ Ono te warko má apár mek yak nanamp pourou mono. Oukoumwan te ono wae amonapok aok nanampono. Aeno mámara fárákan te apárok yakápn mwanapon. Onomp yiki kare Ayao! Am fárákan amokurápn káráre fek taokeyakampo. Aenapo maok, nomo ankárankamp yak nempnámp, am fárákanpao kor ankárankamp kare yakápn mwanapon. ✧ ¹² Ono am fárákanpént yakria, man taokeyakamp te amo onan sápnap warápn káráre feki nampon. Ono fwapia am fárákanp yae-párápn taokeyak nanko maok, am fárákanp te ankwap ankárank moyak moimpon. Moyak naenámp arop ankárank mao sarápn moyak tenámp. Am tak namp te, warápn Buk fek yaknámp kar te kare korop námp. ✧ ¹³ Oukoumwan te ono amonapok aok naeria

---

✧ 17:8: Jo 16:30 ✧ 17:9: Jo 6:37 ✧ 17:11: Jo 17:21 ✧ 17:12: Ap 1:18

namp kwamp, oukoumwan ono apárok yak namp fek má kar séria nanko, onomp warákár am fárakapamp ninik mek top-pwarámpá yak naenámpon. ✧

14 Waráp kar onan sáp nap te, ono wae am fárakapan farákáp nampon. Ono má apár mekamp mo nampnámp, am fárakapao kor má apár mekamp mo napara, má apár mekamp arop fárakapao am fárakapan ampwae sámp napon. ✧ 15 Ono amwan kar toropwap namp te 'Mámá apár pwarará éréképa'e'rá sér mono. Ono amwan kar toropwap namp te, amo am fárakapan taokeyak napo, arop kwatae am fárakapan sámpá yampourou mo naenámpan nampon. ✧ 16 Am fárakap te onoku mámá apár mekamp mo nampnámp taknámp, mao kuri má apár mekamp mono. 17 Waráp kar te ponankor kare karara, onomp ninik te amo am fárakapan yaewour napo, am kare kar kar am fárakapamp ninik mek tére nánko, waráp fákáre yiki kukur kare yakáp mwanapon. 18 Amo wokwaek onan sámp-kérépapo, ono ékia, apárokamp koumteouráp arop ou mek yakampon. Táte taknámp ono kor amo onan sápnáp arop fárakap tirá kérép nanko, tukupea apárokamp koumteouráp arop ou mek yakáp mwanapon. ✧ 19 Tá am fárakapan yaewour naenámp te onomp pourou ponankor waráp tére nanampria amwan sánk nampara, kare kar am fárakap te waráp tére mwanapria, ankár waráp arop fárakap kare yakáp mwanapon.

✧ 17:13: Jo 15:11 ✧ 17:14: Jo 15:19 ✧ 17:15: 2 Te 3:3

✧ 17:18: Jo 20:21

20 Aeno ono kar toropwap namp máte am fárákapan saráp yaewour mono, arop am fárákapamp kar wawia onan mér mwanapan kor mént kar toropwap nampono. 21 Onomp ninik te, am ponankor arop fárákap ankárankamp ninik fek onomp Ayao amo onont yak napo, ono amont yak namp niampi yakáp mwanapono. Tá taknámp am fárákap nomont ankárankamp kare yakáp napo maok, apárokamp arop fárákap amo onan sámp-kérép napo ék namp mér mwanapono. ✧ 22 Amo onan kárakáre tokwae ntia wae kwapwe sáp nap te, ono kor am fárákapan nénk tenanko, nomo ankárankamp ninik fek yak nempnámp taknámp am fárákapao kor tak mwanapon. ✧ 23 Ono te am fárákapént yak nanko, tá amo onont yak napo, am ninik támao am fárákap ankárankamp ninik fek yakápanáponria nampon. Aenapo maok, am apárokamp arop fárákap amo onan sámp-kérépapo, ékamp mér napo maok, táte amo am onomp fárákapan warákár nap te amo onan warákár nap niamp naenámpo.

24 Ayao, onomp ninik te amo onan sápap kounteouráp arop te am ono yak namp fek, mao kuri am fek onont yakáp mwanapria nampon. Tá am fárákap máma apár oukoumwan yak mo fek, amo onan warákár tokwaeria, wae kwapwe ntiaka kárakáre tokwae sápap am nkeanáponoria nampon. ✧ 25 Yae-párák kare Ayao! Apárokamp arop fárákap te amwan mér mono. Aeno ono mwar amwan mér nampon. Tá máma onomp fákáre te amo onan sámp-kérépapo ono ékamp te wae mér

napon. ²⁶ Ono amo te wanonorá am fárákapan wae yénkép nampon. Aenampara ono kánámpár warko yénkép nanko maok, amo onan warákár konapnámp taknámp am fárákapao arop ankwapan kor warákár mwanap ninik sámp mwanapon. Aenapo maok, ono kor fwap am fárákapént yak nae nampon.”

18

Judasó Jisasén yopor aropamp yaek sánkámp kar

¹ Jisaso am kar toropwapia pwarará maok, mao ntia éréképá yárák i konámp arop fákáre ént kánanke Kidron tépéri pokea, ankwapm wae fik tankáp i konap yao pékri fek tankáp. ✧ ² Am Jisasén yopor aropamp yaek sánk naerianámp arop Judas mao kuri am yopwar wae mér. Am te apae riteanápe kápae kare por Jisas náráp arop fárákap érékép ko, tukupá am mek koupoukour konapara. ³ Ae konapara, Judaso Rom mekamp soldia érékép, tá pris tokwae fákáre ntiaka Farisi fákáreráo tirá kérépnáplisman fákáre éréképea maok, am fek korop. Am fárákap te lam yaek ti, sarom poupoukia maok, yorowar i konap ankank tia korop. ⁴ Jisas te kápae kare ankank man korop naenámp te wae mérámp kwamp maok, youmprá wonae fikria am fárákapan turunkrá, “Yumo te wan oupourouk rape?”

⁵ Aeránko maok, am fárákapao kar pwarokwaprá sérrá, “Yino te Nasaret mekamp Jisasén oupouroukkrá koropreano.” Makrá sérápo maok, tá Jisaso am fárákapan sérrá, “Am te Ono Taki Yak

---

✧ **18:1:** Mt 26:36

konamp má támaono.” Judas am fárákapamp yaek Jisas sánk naerianámp te am fárákapént fokokeyak.
⁶ Am fárákapao wa napo, Jisaso ‘Am te Ono Taki Yak konamp má támaono’rá sénánko maok, am fárákapao younkwe mwaeknámp érérekri tukupria maok, apárok piká pér.

⁷ Tá Jisas warko am fákáreran turunkrá, “Yumo te wan oupourouk rape?” Tá am fárákapao sérrá, “Yino te Nasaret mekamp Jisasén oupouroukreno.”

⁸ Jisaso nopok arakrá sér, “Ono yumwan wae séri nampon: Am te Ono Taki Yak konamp má támaono. Yumo onan oupourouk nap kwamp te, máma arop fákáre máte tukupanápon pwar kipo.” ⁹ Am takrá sénámp ninik te mao manénkir sérinámp kar aran ninikria ninámp, ‘Amo onan sápnap arop fákáre te ankwap ankáránkamp moyak mono’rá sérímp kar mént pwi námpon. ☆

¹⁰ Saimon Pita bainat sankorop námp am yipi mekamp akaprá pris taokeyak konámp aropamp tére arop yae-párák mwaekamp woupwi kor porokwapea aop-sir. Am aropamp e te Malkusono. ¹¹ Aenko maok, Jisaso Pitan sérrá, “Bainat warko yipi mek kérépae. Amo nik nap te onan Ayao sápnámp kap mátane, am mek fár moaeria nape?” ☆

Am fárákapao Jisasén Anasonámpok warámpá tukupap kar

¹² Aerá séránko maok, soldia fákáre, tá man taokeyak konámp arop, tá Judamp plisman fákáre, makia maok, Jisasén sámpeaka paok fek yarokwap.

¹³ Aea maok, Anas Kaiafasomp wunápnáponámpok warámpá tukup. Am yopwar fek te Kaiafaso pris taokeyak konámp arop yak. ¹⁴ Kaiafas te mao manénkir Juda fákáreran sérrá, ‘Ae te arop ankárankao mao saráp sumpwiaka koumteouráp arop fárákapan yaewourano’rá sérimp arop támaono. ✧

*Pita ‘Jisasén mér mo nampono’rá sénámp kar
Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:54-57*

¹⁵ Saimon Pita ntia Jisas éréképá yárek i konámp arop ankwap Jisasén sámpá tukup napo wakmwaek akwap. Pris taokeyak konámp arop am arop ankwapan te man wae mér námpara, mao te Jisas youmpnámp yár mek am mek yoump. ¹⁶ Aenámpan maok, Pita te yár younkwek wonae fik ménki fek fokopeyak. Aenángo am mént paokop i konap arop ankárank pris taokeyak konámp arop man mér námp támao youmpea, ménki taokeyak konámp yupuran séria, Pitan yár mek warámpá mank. ¹⁷ Aenángo maok, tá am ménki fek taokeyakámp yupurao Pitan turunkrá, “Amo te mént paokop i konap arop ankwap támao nie?” Aeránko maok, Pita sérrá, “Ono te méntér paokop i konap arop mono.” ✧ ¹⁸ Aenángo maok, nkenko tére konap arop, tá plisman fákáre makia námpare nángo, yaomwi yankia pwatea am fek yae yérenkrá yakáp. Aenapo, Pita kor youmpea am fárákapént yae yérenkrá yak.

*Pris taokeyak konámp aropao Jisasén kotimp
kar
Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71*

19 Pris taokeyak konámp arop Jisasén mént paokop i konap aropan mér nae yonkwaerá turunkria maok, maomp kar am arop fárákapan sérarimp kar mént turunkup. 20 Aenángo maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Ono koumteouráp arop fárákapan te érik karaok kar yénkrá farákápampono. Kápaé kare por koumteouráp aropan lotu nap mek, tá lotu nap tokwae yár mek kápaé kare Juda fákáre koupoukour konap fek ono am fárákapan yénkrá farákáp namp te, kar ankwap mek wouroumprá sér moi nampon.

✧ 21 Aenamp te amo apaeria onan turunk rap? Amo ankár am kar wawi konap arop fárákapan turunkupae! Am fárákap te ono farákápnamp kar wae méri yakáp napon.” 22 Jisas takrá séránko maok, am fek fokopeyakeanámp plisman ankwapao Jisasén yae faeran táraporeria maok sérrá, “Amo te apaerá pris taokeyak konámp arop tokwaeran takrá kar pwarokwaprá sér rape?” 23 Jisaso man nopok sérrá, “Ae te ono kwatae kar sénanko te, amo am ono kwatae kar sénamp érik sérae. Aeno táte ono kwapwe kare kar sénamp te, amo apaerá onan porokwap rap?”

24 Takia maok, Anas Jisasén yarokwap nap taki yak nángo, make pris taokeyaknámp arop Kaiafasnámpok sámp-kérép.

Pita warko ‘Ono te Jisasén te mér mono’rá sénámp kar

Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62

25 Saimon Pita yae yérenkrá yakánko maok, am fárákapao man sérrá, “Amo kor mént yarak i konap

arop támao nie?” Tá mao sérrá, “Mono. Ono te mono!”

²⁶ Aenámpan maok, pris taokeyak konámp aropamp tére arop te Pita woupwi kor porokwap aop-sirarinámp aropamp ankáránkamp fi aropara, man sérrá, “Ae te ono amwan mént yakepo yopwaraok nkeamp támao nie?” ✧ ²⁷ Aeránko Pita warko sérrá, “Mono.” Aeránko maok, am ke fek táman kakaruk fárámp. ✧

*Jisasén Pailatonámpok warámpá tukupap kar
Matyu 27:11-14; Mak 15:1-14; Luk 23:1-5*

²⁸ Koumounek kar Jisasén Kaiafasomp nap mekamp gavman taokeyaknámp aropaonámpok warámpá tukup. Aea maok, am fárákap te Kwaro nke námp fek Pasova fári konap yae fek oum sámpantánoria ankwap fi aropamp nap mek yink mo, ek yakáp. ²⁹ Am fárákap ek yépékrá yakáp napo, Pailato mankea am fárákan turunkrá, “Yumo mámá aropan apae tenánko kot mwaria nape?” ³⁰ Aeránko maok, am fárákapao sérrá, “Má arop te sokoro mo, yae-párák kare nánko te, amonapok warámpá korop mono.”

³¹ Aerapo maok, Pailato am fárákan sérrá, “Ae te yumoku warámpá tukupea yumokuráp lo fek man kotenk.” Aerá séránko maok, Juda fákáreráo nopok man sérrá, “Rom yiráp loao arop ankwapan sámp-wouroump kwaponorá námpon. Aeria námp kwamp, yino man amonapok warámpá korop námpon.” ✧ ³² (Am tak nap te Jisaso wokwaek apae mwae fek námo sumpwi naenámp ninikan

sérimp, am ankank te wae kare korop naeria námpon.) ☆

³³ Tá Pailato warko arákarrá nap mek youmpea maok, Jisasén mankaeria maok, man turunkrá, “Amo te Juda firamp King nie?”

³⁴ Aeránko maok, Jisaso maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Ae te amoku támao ninikia am kar sér rape, arop ankwapao amwan onan takrá séri nap nie?”

³⁵ Aeránko maok, nopok Pailato sérrá, “Ae te ono te Juda fi mekamp nie? Amoku yaknap fi mekamp arop ntia pris tokwae fákáre amwan ononampok warámpá korop napon. Amo te apae mokopi napon?”

³⁶ Aeránko maok, Jisaso sérrá, “Onomp firáp taokeyak nanamp te mámá apár mekamp mono. Táte onomp firáp taokeyak konamp mámá apár mekampaonánko te, onomp arop fákáre fwap yorowar napo, arop ankárankamp onan Juda fárákapamp yaek pap mono. Aeno onomp firáp taokeyak nanamp te mámá apár mekamp mono.”

³⁷ Aeránko maok, Pailato man sérrá, “Tak napan nánko te, amo te King nie?” Jisaso nopok man sérrá, “Amo ‘King’rá sénap te amoku támao sénapon. Ono má apár mek ék nanko, onomp éntupwar onan fárákap námp te onomp ankárankamp tére te, arop fárákan kare kar kar farákáp nanko, wa mwanapria ninampon. Tá arop ponankor am kar kare wawia ampaok paokop nap te, am fárákap onomp kar wawi konapono.” ☆ ³⁸ Mak ránko

maok, Pailato man turunkrá, “Kare kar kar te apae ankankono?”

Pailato ‘Takenk’rá sénánko, Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar

Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25

Makrá séri pwarará warko apárok youmpea maok, Juda fákáreran sérrá, “Ono te ‘Mao sumpwiano’rá sénanamp fi te mér mo rae. ³⁹ Aeno ono i konamp ninik te wae mér napono. Yopwar méntép lotu i konap Pasova Yae Tokwae fek arop ankárank kalabus mékampung yumoku am arop e sénapo, man yumonapok sámp-kérép konampono. Ae konampara, yiráp ninik te máamá Juda fákáreramp king man yumonapok sámp-kérép nanamp nie?”

⁴⁰ Tá am fárákapao warko tékén sérrá, “Mao te mono! Amo ankár Barabasén aokor-pwarae!” (Barabas te arop tirá wourrá yárakrá am fárákapamp yaekamp ankank pouroukoup konámp aropono.)

19

¹ Pailato séránko maok, soldia fákárerao Jisasén sámpea ain tákáre tokoropramp paok fek paonkore kor fek fuk. ² Aea pwarará maok, am soldia fákáre wiráp paok sámpea moukoupea, kingo yirimp konámp kumpan erékáprá Jisasomp me korok yirimp. Aeria maok, waempyam noumouri sámpea kingo yirimp konámp an erékáprá maomp pourouk aowarámprá yirimpá pwar. ³ Aea maok, maomp wonae fik ankákáránki tukuprá man sérrá, “Yo...! Juda firamp King e!” Aeri ko man yae faeran tárapore.

⁴ Pailat warko apárok youmpea maok, Juda firan sérrá, “Yumo nkenke! Ono man yumonapok warámp sa-mank namp te, ono maoinámp ankank nke mo namp aran mérenkria nae.” ⁵ Jisas ek mank námp te, maomp me korok yirímp, nap wiráp paok te oukoumwan taki yak, tá waempyam noumouri yirímp napao kor taki yak. Aenánko maok, Pailato am arop fákáreran sérrá, “Má arop man nkenke!”

⁶ Aeránko maok, pris tokwae fákáre, tá lotu nap tokwae mekamp plisman fákáre mao man nkea tékén sérrá, “Yaopwae porokopramp fek pukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” Aerapo maok, Pailato am fárákan sérrá, “Ae te yumoku man santukupea yaopwae porokopramp fek pukupenke! Ono te maoinámp ankank nke mo nampono.”

⁷ Aeránko maok, Juda fákárerao maomp kar pwarokwaprá sérrá, “Yinomp lo ankwap yak námp te am loao sérrá: Mao ‘Námo Kwaromp Tárápono’rá sénámp te, mao te ankár sumpwi naenámp.” ✧

⁸ Pailato am kar wawia apápa wae. ⁹ Aeria mao warko nap mek youmpria maok, Jisasén turunkrá, “Amo te mae némpoukampono?” Aeránko maok, Jisas te maomp kar pwarokwaprá sér mo. ✧

¹⁰ Aenko maok, Pailato man sérrá, “Amo onan kar pwarokwaprá sénanap te apaeritea napon? Ono te arop tokwae ara, amwan fwap pwar nanamp, tá amwan fwap ‘Yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá sénanampon. Ae te amo am te mér mori kwapon?”

✧ 19:7: Wkp 24:16; Jo 5:18 ✧ 19:9: Mt 27:12; Lu 23:9

11 Tá Jisas maomp kar pwarokwaprá sér, “Kwaro amwan kárákáre sánk mo nánko te, amo onan apárok sámp-anámp nanap pourou mono. Aenámpara, arop onan waráp yaek sánknámp aropamp kwatae ninik te waráp kwatae ninikan kámákarea tokwae kari yak námpon.” ☆

12 Pailato am kar wawia maok, man pwar nae yonkwaerá mwae kup oupourouk. Aenámpan maok, Juda fákáre man kar tae fek sérrá, “Amo am aropan sámp-kérépea te, amo te Sisaromp nouroup mono! Aropao sérrá, ‘Onoku kingono’rá sérámp te mao te Sisarén ampwae-sámpnámp aropono.” ☆

13 Pailato am kar wawia maok, Jisasén ek warámpá youmpea kaerikamp kot i konap sia fek tank. (Am kaerik e te ‘Yumwi fekamp Kaerik.’ Judamp Híbru kar fek sér i konap te ‘Gabata’.) 14 Am Yae Tokwae te Pasova fár mwanap fir nánap i konap yae fek maok, yámar kukánko Pailato Juda fákáreran sérrá, “Yiráp king má nkenke.”

15 Aeránko maok, kápae kare ou aropao tae fek sérrá, “Sámpá tukupenke! Sámpá tukupenke! Yaopwae porokopramp fek pukupenke!” Pailato am fárákapan sérrá, “Yumo te onan yiráp king ‘Man yaopwae porokopramp fek pukupenk’rá séraeria nape?’ Aeránko maok, pris tokwae fákárerao sérrá, “Yino te king ankwap te yak mono! Yinomp king te Sisar ankárank támao mwarono!” 16 Aerapo maok, Pailato Jisasén am fárákapamp yaek sánk nánko, pukup mwarea napon.

☆ 19:11: Jo 10:18; Ap 2:23; Ro 13:1 ☆ 19:12: Lu 23:2; Ap 17:7

Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap kar Matyu 27:32-44; Mak 15:21-22; Luk 23:26-43

Aea maok, am fárákap Jisasén warámpeaka tukup napo maok, ¹⁷ Jisas námoku námwan pukup mwanap yaopwae kakapeanánko, am taun pwarará tukupea apár ankwap, ‘Arop Me Kor Yaknámp Apár’rá sér i konap, tá Hibru kar fek te ‘Golgota’rá sér i konap fek. ¹⁸ Am fek táman arop yaworan fápaе yawor pukupria maok, Jisasén kuk pukupapon.

¹⁹ Pailato sénánko, am fárákap kar ankárank kumwia yaopwae porokopramp fek Jisasomp me kor yarápae fek tiriri pwar. Am kar te arakrá kumwi naponо: “Mámáte Nasaret mekamp Jisas, Juda firamp Kingono.” ²⁰ Am kar te Hibru kar, tá Rom kar, tá Grik kar makia am fek kumwiaponо. Am Jisasén pukupap apár te taun wonae fik yak námpara, kápae kare Juda koropea am kar nkerá farákáp konaponо. ²¹ Aenapo maok, Juda firamp pris tokwae fákáreráo Pailatén sérrá, “Amo te ‘Juda Firamp King’rá kumwi kwaponо. Amo ankár ‘Mámá arop te “Námo Juda Firamp King”rá sénámp’rá kumwi mpupo.”

²² Aerapo maok, Pailato sérrá, “Wampweno! Kar ono kumwi tenamp am támao yakano!”

²³ Soldia fákáre Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup tea maok, mao yirir i konámp ankank ponankor tia maok, yiawor fi kákea maok, táte am soldia fákáre ankákárankrá tiaponо. Aeno ankárank mwaek saráp wouriramp waempyaman kor sámpea, ²⁴ soldia fákáre námoku sérarrá, “Mámá te pápaeri kwaponо! Nomo satu pilairiaka wa

mokop kárakáreria sámpén nke mwanámpom.” Am takiap te, Kwaromp Buk fek wokwaek kumwiap kar kare korop námpon. Am kar te arakrá sér, “Arop fárakapao ono yirir i konamp ankank tia nénk napo mao ti mwanapon.

Tá onomp waempyam sámp naenámp arop nke mwaria satu pilai mwanapon.”

Am soldia tak nap te, am kar wae mént pwi námpon. ✧

²⁵ Tá Jisasomp éntupwar ntia maomp nánaenámp Maria Klopasomp yupuia maok, Makdala mekamp Maria, am koumteou támao Jisasén yaopwae porokopramp fek pukup tenapo, wonae fik am fek foukouri yakáp. ²⁶ Aeapo maok, Jisaso náráp éntupwar ntiaka mao nouroup kare i konámp arop wonae fik foukouri yakepo, éntupwarén sérrá, “Ayae, támáte waráp tárápono.” ²⁷ Tá mao am námoku warákár konámp aropan sérrá, “Támáte waráp éntupwarono.” Aeránko maok, am ke fek táman am aropao Jisasomp éntupwarén warámpá akwapea námokuráp nap mek taokeyak.

Jisas sumpwimp kar

Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49

²⁸ Jisas te maomp tére ponankor wae oukoumwan pwar námp mér. Tá mao sérrá, “Onan éntao oumpour kor kákeane.” Am takrá sénámp te, Kwaromp Buk fekamp kar ankwap méntér pwi námpono. ✧ ²⁹ Farákére mek top i konámp wain tankánko maok, yao yir niamp am mek anámp napo, am top i konámp wain am mek pwarámpeyakánko maok, yaopwae hisop

fek norokarea Jisasomp táp mek sánk. ✧ ³⁰ Jisas am top i konámp wain fária pwarará maok, mao sérrá, “Wae táman pwar nae rae.” Makrá séria pwarará maok, me fikiprá waemp worokwaprá sámp-kéréprá wae sumpwi. ✧

Soldia Jisasén amor fárákap mek oumpan faropámp kar

³¹ Am yae te Pasova fár mwanap nánap mwanap yaenono. Am Sabat Yae te tokwae karara, Juda firamp ninik te arop yákáre yaopwae porokopramp fek Sabat yae fek yakantáno. Aeria maok, Pailatén sérrá, ‘Pu kor tokoprá párakopea napo, koupour surumpwi napo am yákáre tirá épér mwar’rá sér. ✧ ³² Aerapo maok, soldia fákárerao tukupea Jisasént pukup tariap arop yaworamp pu kor tokoprá kák. ³³ Aenapao maok, Jisasén te tukupá nke napo maok, wae sumpwi yak. Aenámpantá maok, pu kor ták-pap moiapono. ³⁴ Aeno soldia ankárankao oump fek amor fárákap mek faropánko maok, koupour kar yiri ntiaka ént kwarákárék. ³⁵ (Arop am kar farákáp námpp te, am te wae nke tari námpan farákáp námpon. Aenámpara, mao farákápnámpp kar te kare karonó. Mao námoku kor am kar te karenorá mér námpon. Aenámpara, yumo kor fwapia mér kipo.) ✧ ³⁶ Am takiap ankank te Kwaromp Buk fekamp kar kare kar kórop námpon. Am kar te arakrá sénámpon, “Maomp kour ankwap ták-pap mo mwarea napon.” ✧ ³⁷ Tá Kwaromp Buk fekamp kar ankwap sérrá, “Arop

✧ 19:29: Sng 69:21 ✧ 19:30: Jo 4:34 ✧ 19:31: Lo 21:22-23

✧ 19:35: Jo 21:24 ✧ 19:36: Kis 12:46

fárákap am faropnap aropan tokore yakáp mwaria napon.” ☆

Jisasomp yákáre péri me mek papap kar

Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56

³⁸ Takia pwate napo maok, Arimatea mekamp Josepo Pailatén sérrá, “Ono Jisasomp yákáre sámp nae.” Am Josep te Jisasomp firápao maok, Juda firan apápia maok, kánánkámp mérrá yárákimpon. Aempao maok, Pailato takaeránko, Josep akwapea Jisasomp yákáre sámpámpon. ☆ ³⁹ Nikodemus, manénkir Jisasén kumuruk koropá nkemp, mao kuri méntér korop. Mao te yao yiri anánk aopwe ankára mek tapokwapeakámpán sankorop. ☆

⁴⁰ Maomp kápae te 30 kilogram. Am arop yaworao Jisasomp yákáre sámpea maok, Juda firao arop papria nánákáre kwapwenámp ankankan forokwap konapnámp takrá forokwapea maok, waempyam mek papea yarokwap. ⁴¹ Am Jisasén yaopwae porokopramp fek pukupap fek te yopwar ankárank am fek yak. Aenánko, am yopwar mek te péri me wourékam yoroia napao, oukoumwan arop yákáre pap moinap yak. ⁴² Juda firao Pasova fári konap kumur wae wonae fik námpantá, am arop yawor koupour kar Jisasomp yákáre sámpá akwapea wonae fik yaknámp am péri kor mek pap.

20

Jisas warko fárámpámp kar

☆ **19:37:** Sek 12:10; Yé 1:7 ☆ **19:38:** Jo 7:13 ☆ **19:39:** Jo 3:1-2

¹ Sande fek oukoumwan kirikip yakánko, koumounek kar Makdala mekamp Maria koropeaka, péri me nke nánko maok, péri kárakére ménki fek yak mo. ² Aenánko maok, mao fárakoprá akwapea Saimon Pita, tá ankwap Jisaso man nouroup kar i konámp, am arop yaworan sérrá, “Tokwae Karamp yákáre te arop fárakapao péri me mekamp te wae sámp te nap te, nomo mér mono. Maok sámpá tukupá páte nape?” ✧

³ Aeránko maok, Pita ntiaka am Jisaso warákár konámp arop taun pwarará énékér péri me fek akwap. ⁴ Am arop yawor énékér fárakoprá akwapepao maok, ankwap Jisaso warákár konámp aropaomékir akwapá péri me fek. ⁵ Aea maok, mek pik mono, péri me fek saráp tankria papeyakrá nke nánko maok, waempyam mwar tank. ⁶ Saimon Pita maomp wakmwaek korop námpao maok, péri me mek youmpea nke nánko maok, waempyam ankwap mwar tankáp. ⁷ Tá nke nánko, Jisasomp me korok woukoupap waempyam ankwapao kor me kor papámp yarápae fek aropao moukoupea papnap niampi tank. ⁸ Aenko maok, manénkir akwapeakámp am Jisaso warákár konámp aropao kor mek yoump. Tá mao kor am ankank nkea wae mér. ⁹ (Am ke fek te am fárakap te Kwaromp Buk fekamp kar Jisas apár me meknámp fárámp naenámpan sénámp kar te oukoumwan fwapi mér mono.) ✧ ¹⁰ Aea maok, am Jisasént yárakep arop yawor warko némpouk arákarrá akwap.

*Makdala mekamp Maria Jisasén nkemp kar
Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11*

¹¹ Maria ek péri me táp fek fokopeyakra maok, émrá yakria tank-kékiráprá péri me mek nke.

¹² Aeriaka nke nánko maok, ensel anánkaopwe waempyam wupwiráp am Jisasomp yákáre pátariap fek am fek tankria maok, ankwapao me kor tankámp fek tank, tá ankwapao puyar sirarámp fek tank.

¹³ Aeria maok, am ensel yaworao Marian sérrá, “Yupu! Amo te apaeritea ém rape?” Aerepo maok, mao am arop yaworan sérrá, “Onomp Tokwae Karamp yákáre sámp tenap te, ono mér mono. Maok samp-tukupá páte nape?”

¹⁴ Makrá séria pwarará maok, arákarrá nkenko maok, Jisas fokopeyak. Aempan maok, Maria te máte Jisas támaonorá mér mono. ✧

¹⁵ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Yupu! Amo te apaentá émrá yarak rape? Amo te wan oupouroung nae rape?” Aeránko maok, Mariamp ninik te, am arop te yopwar taokeyak konámp arop ritea man sérrá, “Arop Tokwae, amo te man sámpá akwapea pap nap kwamp te, onan am pap nap sénapo, ono akwapea warko sámpá korop nae.”

¹⁶ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Maria.” Aeránko maok, Maria sámp-arákarrá man Hibru kar fek sérrá, “Rabonai!” (Am kar te ‘Tisa’rá sénámpon.)

¹⁷ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ono te oukoumwan narek onomp Naropwaronámpok pok mo nampara, amo onan sérémékéri kwapono. Aeno amo ankár akwapea onomp nánaeounáp

---

✧ **20:14:** Lu 24:16; Jo 21:4

fárákapan arakrá sérampo, ‘Ono te narek pokria, onomp Naropwar, tá yumo kor yiráp Naropwar maonámpok pok rae. Tá onomp Kwar, tá yumo kor yiráp Kwar, maonámpok pok rae.’” ✧

¹⁸ Aeránko maok, Makdala mekamp Maria akwapea mént paokop i konap arop fákárean sérrá, “Ono te Tokwae Karan nketea korop rae.” Aeria maok, Jisaso sérimp kar am fárákapan farákáp.

Jisaso éréképáyarak i konámp arop fárákap Jisasén nkeap kar

Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49

¹⁹ Jisasént paokopiap arop fárákapao Juda taokeyakáp konap fákáreran apápriaka mao yakápnap nap ménki kárákáre fek kérietea yakáp. Am Sande fek táman wae yámar porokor nánko, kumur mek Jisas koropeaka kuk mek fokopeyak. Aeria maok, mao sérrá, “Yiráp ninik te sánánkar porokwe fek yakano.” ²⁰ Aerá séria pwarará maok, náráp yaekamp nil toupou, tá amor fárákap mekamp oump toupou yénkép. Am arop fárákap Tokwae Karan nkea am fárákapamp ninik mek te warákáránka wae. ✧ ²¹ Aenapo maok, Jisaso warko sérrá, “Yiráp ninik te sánánkar porokwe fek yakano. Onan te onomp Naropwaro sámpkérépánko koropampnámp taknámp, ono kor yumwan tirá kérép nanko, tukup mwanapono.” ✧

²² Makrá séria pwarará maok, mao táp meknámp náráp ouwipár am fárákapan fori pwarará maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo Yiki Kor Spirit yiráp ninik mek akwapano sámpenke.” ²³ Aeria

---

✧ **20:17:** Hi 2:11-12 ✧ **20:20:** Jo 16:22; 19:34; 1 Jo 1:1 ✧ **20:21:** Jo 17:18

maok, sérrá, “Yumo arop ankwapamp kwatae ninik sámp-sinapo te, Kwaro kor am fárákapamp kwatae ninik sámp-sinánko, moyak naenámpón. Aeno yumo arop ankwapamp kwatae ninik sámp-sir mo nap te, Kwaro kor am aropamp kwatae ninik sámp-sir mono.”

Tomaso Jisasén nkemp kar

²⁴ Jisaso am fárákapaonapok koropámp ke fek te, arop éntér-sámpramp ou mekamp ankwap ankárank te am ke fek yak mo. Am arop te Tomas, ankwap e te ‘Tam Feae’rá sénaponó. ☆

²⁵ Wakmwaek am fárákap man sérrá, “Yino wae Tokwae Karan nke námpon.”

Aeránko maok, Tomaso am fárákapan sérrá, “Táte ono maomp yaekamp nil toupou nke mo, tá onomp yae kurépi am nil toupou mek norokor mo, táte ono maomp amor fárákap mekamp ounp toupou mek yae pap mo namp fek te, ono te kare sénapria mér mo kareno.”

²⁶ Warko ankwap Sande fek, am arop fárákap am nap mek am mek yakáp napo, Tomas kor méntér yak. Aeria maok, am fárákap ménki ponankor kárákáre fek kákari pwatea yakáp. Aenapo, Jisas mankea kuk mek fokopeyakria sérrá, “Yirip ninik te sánánkar porokwe fek yakano.”

²⁷ Aeritea yakrá maok Tomasén sérrá, “Amo waráp yae kurépi onomp yae kwae mek mamek fokopria onomp yae nkeae. Tá amo koropea onomp amor fárákap mek yae papae. Amo te anánk ninik pwarará, ankár mérae!”

☆ **20:24:** Jo 11:16; 14:5

²⁸ Aeránko maok, Tomaso maomp kar pwarokwaprá arakrá sér, “Amo onomp Tokwae Kar, amo onomp Kwarono!”

²⁹ Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Amo te onan nkeaka mér rape? Arop fárákap onan oukoumwan nke mo yakáprá mér nap, am arop fárákan te Kwaro ourour nénk naenámpono.” ✧

Jono má buk kumwimpon fi kor kar

³⁰ Jisaso Kwaromp kárákáre yénképnámp kápae kare ankank námoku éréképá yarakimp aropao nkeap fek yoroimp te, ono te am ankank te má buk fek mapek ponankor kumwi mono. ✧ ³¹ Aeno ono mámara kar kumwi namp te, yumo Jisasén méria, mao te Kraiss, mao te Kwaromp Táráponorá mér mwanapria kumwi nampon. Yumo man méria te, maomp e fek táman yiki yak sámp mwanapon. ✧

21

Jisasént paokopiap arop fákáneka Jisasén nkeap kar

¹ Jisaso warko wakmwaek ént aokore Galili, ankwap e Taiberias wonae fik, námoku éréképá yarak i konámp arop fárákan akwapá kikip. Mao am arop fárákapaonapok akwapámp te ará: ² Saimon Pita, Tomas (Ankwap e te Tam Feae), apár Galili mek Kana mek Nataniel, tá Sebedimp tárápyar, tá Jisasént paokopiap arop ankwap anánkaopwe énéni am fek yakápapo maok, ³ Saimon Pita am fárákan sérrá, “Ono te akwapea éntékamantá umben sinae.” Tá am

fárákapao man sérrá, “Yino kor amont énéki tukup mwaro.” Aenapao maok, am kumuruk te éntékam ankáránkamp sámp mono.

⁴ Aenapo maok, koumounek yámar aok naeria nánko, Jisas ént woupwi mek fokopeyak. Aenánko maok, am arop fárákap mao te Jisasonorá mér mo. ⁵ Aenapo maok, Jisaso am fárákapan arakrá turunk, “Tárápu o! Yumo te éntékam wae sámp máki nape?” Aeránko am fárákapao sérrá, “Mono.”

✧ ⁶ Aerapo maok, mao am fárákapan sérrá, “Yumo umben sámpea bot tank námp fek yae-párak mwaek sirenke. Yumo fwap ankwapmwaek ti mwanapono.” Aeránko am fárákap umben am mao sénámpaok sirapo maok, éntékam pik te mákia kápae karenko maok, mokopia narek forokwaprá saok mwarria kounkour. ✧

⁷ Mént paokopiap arop Jisaso man warákár konámpao Pitan sérrá, “Am te Tokwae Kar támaoiane!” Saimon Pita waempyam wor-pátea térerá yárákimpao wa nánko ‘Mao te Tokwae Karono’rá sénámpantá maok, warko waempyam kámpea ént mek fékér-pikia maok, érrá akwap. ⁸ Aenánko, am ankwap fákáre bot meknámp ént woupwi mek panek tae morok 90 mita fek yakápria, éntékamráp umben am éréképrá koropea kárákáre fek pap.

⁹ Am fárákap wae koropea kárákáre fek yakápria maok, nke napo yaomwi yak. Tá am yaomwi mek éntékam tank nánko, panao kor tank. ¹⁰ Aenánko maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Éntékam ankwap am sankoropenke.” ¹¹ Aeránko maok, Saimon Pita

bot mekamp am umben éréképea koropea kárák fekánko maok, éntékam kápae kare nununkwi te kouroump napo te, 153 nono. Aenámpao maok, am umben te fárákár moimpon.

¹² Aenko maok, Jisaso am fárákapan sérrá, “Yumo koropea fárenke.” Aeránko maok, am fárákap te apápia ‘Amo te wanap?’ rá turunk mo. Am te am fárákap wae mér, mao te Tokwae Kar támaono. ¹³ Tá Jisas yaomwi fek wonae fik youmpea, pan sámprá am fárákapan nénkea pwarará, tá warko éntékaman kor sámpea am fárákapan nénk.

¹⁴ Mámáte Jisaso apár me meknámp fárámpea yáakria mao éréképá yáak i konámp arop fárákapan yininkan koropá nkemp karonó. ✧

Jisaso Pitan ‘Sipsip taokeyakamp’rá sénámp kar

¹⁵ Mao wae féperia pwarará maok, tá Jisaso Saimon Pitan sérrá, “Jonomp táráp Saimon e! Amo te onan nouroup kare nap te, arop ankwapao onan nouroup námpan kwe pwar nap nie?” Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yeno, Tokwae Kar, ono amwan nouroup namp wae mér napon.” Mak ránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip morok fir wunampo!” ✧

¹⁶ Tá warko anánkan man sérrá, “Jonomp táráp Saimon, amo te onan nouroup kare rape mo nie?” Aeránko maok, Pita man sérrá, “Yeno, Tokwae Kar! Amo te wae mérapon, ono amwan nouroup nampon.” Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip anképe fákáre taokeyakampo.” ✧

¹⁷ Tá Jisas warko yinínkan turunkrá, “Jonomp táráp Saimon, amo te onan nouroup rape?” Aeránko maok, Pita námwan yinínk por sérámpantá pwarápaerá niník tokwaeria Jisasén sérrá, “Tokwae Kar, amo te kápae kare ankank te wae ponankor mér napara, ono amwan nouroup nampan kor wae mér napon.” Aeránko maok, Jisaso man sérrá, “Ae te amo onomp sipsip anképe fákáre wunampo.

¹⁸ Ono waeman amwan kare kar sér rae: Amo oukoumwan tár-ménki fek te amoku amokuráp sépér fákapea amoku akwap nae rap mwaek yáráki napon. Aeno nánkár wakmwaek amo wae mér pourou nap fek te waráp yae kor narek kakap napo, arop ankwapao amwan sépér fek fákapea sámpeaka amo akwap mo naenap mwaek santukup mwanapon.” ¹⁹ (Jisaso má kar makrá sérimp te nánkár Pita mokoprá sumpwiria Kwarén e tokwae sánk naenámpan niníkrá sénámpon.) Tá Jisas warko Pitan sérrá, “Amo te onomp wakmwaek koropampo.” ☆

Jisaso nouroup kar i konámp aropamp kar

²⁰ Pita sámp-arákarrá Jisaso nouroup kar i konámp aropan nke nánko maok, maomp wakmwaek korop. Am arop te wokwaek Jisasént tankáprá fárap ke fek maomp wonae fik éntér kor fek me kor woukouprá, “Tokwae Kar, amwan te wa yopor aropamp yaek pap naenámpono?”rá turunkimp arop. ☆ ²¹ Pita man nkea maok, Jisasén sérrá, “Tokwae Kar e, mámá arop te mokop naenámpono?” ²² Aeránko maok, Jisaso man

☆ **21:19:** Jo 13:36; 2 Pi 1:14 ☆ **21:20:** Jo 13:23-25

sérrá, “Waráp ankankanápe? Ono man takanoria nanko te, mao fwap yakrá akwapea, ono arákarrá ék namp fek naenámpón. Aeno amo te onomp wakmwaek koropae!”

²³ Aeránko maok, am kar yárákánko maok, táte am mént yárákimp arop te sumpwi mo, yak naenámpán mpwe yonkwaeapon. Aeno Jisas man te ‘Sumpwi mo, yak naenámp’ karan sér mono. Mao sénámp te, ‘Ono takanoria nanko, mao yakrá akwapea, ono arákarrá ék namp fekanoria nanko te, am te waráp ankank ni?’rá sénámpón.

²⁴ Am arop támao oukoumwan mao am ankank táman farákápria mámá kar kumwi námpon. Tá nomo wae mér, am kar mao farákáp námpe te kare karonó. ✧

²⁵ Jisaso térenámp te kápae kare ankwap ankankao kor yak námpon. Aeno táte arop fárákáp am ankank ankákárank ponankor kumwia naporía te, nomo am kápae kare buk kák mwanámp apár yak mo naempon. ✧

Kwaromp Kwapwe Kare Kar
The New Testament in the Karkar-Yuri Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Karkar-Yuri long
Niugini

Copyright © Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Karkar-Yuri

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7103f8db-88c2-5fec-8ac4-0edfac04e885